

Vĩnh Hồ

PHƯƠNG PHÁP

Chăm sóc trẻ thơ

Khi con bạn đến trường

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

**PHƯƠNG PHÁP CHĂM SÓC TRẺ THƠ
KHI CON BẠN ĐẾN TRƯỜNG**

VĨNH HỒ

(Biên soạn)

Phương pháp chăm sóc trẻ thơ
KHI CON BẠN ĐẾN TRƯỜNG

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

NGÀY HỘI TỰ TRƯỜNG CỦA BÉ

Cô giáo BÉATRICE MALET

Thời gian trước ngày bé vào trường học lần đầu tiên là thời gian bố mẹ chuẩn bị về tâm lý và học cụ cho con. Việc trước hết nên làm: dẫn con tới thăm trường lớp, gặp gỡ thầy cô giáo và nhân viên nhà trường. Nên nói rõ những điểm dễ làm cho bé nhận thấy trường học không phải là một nơi xa lạ mà trái lại rất có nhiều điều thích thú: sân chơi rộng rãi có

thể vui đùa với bạn bè, gần nhà v.v... Nên gợi cho bé nói lên cảm nghĩ của nó, và bằng những lời dẫn giải của bạn mà truyền sang con lòng yêu mến của chính bạn đối với khung cảnh nhà trường làm nó cảm nhận rõ rệt tình cảm của bạn đối với ngôi trường của nó.

Ngày tựu trường là một ngày vô cùng quan trọng

đối với con. Bạn hãy dẫn con tới trường và đón khi tan học: con rất mong đợi giờ phút gặp lại bố mẹ sau mấy tiếng đồng hồ phải tạm xa. Nếu con còn nhỏ, lần đầu tiên vào trường mẫu giáo thì nước mắt ngấn nước mắt dài là chuyện bình thường, nói chung mọi đứa trẻ phải sau 15 ngày mới thấy thích đi học không còn thấy lo lắng khi phải ở trong lớp một mình.

Nếu con vào lớp 1, trọng tâm chú ý của bạn nên hướng vào việc chuẩn bị đầy đủ học cụ và các thứ do nhà trường yêu cầu: cặp, sách, bút, vở, quần áo thể dục v.v...

Bạn cần giúp con thích nghi với nhịp sống mới. Phải luyện cho con thói quen đi ngủ sớm hơn, vào một giờ nhất định để sáng sủa thức dậy kịp chuẩn bị đi học. Ngày học bắt đầu bằng bữa ăn sáng đủ chất. Trước khi chia tay ở cổng trường, cần nhắc con nhớ ăn trưa và nghỉ trưa ở trường nếu học trường bán trú. Chuẩn bị sẵn chút thức ăn nhẹ cho buổi chiều, nếu nhà trường không cấp.

Điểm cuối cùng cần thực hiện: mọi thứ trang phục bé có thể cởi bớt hoặc thay đổi trong lúc học (áo len, áo khoác ngoài, quần áo thể dục...) đều phải gắn bảng tên. Trong những ngày đầu, bé chưa nhớ hết những địa điểm khác nhau trong trường nên nhiều khi không nhớ chỗ tìm lấy lại, có bảng tên sẽ tránh được nhiều phiền phức. Khuyến bé không nên mang theo đồ chơi để tránh cãi cọ với chúng bạn hoặc bị cấm dỗ vào những trò không hay như trao đổi, lấy trộm của nhau, đổi đồ chơi lấy quà bánh và các hình thức “tống tiền” khác của trẻ con. Ngược lại, với những bé vào lớp đầu của trường mẫu giáo, nên cho mang theo món đồ chơi nó thích nhất.

BUỔI ĐẦU HỘI NHẬP

Nhà sư phạm SUZANNE CHÉNARD

Hôm nay bé gái Bénédicte vào mẫu giáo, thằng anh Léandre vào lớp một. Quả là một ngày quan trọng!

Bénédicte vốn có cá tính mạnh mẽ nên nó cảm thấy sung sướng hết mình vì được bắt đầu đi học. Nó không hề tỏ ra căng thẳng mà chỉ vội vàng cuống quýt. Là mẹ nó, tôi không thấy có gì phải lo lắng cho con, cũng không thấy buồn vì phải tạm thời thiếu vắng nó, trái lại cũng thấy vui lây.

Léandre thì khác hẳn em nó, xưa nay nó vẫn không bạo dạn bằng Bénédicte. Chính nó đã nói với tôi: “Mẹ ơi, con mang theo tính thận trọng khi ra chào đời đó mẹ!” Thái độ của nó khiến chúng tôi yên tâm không lo nó làm điều gì dại dột ở trường, nhưng mặt trái tấm huân chương là ở chỗ: chúng tôi phải quan tâm nhiều tới việc xây dựng cho con lòng tin vào nhà trường để nó cảm thấy thoải mái.

Làm gì để giúp con nhanh chóng hội nhập vào cuộc sống nhà trường?

Cần đưa con tới trường không những trong ngày đầu mà cả trong một số ngày tiếp theo.

Trong ngày đầu, nên thu xếp thì giờ để ở lại với con cho tới khi có trống vào học. Sau đó, dần dần chia tay sớm hơn một chút để cuối cùng chỉ cần đưa con tới trường rồi ra về ngay.

Nếu nó một mực đòi có người lớn ở bên, bạn có thể giúp nó đặt quan hệ với cô giáo trông coi sân chơi. Trong nhiều trường hợp, sự quen biết cô giáo đủ giúp bé yên tâm không lo lắng nữa.

Nên xử trí từ từ từng bước, nhưng tuyệt đối không mềm lòng trước những than khóc, đòi hỏi quá đáng của trẻ. Chúng ta có nhiệm vụ giúp con cái trưởng thành và ngày càng tự lập tự chủ, nếu vô tình giam hãm mãi con trong sự non nớt thiếu thành thực sẽ có hại cho việc học tập của chúng.

Đừng quên rằng mỗi đứa con lại có cá tính khác nhau, ta cần lắng nghe nhu cầu của từng đứa để đáp ứng cho thích hợp. Tôi thường thấy nhiều bậc bố mẹ than phiền khi tới tham vấn: “Không hiểu sao đứa này lại như vậy. Với đứa kia, mọi chuyện đều suôn sẻ không hề vướng mắc gì, còn với đứa này thì lại rất rắc rối tuy tôi vẫn cư xử với hai đứa y hệt”.

Vấn đề chính là ở chỗ ấy. Mỗi trẻ đều có những nhu cầu đặc thù của nó, ta không nên hành động theo cùng một cách như nhau với mọi đứa. Một ví dụ đơn giản: có thể một đứa con của bạn học đọc khó khăn hơn thằng anh hoặc con chị nó. Gặp trường hợp này, bạn phải gia tăng sự giúp đỡ nhiều hơn, thích hợp hơn để nó đọc được như đứa có thuận lợi.

Nên nhớ: thời gian tập luyện để nắm vững các môn học cơ bản của các đứa con không đồng đều như nhau, bạn cần chú ý lắng nghe, và sẽ có cách giải quyết thích hợp.

Chị Véronique chuẩn bị cho con gái lên lớp Một

Phóng viên hỏi: Con gái anh chị sắp học lớp 1, chị và cháu Clémentine có coi đây là một ngày quan trọng không?

Chị Véronique: Rất quan trọng! Đây là lúc chấm dứt việc học ở nhà trường tí hon, có các cô lo giúp từng ly từng tí, lúc ăn cũng phải có người chỉ bảo, hướng dẫn. Bắt đầu hội nhập thế giới “người lớn”, tự mình xoay xở mọi việc.

P.V: Chị đã chuẩn bị bước chuyển tiếp này cho Clémentine như thế nào?

Chị Véronique: Hai vợ chồng đã giải thích cho bé Clémentine hiểu việc nó được lên lớp của “người lớn” có gì hay: được học đọc, học viết, học đếm, được tự lập tự chủ hơn. Và cũng nói rõ cho nó biết những khó khăn sẽ gặp: phải ngồi yên một chỗ nghe cô giáo giảng bài, không được tự do đi tề bất cứ lúc nào như hồi học mẫu giáo, giờ ra chơi có khi phải đối phó với các bạn lớn hơn học lớp trên, không để bị bắt nạt... Tóm lại, chúng tôi không che giấu những thay đổi quan trọng khi từ trường mẫu giáo chuyển lên trường tiểu học. Nhưng cần nói sao cho con thấy vui thích, làm nó thấy bố mẹ tin tưởng ở nó, tự hào vì nó. Những buổi đi mua sắm cặp sách, vở, quần áo v.v... cũng là dịp gây vui thích hào

hứng cho con. Có thể chúng tôi sẽ tổ chức một bữa tiệc nhỏ nhân dịp này. Nhưng đó là chuyện phải giữ bí mật để con nhỏ bị bất ngờ!

CHỊ LOUISE VỚI NGÀY KHAI TRƯỜNG

GUILAINE FORTIN

Ngày khai trường đồng nghĩa với ngày tiêu pha tốn kém. Nhất là với chị Louise mẹ của tám đứa con! Nên chị cần biết cách chi tiêu sao cho hợp lý nhất.

Chị Louise tiếp tôi với nụ cười rạng rỡ. Chị vừa cho bú hai cháu gái 18 tháng tuổi sinh đôi. Lợi dụng lúc hai bé gái ngủ ngoan, những đứa khác đang mải chơi dưới sân, hai chúng tôi bàn chuyện ngày tựu trường... Trong nhà yên tĩnh, chỉ vài món đồ chơi rải rác trên nền... Rõ ràng Louise là người phụ nữ đảm đang, khéo thu xếp việc nhà.

Chị cho biết: mỗi năm khi khóa học kết thúc là chị có ngay bản kê những thứ cần mua sắm cho ngày tựu trường năm học sau, vào tháng Chín. Nhờ vậy chị có đủ thì giờ tích góp tiền, thăm dò giá cả nơi nào bán rẻ nhất.

Nhưng chị nói ngay: “Phải cảnh giác lắm, vì các món được rao giá thấp không phải bao giờ cũng là hàng có chất lượng. Nếu hám rẻ để trong năm học phải mua một loạt đồ thay cho một nửa bị nát vụn thì sạt nghiệp!”

Louise cũng ít khi mua số lượng lớn. Theo chị, các siêu thị thường bán ra nhiều mặt hàng cho học sinh với giá khuyến mãi khá hấp dẫn, chất lượng tốt, nhưng với điều kiện phải mua với số lượng lớn. Chị nhận xét: “Tính toán kỹ, thì chẳng tiết kiệm được mấy nếu mua mười quyển vở nhưng chỉ dùng đến hai quyển, số còn lại xếp kín trong ngăn kéo. Tuy giá rất hời thật, nhưng nếu phải mua quá số cần thiết thì tốt hơn là đừng mua. Mặt khác, đòi hỏi của các thầy cô giáo thường thay đổi qua từng năm, nên khi mua sắm ta không nên nghĩ: mua cho cả năm học tiếp sau”.

Tiết kiệm thì giờ và sức khỏe

Theo kinh nghiệm của bà mẹ tám con này, không nên chạy đi khảo giá khắp mười phương tám hướng để cuối cùng tiết kiệm được dăm đôla. Khi mua sắm không những phải cân nhắc giá cả mà còn phải tính đến thì giờ và sức lực bỏ ra. Nhiều khi quyết định mua tất cả các thứ cần thiết ở một chỗ lại có lợi hơn.

Chị Louise giải thích: “Phần lớn các cửa hàng lớn đều đang thực hiện chính sách giá cạnh tranh, ta nên so sánh giá hàng trên bảng báo giá của các cửa hàng khác nhau, nếu thấy ở nơi khác bán cùng mặt hàng với giá rẻ hơn, ta chỉ cho người bán hàng biết. Họ sẽ bán cho ta theo giá đó, thậm chí có khi còn bớt đi chút ít dù chỉ vài

xu để làm duyên với khách”.

Mua sắm cho mỗi đứa con

Trung bình mỗi năm học mới phải mua sắm cho một đứa con mất khá nhiều tiền. Nên cần tính toán cách nào để khỏi phải chi một số tiền như vậy quá nhiều lần. Qua kinh nghiệm nhiều năm Louise đã tìm ra vài sáng kiến tiết kiệm bằng cách tránh mọi lãng phí. Ví dụ: nếu bản kê học cụ của nhà trường yêu cầu sáu bút chì cho năm học mới, chị không bỏ cả sáu cái vào hộp bút của con mà chỉ bỏ vào hai cái. Trong năm học chị sẽ thường xuyên kiểm tra và bổ sung dần. Trẻ thấy trong hộp chỉ có ít nên sẽ chú ý hơn đến việc giữ gìn đồ dùng của nó. Nhờ vậy mà giảm bớt mất mát và phí phạm.

Louise tỏ ra phân vân về vấn đề chất lượng. “Tôi nhận thấy những người ít tiền lại phải chi nhiều tiền hơn... Vì không sẵn tiền nên không thể mua những đồ chất lượng cao sử dụng được lâu bền. Thành thử phải mua cùng một thứ đó vài ba lần trong năm, cuối cùng tính ra thì lại tốn kém hơn mua thứ tốt ngay từ đầu”.

Rút kinh nghiệm đó, Louise thường mua những đồ tốt của các nhà sản xuất có uy tín, sản phẩm đã được đánh giá cao, chủ yếu của các hãng trong nước. Tuy nhiên, không phải cái gì cũng mua loại đắt tiền. Ví dụ: “Không đại gì quảng ra một món tiền lớn mua cho con chiếc cặp da có thể sử dụng vài năm. Mốt thay đổi xoành xoạch và bọn trẻ đâu có chịu mang tiếng lạc hậu. Năm nay mốt là chiếc balô đeo vai. Vậy thì sắm cho nó chiếc balô. Sang năm sẽ tính...”

LƯU BAN: VẤN ĐỀ HAY GIẢI PHÁP?

BERTHIER DOLBEC

Tư vấn Hiệp hội các Ủy ban Nhà Trường Québec

Nhiều phụ huynh coi lưu ban là giải pháp cuối cùng, phải chấp nhận sau khi đã thử nhiều cách khác. Ngược lại, một số người cho rằng cần để con em họ lưu ban càng sớm càng tốt để nó có nhiều cơ may học tập tốt hơn những năm sau này. Tuy có quan điểm khác nhau như vậy nhưng tất cả đều cho rằng cần cân nhắc kỹ lưỡng trước khi quyết định.

Cuốn Chỉ dẫn về Giáo dục của Québec xuất bản năm 1995 cho biết: trong niên khóa 1994 – 1995, lớp 1 có tỷ lệ lưu ban cao nhất: 7,4%, tỷ lệ này xuống dần qua từng lớp và chỉ còn 3% ở lớp 6.

Ở cấp 2, năm đầu, tức lớp 7 cũng là năm học sinh khó vượt qua hơn cả: 15% phải lưu ban trong niên khóa 1994 – 1995.

Năm quan niệm sai lầm

Thứ nhất: Lưu ban giúp học sinh kém cải thiện kết quả học tập và học tốt hơn sau này.

Qua khảo sát người ta thấy: hai năm sau lớp học

“đúp”, số học sinh lưu ban học cũng chẳng hơn gì số học kém đã lên lớp, tuy số lưu ban lớn tuổi hơn số này. Một khảo sát khác của Mỹ cho biết: trong bốn hiệu trưởng kể cả nam lẫn nữ, chỉ có một người cho lưu ban là giải pháp tốt.

Thứ hai: lưu ban giúp các trẻ chưa đủ thành thực ở lớp mẫu giáo và lớp 1 có điều kiện tiến bộ. Một công trình nghiên cứu cho biết: khá nhiều thầy cô giáo coi lưu ban là giải pháp tốt cho các học sinh yếu kém hoặc chưa thành thực.

Nhưng một câu hỏi được đặt ra: để bọn trẻ thiếu thành thực ở lại học chung với bọn trẻ ít tuổi hơn chúng liệu có giúp chúng trưởng thành trong điều kiện thuận lợi chăng?

Thứ ba: Các trường hợp phải lưu ban không nhiều, chỉ một số học sinh cá biệt mới phải lưu ban.

Theo các sách Chỉ dẫn về Giáo dục xuất bản hàng năm, cứ bốn học sinh học hết cấp 1 chuyển lên cấp 2 thì có gần một đứa đã lưu ban ít nhất một lớp.

Thứ tư: Lưu ban giúp học sinh yếu kém tăng thêm tự tin trong học tập.

Nói chung học sinh lưu ban thường đạt kết quả tốt trong học tập. Nhưng thực ra trong thâm tâm chúng biết rõ việc đạt kết quả cao hơn bạn cùng lớp là điều dĩ nhiên bởi lẽ chúng chỉ “nhai” lại những gì năm trước đã học. Mặt khác, cảm giác “thất bại” khi biết mình phải lưu ban là điều chúng khó chấp nhận. Cảm giác này càng

nặng nề vì phải nói ra với xung quanh, nhất là với bố mẹ anh chị em trong gia đình.

Thứ năm: Nếu bị lưu ban ở những lớp dưới, khi còn rất ít tuổi, học sinh sẽ ít bị ảnh hưởng tiêu cực trong thử thách này.

Người lớn quan niệm lưu ban là một biện pháp giúp đỡ nhưng trẻ nhỏ lại coi đó là hình thức xử phạt. Năm 1980 một nhà nghiên cứu về giáo dục đã kết luận: sợ bị lưu ban là nỗi sợ thứ ba của bọn trẻ, sau nỗi sợ bị mù mắt và bị mất bố hoặc mẹ.

Kết luận:

Trong điều kiện hiện nay, có lẽ nên coi lưu ban là giải pháp cuối cùng sau khi đã thử không thành công một số giải pháp khác. Các cơ quan có chức năng giáo dục cần ưu tiên thực hiện các biện pháp trợ giúp hơn là cho lưu ban.

Song trong thực tiễn người ta thấy giới nhà giáo tỏ ra ít được thông tin và ít được giúp đỡ trong việc thiết lập các biện pháp trợ giúp học sinh yếu kém. Do đó, các giải pháp thay thế lưu ban đôi khi bị gạt bỏ do thiếu nguồn nhân lực chuyên môn và tài chính. Thành thử các quyết định thường xuất phát từ các câu thúc hành chính chứ không từ nhu cầu của học sinh. Tình hình này chỉ được cải thiện khi các cấp lãnh đạo ngành giáo dục được thông tin đầy đủ về sự hơn thiệt của lưu ban, quyết tâm đặt việc trợ giúp học sinh yếu lên vị trí ưu tiên và cung cấp các nguồn nhân lực, kinh phí cần thiết.

NHỮNG ĐỨA TRẺ THẦN ĐỒNG

ARIELLE ADDA

Nhà tâm lý học A. Adda với 30 năm nghiên cứu về hiện tượng “những đứa trẻ siêu năng khiếu” vừa cho ra mắt cuốn “Sách về trẻ thần đồng”. Dưới đây là một số ý kiến của bà.

Khi nào bố mẹ cần đưa con tới khám chuyên gia tâm lý?

Khi thấy con không chịu học, hoặc không hòa nhập được với bạn cùng nhóm cùng lớp, không có bè bạn. Loại trẻ này như bị lệch khỏi phần còn lại của thế giới quanh nó. Tôi sẽ làm test IQ. Qua kinh nghiệm, tôi thấy nhiều trẻ thuộc loại này có tiềm năng trí tuệ rất lớn. Nhưng tiềm năng ấy không bộc lộ rõ ở nhà trường và cả khi trao đổi trực tiếp với tôi.

Có nhất thiết phải thử test mới phát hiện được loại trẻ tạm gọi là thần đồng?

Vâng, nhất thiết phải thử mới biết.

Quy trình làm test như thế nào?

Đây là một loạt câu hỏi nhằm đánh giá trình độ suy

luyện của trẻ và một loạt thí nghiệm nhằm đánh giá hoa tay của trẻ. Test cho ta xác định được vị trí của đứa bé trong một tập thể những đứa cùng tuổi. Bằng cách so sánh số câu trả lời đúng của nó với số trung bình câu trả lời đúng của những đứa cùng tuổi, từ đó xác định vị trí của nó trong số đó. Loại test tôi thường làm cho trẻ là “Wisc III”, mỗi lần cách nhau 3 tháng.

Có thể thử cho trẻ từ độ tuổi nào?

Từ 3 tuổi trở lên, tức là khi nó bắt đầu tham gia cuộc sống xã hội. Khi con vào độ tuổi này, nhiều khi các ông huynh được cô giáo mách: con của các vị không giống những đứa trẻ khác và cô giáo không hiểu tại sao.

Trẻ thần đồng trông như thế nào?

Một đứa nhỏ xinh xắn, tươi cười, ai nói gì nó cũng hiểu. Nó tràn trề sự sống, vui đời và làm bố mẹ rất hạnh phúc.

Thế tại sao nó lại tách biệt khỏi bạn bè?

Đây là một “triệu chứng” phổ biến, vì nó thấy không bình thường khi phải học mẫu giáo cùng với những tí nhau chưa nói sỏi trong khi nó đã thạo!

Có phải tất cả những trẻ học kém đều là những “thần đồng” không tự biết?

Không. Đừng mơ! Nhất thiết phải làm test mới biết chắc.

Ở lớp học, làm sao phân biệt đứa trẻ thần đồng (nhưng không chịu học) với trẻ học kém?

Trẻ thần đồng thể nào cũng có lúc tỏa sáng một ánh chớp. Có thể nó ham mê một môn nào đó, cũng có khi nó là đứa duy nhất hiểu được một bài rất khó. Nhưng bản thân nó lại không coi thành công trong học tập là quan trọng, vì việc học không làm nó thích thú mấy... Vì có vẻ hơi hợt quá! Nó không chịu học chỉ vì thấy buồn chán...

Khi nào nó bắt đầu gặp khó khăn?

Khi bắt đầu phải học thực sự căng, khoảng từ lớp 4 trở đi, vì tới lúc này nó vẫn chưa nắm được phương pháp học tập. Trước đó, nó chỉ cần nghe giảng là hiểu bài... Giờ đây bài học ngày càng khó, đòi hỏi học có phương pháp, và phải biết cách ghi nhớ. Thần đồng cho tới lúc này chưa sử dụng đến trí nhớ chưa rèn luyện trí nhớ nên bị đuối sức. Ví dụ: khi làm toán nó tìm ngay ra đáp số mà bỏ qua các bước cần thiết. Trong nhiều năm học trước, nó toàn tìm ra đáp số bằng trực giác chứ hoàn toàn không biết cách suy luận. Thành thử khi đề toán phức tạp hơn, nó dễ bị nhầm lẫn. Khả năng ban đầu của nó thực sự là một cái bẫy, gây ngộ nhận.

Có môn học nào nó không thực sự có năng khiếu?

Đôi khi đó là môn vẽ.

Tại sao?

Khi vẽ ra giấy nó dễ dàng nhận thấy mình vẽ tồi. Và ngán không muốn vẽ nữa...

Sau khi làm test, trẻ thần đồng trở nên như thế nào?

Qua test, trẻ tự nhận mình một cách toàn vẹn, chặt chẽ hơn. Tôi còn nhớ một chú bé quá mập, ủ rũ, tự coi mình là ngu xuẩn. Sau khi làm test, tôi phát hiện nó là một trẻ rất có năng khiếu. Chú hỏi tôi:

– Cháu không phải thằng ngu chứ, cô?

– Không đâu, trái lại là khác.

Chỉ sau vài tuần, chú giảm được mấy kí, mặt trở nên tươi hơn hẳn! Nhiều người sau khi làm test hoặc đọc xong cuốn sách tôi viết đã nói: "Cứ như thể tôi có thêm một phòng trong căn hộ đang ở!"

Sau đó, ta cần dạy trẻ về phương pháp học, về cách làm việc. Cô giáo hoặc bố mẹ cần giúp trẻ về mặt này.

Có nên cho trẻ nhảy lớp?

Có thể cho nhảy một lớp khi học cấp 1, vì đây là cấp học quá kéo dài cho đứa trẻ thần đồng có trình độ hiểu bài rất nhanh. Nhưng không nên cho nhảy hai lớp. Vì tuy nó đã thành thục về mặt trí tuệ nhưng lại còn rất non nớt về mặt sinh lý. Nó cần được sống cuộc sống trẻ thơ.

Những thần đồng không được nhận dạng có buồn khổ không?

Chúng rất buồn vì không hiểu tại sao mình không giống ai. Chúng thiếu tự tin, có những đứa nghĩ chúng bị mất trí.

Sau khi trưởng thành mới biết mình là trẻ thần đồng bị bỏ quên, phải làm gì?

Những người có điều kiện tài chính thì đi học tiếp, những người khác thì thử tìm cách phát huy khả năng của mình ngoài công việc chính. Tôi đã có một bệnh nhân tham gia thêm một hiệp hội, một người khác tham gia hội đồng doanh nghiệp... Để tự nhận chân con người của mình, không bao giờ là quá trễ. Nhiều khi đó còn là một cách tốt để hòa giải với hình ảnh của chính mình sau quãng đường gian khổ trải qua trong cảnh ngộ một thần đồng không được biết đến. .

NHỮNG ĐIỀU CẦN CHÚ Ý VỀ TRẺ SỚM PHÁT TRIỂN

SANDRINE ORGÉ

Các chuyên gia Pháp ước tính có khoảng từ 2 đến 5% trẻ của mỗi lứa tuổi được gọi là “Trẻ siêu năng khiếu”, tổng cộng khoảng 400.000 em. Chúng đều có chỉ số IQ trên 125, trong khi chỉ số trung bình là 90 đến 100. Bà Sophie Côté, chủ tịch Hiệp hội Trẻ Phát triển Sớm ở Pháp nói: “Các trẻ phát triển sớm suy luận và hiểu nhanh hơn các trẻ khác cùng trang lứa. Ngoài ra, chúng rất tò mò và có lòng ham mê học hỏi không bao giờ cạn”.

Bé Amélie 5 tuổi chỉ tự học trên TV cũng biết đọc biết viết thành thạo. Nhưng thật nghịch lý! 33% những trẻ “thần đồng” này lại học rất kém! Nguyên nhân vì đâu?

Bộ Giáo dục bị lên án vì tội không phát hiện và không có kế hoạch giúp chúng hội nhập bằng một chương trình, kế hoạch và phương pháp sư phạm thích hợp. Bà Adriana Melós Salinas, nhà tâm lý xã hội của Hiệp hội Quốc gia Trẻ Sớm Phát triển Trí tuệ nói: “Chương trình học của trẻ sớm phát triển quá chậm chạp và lặp lại quá nhiều. Chúng buồn chán nên không thiết học nữa”. Hậu quả không tránh khỏi: những lỗ hổng tri thức của chúng ngày càng loang to, khả năng học tập có hệ thống có phương pháp biến mất. Bị thất bại, bọn trẻ rất đau khổ. Bà Adriana Melos Salinas nói tiếp: “Trẻ siêu năng khiếu cần tham gia nhiều hoạt động phong phú đa dạng mới duy trì được trạng thái cân bằng của chúng. Nhiều vị phụ huynh sáng suốt đã tổ chức cho con một hệ thống học thêm đi đôi với học tập ở trường nhằm khuyến khích con. Bố mẹ bé Mathilde 8 tuổi, chỉ số IQ 148, đã dành phần lớn thì giờ và thu nhập cho việc học của con. Người bố kể lại: “Hồi cấp 1, cháu thường hay có những cơn lo lắng kéo dài. Sau khi phát hiện cháu là trẻ có năng khiếu đặc biệt, chúng tôi đã chăm lo mọi điều kiện để con phát triển. Nhà ở của chúng tôi được thu xếp nhằm đáp ứng nhu cầu của cháu. Chỗ nào cũng có vở có sách. Chúng tôi đưa cháu đi tham quan viện bảo tàng, triển lãm, đăng ký cho học thêm một lớp dạy tư tiếng Anh”. Nhờ vậy, Mathilde hiện giờ không còn những cơn lo lắng ủ ê như trước.

Ngược lại, không ít phụ huynh bị thất bại của con mình ám ảnh nhưng không tỉnh táo giải quyết nên càng chồng chất thêm khó khăn cho trẻ. Họ bắt con học thêm theo chương trình lớp nó đang học, biến những giờ học thêm thành những buổi nhồi sọ làm đứa trẻ càng mệt mỏi, càng bị ức chế dữ. Mẹ chú Fabien 15 tuổi, chỉ số IQ 133, kể lại trường hợp của chị: “Tôi thúc cháu học, cho đi học thêm nhiều lớp phụ đạo. Tối nào cũng có gia sư tới kèm, nghỉ hè cũng phải học thêm. Kết quả: tôi làm thằng nhỏ ngạt thở. Trình độ ngày càng tụt thấp. Nó suy sụp tinh thần, và trách tôi xử sự với nó như một bà giáo chứ không phải như một người mẹ!”

BỐ MẸ CẦN NẮM VỮNG YÊU CẦU HỌC TẬP CỦA CON

Cô Giáo MIREILLE
(dạy học từ 1973 trong đó có 15 năm dạy lớp 1)

Khi trẻ chuyển từ mẫu giáo lên lớp 1, nói chung nó đã được chuẩn bị về đọc và làm tính. Trẻ đã biết cách cầm bút chì viết tên nó giữa hai dòng kẻ, biết đếm đến 10. Nhưng lớp 1 mới thực sự là nơi nó thu nhận những kiến thức cơ bản về đọc, viết và làm tính.

Mục tiêu dạy đọc ở lớp 1 là giúp trẻ đọc được mọi từ kể cả những từ nó chưa gặp bao giờ. Theo cô giáo Mireille “Điều quan trọng không phải ở mức thành thạo

sau khi học hết lớp. Tất nhiên nếu các em đọc trôi chảy thì rất tốt, nhưng điều cơ bản ở chỗ các em phải biết đánh vần và hiểu nghĩa các từ vừa đọc. Cách kiểm tra hiệu nghiệm nhất: phương pháp đọc thầm, thực hiện vào ba tháng cuối. Các em tự đọc thầm một bài ngắn, sau đó kể lại mình hiểu như thế nào”.

Viết.

Khả năng viết đi kèm với khả năng đọc. Ở lớp 1 trẻ tập làm chủ những âm nó nghe thấy, do đó phải có khả năng tái tạo bằng chữ viết. “Nghe một từ mới sau đó các em phải viết từ đó thành chữ. Tuy chưa biết các quy tắc ngữ pháp nhưng các em có thể qua trực giác mà tổ chức các thành phần của một câu ngắn, tách đúng các từ. Các em chuyển dần từ viết giữa hai dòng kẻ đến viết trên giấy kẻ ô. Các em cũng học nghệ thuật và cách trình bày bài tập viết: ghi ngày tháng ở đâu, đặt lề, viết nắn nét các gạch...”

Toán

“Trẻ tiếp tục khám phá các con số, học đếm đến 100. Yêu cầu: em biết so sánh các con số – ví dụ: 56 lớn hơn 22 – ; biết đếm từng chục bằng cách xếp những mẫu gỗ nhỏ, những khối vuông từng chục một. Chúng tôi còn dạy cách làm tính cộng đơn giản, không có và có nhớ, hướng dẫn làm tính trừ: “Em có 10 viên bi, cô lấy đi 3... Em còn mấy viên?” Loại bài tập bằng những vật cụ thể như vậy có kết quả rất tốt. Ngoài ra các em còn bắt đầu làm quen với các đại lượng đo chiều dài

trên thước vạch xăngtimét và hình khối trên những vật hình dạng khác nhau: hình cầu, hình chóp nón v.v...”

Các môn khác

Ngoài các buổi tập thể thao, thủ công, vẽ, nhạc, các em còn được hướng dẫn khám phá “thế giới” của chúng: thân thể con người, thực vật, động vật, thời gian, phương hướng trong không gian... Bí quyết thành công gồm trong mấy từ: gần gũi và cụ thể. Tôi cũng dành vài tiết nói về vệ sinh răng miệng, vì các em đang ở tuổi thay răng và dễ bị hư răng! Vài tiết về luật giao thông cũng rất cần: dẫn các em ra đường, giải thích ý nghĩa các bảng báo hiệu. Tôi còn rất chú trọng gây lòng yêu thích thi ca cho các em: các em học thuộc lòng vài bài thơ ngắn”.

Kỷ luật

“Ở lớp 1, trẻ thực sự học các quy tắc kỷ luật trong lớp như: phải ngồi yên một chỗ trong nhiều giờ, lắng nghe bạn, giơ tay xin phép khi muốn hỏi cô... Phải biết sắp xếp ngăn nắp cặp sách, đồ dùng cá nhân v.v... tóm lại, các em nắm được những nền tảng tổ chức cuộc sống học đường. Nói chung các em tiếp thu khá nhanh vì nó cảm thấy mình đã thành “người lớn” và tự hào về chuyện đó”.

Bài làm ở nhà

“Không có bài viết để về nhà làm. Tôi chỉ yêu cầu các em mỗi tối phải đọc lại bài đã đọc trên lớp: đầu

năm vài từ, ba tháng cuối năm vài dòng... Ít thôi nhưng nhờ vậy các em nhớ dễ hơn các từ mới vừa đọc trong ngày”.

Vấn đề lên lớp và lưu ban

Mọi trẻ không đạt kết quả như nhau trong học tập. Theo quy định, trẻ học xong lớp 2 mới yêu cầu biết đọc thành thạo. Tuy nhiên, trẻ có thể phải lưu ban lớp 1 nếu không chỉ yếu môn tập đọc mà yếu cả ở một số môn khác, hoặc nếu môn tập đọc quá kém. “Theo ý riêng tôi, không nên cho trẻ lên lớp 2 nếu nó không đọc đúng các từ, không hiểu đúng các âm tiết nó nghe thấy. Ngoài ra còn phải rành các con số, biết cách làm tính cộng. Ở lớp 2 có nhiều kiến thức mới cần học nên nếu quá yếu ở lớp 1 trẻ sẽ có nguy cơ bị ngập ở lớp 2. Trong thực tiễn, phải sang học kỳ ba tháng thứ hai, mới sơ bộ đánh giá được học lực của trẻ vì đây là lúc trẻ thường thực hiện một bước ngoặt rất rõ nét. Và học kỳ ba tháng cuối bao giờ cũng rất lý thú đối với cô giáo: trẻ thực hiện những tiến bộ rất cơ bản, làm chủ được các điều đã học...

VÀI LỜI KHUYÊN CÁC PHỤ HUYNH CÓ CON HỌC LỚP MỘT

Tạo cho trẻ có hứng thú đọc và viết ngay từ nhỏ
Ngay từ khi mới lọt lòng mẹ, đưa trẻ đã bắt đầu học

những điều cần thiết cho suốt cuộc đời. Bé tập bò, tập đứng, chạy, nghe tiếng nói của bố mẹ, bập bẹ bắt chước nói theo, nhìn hình vẽ trong sách, nghe kể chuyện, tham gia đọc sách cùng với bố mẹ...

Các buổi tập đọc trong gia đình giúp bé học rất nhiều điều. Bố mẹ nên tích cực giúp đỡ con khám phá những bí mật của việc đọc và viết.

* Hãy dành thì giờ trò chuyện với bé, kể cho bé nghe những việc mình làm, nghe bé hỏi và trò chuyện với nó trong bữa ăn, lúc nào dạo chơi, lúc tắm rửa...

* Bé rất thích nghe kể những chuyện trong gia đình: chuyện về ông bà, về bố mẹ, về các người thân.

* Mỗi ngày đều đọc cho bé nghe một câu chuyện ngắn vào lúc sắp đi ngủ, lúc bé thức dậy hoặc bất cứ lúc nào nó đòi. Qua đó bé học thêm nhiều từ mới, học cách nói như trong sách.

* Khi đọc sách cho con nghe, bạn nên chỉ ngón tay vào từng từ, giao cho nó nhiệm vụ giở sang trang, bảo nó nhìn hình vẽ mà kể chuyện hoặc nhắc lại những từ được dùng nhiều lần trong trang sách.

* Mỗi khi đọc báo, sách nên đọc trước mặt con, nói cho nó biết bạn đang đọc những gì, tác giả là người như thế nào, nhận xét của bạn, tại sao bạn thích đọc sách báo... Qua đó bé sẽ thấy đọc là có ích và thích thú.

* Thường xuyên viết trước mặt con. Vừa viết vừa đọc thành tiếng những từ bạn đang viết để bé hiểu có thể chuyển tiếng nói thành chữ viết. Cùng bàn với bé

về bản kê những thực phẩm cần mua, viết một thiệp mừng sinh nhật, ghi một cuộc hẹn vào sổ tay v.v... và giải thích tác dụng những bản viết đó.

* Trong nhà, ngoài đường, trên chiếc xe đang đi đều có những bảng chỉ dẫn, nhãn hiệu hàng hóa, logo, áp phích... Bạn hãy chỉ cho bé xem, giải thích nội dung, ý nghĩa của chúng. Đọc to tên đường phố đang đi, tên món hàng của bạn vừa mua...

* Khuyến khích con tập viết (theo cách và bằng thứ chữ riêng của nó!). Trong nhà nên cố gắng thu xếp cho bé một góc riêng, để sẵn tranh ảnh, giấy, bút chì. Bé có thể một mình hoặc cùng với bố mẹ đọc và viết ở góc riêng đó. Hãy bảo bé viết và giải thích nó vừa viết cái gì, bảo nó đọc sách theo cách riêng của nó.

* Mọi thành viên trong gia đình đều nên chăm đọc sách báo, đọc trước mặt bé càng tốt. Trong ngày, mỗi người đều nên có một khoảng thì giờ ngồi đọc. Thu xếp để cả nhà có thì giờ tới thư viện. Cố gắng dành một khoản tiền để đặt mua báo.

* Trong những dịp mừng sinh nhật, lễ tết, nên có quà tặng bằng sách phù hợp với độ tuổi của các con, các cháu.

Lời khuyên của một cô giáo có ba chục năm thâm niên, trong đó 21 năm dạy lớp 1:

Hỏi: Nên chuẩn bị cho trẻ chuyển tiếp từ mẫu giáo lên lớp 1 như thế nào?

Đáp: Phải chuẩn bị tư tưởng cho bé bằng cách gợi cho bé có một dự định riêng của nó. Trẻ cần biết nó sẽ làm gì ở trường, do đâu nó được lên học lớp trên... Và để trẻ có ham thích học tập, bố mẹ cần quan tâm đến nó, đề cao công việc của nó. Bảo nó: “Con may mắn thật cơ, từ giờ con được học đọc rồi đó!”.

Hỏi: Ở lớp 1, môn nào là cơ bản nhất?

Đáp: Môn tập đọc. Trẻ đã được tập từ lớp mẫu giáo bằng những trò chơi như xem các hình vẽ, truyện tranh, nghe các câu chuyện kể và qua đó dần dần hiểu được cấu trúc một truyện kể. Khi lên lớp 1, nó đã biết những điều cơ bản của bài viết, nhưng lớp 1 mới thực sự là nơi bé thu nhận đầy đủ môn đọc, cuối năm học nó phải biết đọc trôi chảy. Tuy các văn bản chính thức đều quy định: lên lớp 2 mới yêu cầu học sinh đọc thông thạo nhưng tôi cho rằng sau lớp 1 trẻ đã có căn bản tốt. Lên lớp 2 nó sẽ trau dồi thêm.

Hỏi: Xin nói cụ thể thêm: phải làm gì để bé ham thích tập đọc?

Đáp: Không có bí quyết nào khác: phải quan tâm tới bé. Cùng đi với nó tới thư viện tới hiệu sách, cùng nó chọn lựa, cùng lần giở các trang sách với con, tỏ ra mình cũng rất thích đọc... Tối tối trước khi đi ngủ, câu truyện kể hồi xưa đổi thành buổi đọc chung vài trang sách. Thái độ ham đọc của các thành viên trong gia đình có ảnh hưởng rất lớn: đứa trẻ thấy sáng nào bố cũng chăm chú đọc báo để có ý muốn bắt chước bố.

Hỏi: Các cô giáo thường quan hệ với phụ huynh như thế nào?

Đáp: Vấn đề ở chỗ: thầy cô thường tiếp xúc với phụ huynh những trò học tốt nhiều hơn. Riêng tôi thường cố gắng liên hệ với tất cả các vị phụ huynh. 15 ngày sau buổi khai trường bao giờ tôi cũng mời phụ huynh tới, trình bày diễn biến năm học, cung cấp vài mảnh nhỏ giúp các vị theo dõi việc học của con. Tóm lại, tôi động viên các vị quan tâm thật nhiều tới việc học của con. Và giúp các vị khỏi lo lắng quá, vì có nhiều phụ huynh đến tận lễ Phục sinh vẫn còn lo “Không biết con tôi có biết đọc không, cô giáo? Nó có được lên lớp 2 không hay phải lưu ban?”.

Hỏi: Có trường hợp phải lưu ban không?

Đáp: Một thời kỳ trước đây đã có lệnh phải tránh tình trạng học sinh lưu ban. Nhưng sau đó, người ta đã nhận ra rằng cho lên lớp một học sinh gặp khó khăn lớn trong nhiều môn học là chủ trương không đúng. Nên tạo điều kiện cho bé có cơ bản vững chắc trước khi quá muộn.

Hỏi: Qua ba chục năm trong nghề, cô đánh giá sự phát triển của học sinh ra sao?

Đáp: Khi tôi bắt đầu đi dạy, chưa có tivi trong các gia đình. Con cái trò chuyện với bố mẹ nhiều hơn bây giờ và đọc sách cũng nhiều hơn bây giờ. Trong nhà trường, ít có vấn đề về ngôn ngữ... Ngày nay đứa trẻ tan

học về nhà là chui vào phòng riêng với trò chơi điện tử cho tới giờ ăn tối. Đến lúc ấy cả nhà mới có dịp quây quần bên nhau... nhưng lại mãi mê xem tivi!

“MẸ ƠI, CON GHÉT CÔ GIÁO MỚI CỦA LỚP CON”

ANNE-MAREI DELISLE
Giáo viên Tâm lý

Đầu tháng Mười, các trường vừa khai giảng năm học mới được ít bữa. Bé Camille vừa về tới nhà, sập mạnh cửa, quăng cặp vào góc nhà rồi hét toáng lên:

– Ghét cái mặt! Ghét không để đâu cho hết!

Chuyện gì vậy? Camille ghét ai dữ vậy? Mẹ phải làm gì đây?

Việc đầu tiên: Nghe con trút cơn giận

Bạn hãy lắng nghe những lời tức giận của con. Thái độ im lặng của bạn sẽ tránh được tình trạng đổ thêm dầu vào lửa, lúc này con bạn đang bức bối và đang cần được mẹ nghe nó nói tại sao nó bức và bức ai. Trút được những ám ức trong lòng, cơn tức giận của nó sẽ nguôi đi. Lúc này nếu bạn hỏi dồn dập, trẻ sẽ lúng túng, đôi khi không diễn tả được ý nghĩ của nó cho mạch lạc rõ ràng, rốt cuộc bạn chẳng hiểu vì sao nó nổi giận.

Hỏi cho rõ đầu đuôi

Khi bão táp đã qua, là lúc bạn tìm hiểu sự việc. Hãy bảo con kể lại: ai làm con tức giận? chuyện rắc rối xảy ra ở đâu? vào lúc nào? trong trường hợp như thế nào? Khuyên con hãy bình tĩnh kể lại đầy đủ các sự việc. Qua đó, bạn biết “cái mặt” bị Camille ghét là cô giáo của nó.

Thông thường phản xạ tự nhiên của bố mẹ là bênh con. Nên bạn phải bình tĩnh, có cách nhìn nhận thật khách quan. Tuyệt đối tránh đừng mớm lời cho con, đại loại: “Cô giáo bẹo tai con phải không? “Nếu quả có chuyện đó, tự con bạn sẽ nói ra, khỏi cần bạn phải hỏi! Trong lúc còn đang bùng bột, có khi con bạn vớ ngay lấy lời của mẹ để vu vạ cô giáo.

Xác định rõ nguyên nhân

Khêu gọi cho con nói chính xác điều gì ở cô giáo đã làm nó tức giận. Trên cơ sở những sự việc nó đã thuật lại, bạn hỏi xem nó đánh giá sự việc đó thế nào. Ví dụ: nó cho là cô đối xử không công bằng, hoặc có lời nhận xét xúc phạm đến nó, hoặc thái độ cô nóng nảy vô lý...

Nắm được tất cả các yếu tố đó, bạn có điều kiện để đánh giá đúng tính chất và mức độ của vụ việc, giải thích cho con hiểu. Ví dụ: con bảo nó ghét cô vì cô nóng nảy hay quát mắng học sinh. Sau khi đã bình tĩnh lại, nó nói rõ hơn: trong tuần qua, cô đã ba lần nổi nóng vì trong

lớp có một trò quậy phá quá đáng. Bạn giải thích: ở nhà, bố mẹ rất yêu thương con nhưng cũng nhiều khi nổi nóng la rầy con nếu con quậy phá quá đáng. Ở lớp cũng vậy thôi, cô giáo rất yêu thương các trò nhỏ của cô nhưng cũng nhiều khi nổi nóng như bố mẹ cốt để dạy dỗ cho học trò ngày càng ngoan hơn.

Bạn cũng cần tìm hiểu con mình có phạm lỗi gì và bị cô quở phạt do đó mà ảm ức không? Nó có bị cấm ra chơi không? có bị cô cho điểm kém không? Kinh nghiệm cho thấy sau vài tuần khai giảng, những bờ ngõ rụt rè ban đầu đã qua, các cô cậu học sinh thường muốn thăm dò, thử thách thầy cô mới của chúng, và nhiều khi dễ quá đà nên bị lãnh đủ. Đã thế lại không biết nhận lỗi mà còn trút giận dỗi lên thầy cô.

Hướng dẫn con giải quyết sự việc

Nhiều phụ huynh khi thấy có trục trặc trong quan hệ giữa con mình với thầy cô thì trực tiếp liên lạc với thầy cô để giải quyết. Đó cũng là một cách. Nhưng sao ta không giúp con tự tìm cách giải quyết trước đã? Tự giải quyết sự việc giữa nó với thầy cô là chuyện không dễ nhưng nó sẽ học được rất nhiều điều bổ ích, sẽ mạnh dạn, tháo vát hơn khi vào đời, biết cách xử trí những va chạm khó tránh trong cuộc sống.

Thằng Alain con tôi mách: cô giáo nói trước cả lớp nó phạm lỗi chính tả như một đứa trẻ con. Cả lớp cười ồ lên khiến nó thấy bị xúc phạm. Tôi gọi cho nó nói ra điều nó cảm nhận trước vụ đó, nó nói: “Con thấy sợ. Sợ bị cô hắt hủi. “Tôi bàn với nó xem thử lúc nào nó nên gặp

cô, khi gặp thì nói những gì. Alain gặp cô, thổ lộ với cô nỗi sợ của nó. Cô đã an ủi nó, thừa nhận cô có thiếu sót khi nhận xét nó như vậy trước cả lớp và hứa sẽ chú ý hơn đến lòng tự trọng của học sinh.

Đôi khi thầy cô giáo không sẵn sàng thừa nhận thái độ sai trái của mình đối với học sinh. Gặp trường hợp đó, bạn đừng nóng vội, hãy để sau vài ba tuần mới trở lại vấn đề, có lẽ lúc đó thái độ thầy cô sẽ thay đổi.

Đừng gây chiến tranh

Không bao giờ phản đối thầy cô trước mặt con. Làm như vậy chẳng có lợi gì, trái lại làm con mình mất tin tưởng thầy cô, phá vỡ uy tín thầy cô đối với con mình trong suốt một năm học, và đó là những tổn thất không có cách lấy lại được.

Bạn hãy trực tiếp đi kiểm tra sự việc. Hãy tiếp xúc với thầy cô, đánh giá đúng sự việc đã xảy ra, bàn bạc cách giải quyết thỏa đáng nhất. Phụ huynh và nhà trường kịp thời trao đổi thông tin là điều kiện tối quan trọng để cộng tác chặt chẽ với nhau.

Phải có thời gian thích nghi

“Con không thích cô giáo mới. Cô này không giống cô Sylvie lớp trước của con năm ngoái. “Có thể con bạn nói với mẹ như vậy. Tất nhiên thôi. Cô Elise không thể giống cô Sylvie, cũng như thầy Pierre không thể giống thầy Sylvain. Mỗi nhà giáo đều có cách nhìn không hoàn toàn giống nhau về vấn đề giáo dục học sinh. Vì thế khi

năm học mới bắt đầu cả thầy cô và học sinh đều cần có thì giờ thích nghi với nhau. Thầy cần hiểu rõ mỗi đứa học trò, điểm mạnh, điểm hạn chế của từng đứa để từ đó xây dựng thành lớp học, với những giới hạn rõ ràng. Thông thường khi mới thành lập lớp, thầy cô phải tỏ ra nghiêm khắc hơn. Con bạn cũng cần thích nghi với phương pháp giảng dạy và phong cách của thầy cô mới.

Khi thực sự có xung khắc

Đôi khi giữa con bạn với thầy cô có tình trạng thực sự không hợp nhau. Nhiều phụ huynh gặp trường hợp này thường nghĩ ngay tới việc xin chuyển con sang lớp khác. Bạn cần cân nhắc thật kỹ trước khi chọn cách giải quyết này. Bất đắc dĩ lắm mới nên thực hiện, vì nhiều lý do. Con bạn đã xây dựng được tình bạn với những trẻ cùng lớp với nó. Đổi sang lớp khác, nó lại phải chịu đựng một thời kỳ thích nghi khác. Đổi lớp còn khiến trẻ thấy nó có uy quyền lớn. Vả lại, nếu sang năm lại xảy ra tình huống tương tự, bạn sẽ làm gì? Không lẽ lại xin đổi lớp cho con lần nữa? Trong cuộc sống, ta không thể yêu mến tất cả mọi người và cũng không thể được tất cả mọi người yêu mến ta. Nên coi đây là cơ hội dạy cho con học cách giải quyết khó khăn, coi đây là dịp luyện cho con biết cách sống. Bản thân chúng ta ai mà chẳng từng phải làm việc chung với một đồng sự hay kiếm chuyện? Chẳng từng phải thích nghi với cung cách điều hành của một ông sếp khó tính? Vì thế, lúc này không nên bên con chằm chặp, không giúp nó lảng tránh tình thế khó khăn mà nên hướng dẫn và đi kèm nó trong

thử thách. Nên giúp con nhận rõ những khía cạnh tốt đẹp của cô giáo, nhất định cô có những khía cạnh ấy, và như vậy nó sẽ dễ dàng chấp nhận những khía cạnh ít dễ thương hơn của cô.

Nếu tình thế tỏ ra không thể dung hòa được, bạn nên tiếp xúc ban giám hiệu để được giúp đỡ cách giải quyết. Đó là một trong những chức năng của giám hiệu. Cũng có thể hướng dẫn con bạn tự lên trình bày với giám hiệu. Dù vậy bạn cũng nên trao đổi trước với hiệu trưởng để cuộc gặp diễn ra thuận lợi. Nói chung thì trong tuyệt đại đa số các trường hợp, chỉ cần thầy và trò, phụ huynh và các người liên quan có thiện chí, nội dung vấn đề được làm sáng tỏ thì con bạn sẽ có một năm tốt đẹp với cô giáo của nó.

GÂY HỨNG THÚ HỌC TẬP CHO CON NHƯNG KHÔNG LÀM CHÚNG MẤT TUỔI THƠ

Claire Cartier

Sự thúc đẩy của bố mẹ rất quan trọng trong việc gây hứng thú học tập cho con. Nhưng trong thực tiễn, nhiều bậc cha mẹ thay vì giúp con trở thành trò giỏi lại biến con thành một sách, thành nô lệ các kỳ thi. Bố mẹ thời nay rất lo lắng cho con cái về mọi mặt. Quần áo đẹp, đồ chơi tối tân, dụng cụ học tập loại xịn... bố mẹ

không tiếc con một thứ gì. Con cái đúng là những Thượng đế nhỏ tuổi. Đồng thời cũng chưa bao giờ bố mẹ đòi hỏi ở con cái cao như hiện nay: chúng phải thành đạt trong mọi lĩnh vực, nhanh hơn cao hơn mọi đứa trẻ khác, hải hoàn hảo về mọi mặt, trong nhà trường cũng như ngoài đời. Nhiều người không ngần ngại dọn nhà tới gần trường mẫu giáo nổi tiếng nhất thành phố. Khi con sắp vào lớp một, họ đi trình sát xem trường tiểu học nào dạy tốt nhất, tìm thầy kèm cặp thêm, cho con học ngoại ngữ ngoài giờ. Bằng chứng: ở Pháp sau hai chục năm, năm 1999 doanh thu các trường lớp dạy thêm đã tăng gấp bảy lần. Từ giữa thập niên 90 trở lại đây, lo cho con học cao không còn là độc quyền của các gia đình sung túc hoặc các gia đình trí thức như trước. Nhiều bậc bố mẹ, nhất là các bà mẹ, tuy không có tham vọng gì lớn nhưng cũng thúc ép con học cao tối đa, hòng đảm bảo con cái thành đạt về mặt nghề nghiệp và xã hội.

Nguyên vọng đó rất chính đáng nhằm phát huy năng lực tiềm tàng của con cái nhưng ở nhiều người nguyên vọng này trở thành một định kiến, một ám ảnh. Họ bắt con học đến mù người, ngoài thì giờ tối thiểu để nghỉ ngơi, chúng không còn có phút nhàn hạ thanh thoi nào khác.

Nguyên nhân nào dẫn tới cuộc nhăm mắt chạy đua tìm kiếm thành tích cao, tìm kiếm sự toàn hảo ấy? Sợ bị thất nghiệp? Tham vọng trở thành những ngôi sao?

Tất cả các chuyên gia về khoa học giáo dục đều thừa nhận: sự theo dõi sát sao của bố mẹ rất cần cho sự

phát triển của trẻ. Nhưng ranh giới giữa khuyến khích con học tập và luyện thú làm xiếc thường chỉ trong gang tấc. Cuối cùng, chính bọn trẻ phải trả giá đắt: chúng bị ngộp trong nỗi ám ảnh đầy lo âu ức chế chúng. Và nhiều khi dẫn chúng lao thẳng tới thất bại. Bé gái Rebecca con một của chị Corinne nhân viên thương nghiệp ngay từ tuổi mẫu giáo đã được mẹ cho vở để nguệch ngoạc tập viết. Khi bé vào lớp 1, chị càng thúc ép mạnh. Chị nói với mọi người: "Tôi luôn nhắc nhở cháu: "Con có thể làm được giỏi hơn", vì tôi cảm thấy nó có năng khiếu rất tốt. Không ép nó học ngay từ khi nó còn ở độ tuổi thu nhận nhanh thì uống quá. "Kết quả: mỗi lần bị điểm kém là mỗi lần Rebecca òa khóc. Bé thú nhận: "Cháu sợ làm mẹ buồn và bảo cháu: Nếu không cố gắng, lớn lên mày chỉ có đi hốt rác!".

Nỗi lo sợ về tương lai của rất nhiều bậc bố mẹ tùy thuộc vào học bạ của con. Mới cách đây chưa lâu, cuộc thăm dò dư luận do Hiệp hội phụ huynh học sinh Trường Công lập cho thấy 34% tin rằng con cái họ sẽ sống kém hơn bố mẹ chúng. Cũng Hiệp hội này tháng Ba năm 1999 thực hiện một cuộc thăm dò khác và thấy tỷ lệ này đã là 47%. Nỗi lo ấy khiến họ biến bọn trẻ thành nô lệ của các kỳ thi. Và vô tình tước mất tuổi thơ của con...

Nhiều kẻ ranh ma đã nhảy xô vào "thị trường lo âu" này để kiếm lời. Nhiều nhà xuất bản liên tục cho ra những đầu sách cận học đường như: sách tham khảo, sách luyện thi, bài tập, sách giải đề thi các khóa trước, đĩa CD Rom hướng dẫn tự học v.v... và thu lời khá cao.

Bị những cách dạy theo kiểu “cải cách giáo dục”, với những giáo trình và sách giáo khoa hoặc phức tạp, hoặc mơ hồ, các bậc phụ huynh cho rằng có thể tìm thấy trong các ấn phẩm đó sự hướng dẫn cần thiết để theo dõi sát hơn quá trình học tập của con. Con bị lưu ban không lên lớp là nỗi kinh hoàng của các phụ huynh. Người ta lo cũng có lý: nếu bị đúp ngay từ những năm đầu đi học, trẻ sẽ gặp nhiều khó khăn tâm lý và trình độ khi học lên cấp cao hơn. Thống kê ở Pháp năm 1998 cho thấy: trong số 100 học sinh lên học cấp 2 chậm một năm do bị lưu ban ở cấp 1, khi thi tú tài chỉ đỗ có 6 em.

Philippe Coléon giám đốc hiệp hội gia sư Pháp Acadomia cho biết: “Cách đây ba năm, cha mẹ học sinh tạm hài lòng khi con đạt 10 điểm trên thang điểm 20. Giờ đây họ không chấp nhận mức điểm trung bình đó, coi là một bi kịch”. Tâm lý ấy tạo thời cơ làm ăn béo bở cho các trung tâm hỗ trợ học đường hiện đã thành một ngành công nghiệp với mức tăng trưởng hàng năm khoảng 20%. Riêng Acadomia năm 1998 đã dạy thêm cho 22.000 học sinh. Số đông các học sinh này không thuộc loại kém mà chỉ muốn bổ sung thêm kiến thức, trong đó một số ít thuộc loại giỏi nhất lớp. Những em này có thói quen học gao tới mức tự chúng tới đăng ký xin học thêm. Một giám đốc hiệp hội hỗ trợ học đường khác nói: “Chúng tôi ngày càng nhận nhiều học sinh có số điểm trung bình trên 15, các em đòi chúng tôi đưa chúng lên cao hơn nữa. Chúng mua những giáo trình học thêm cũng say sưa như mua tập truyện tranh vậy”.

Làm bài tập, làm nữa, suốt ngày làm bài tập... là

chuyện thường ngày của các em. Nhiều học sinh tiểu học cũng đã có người “phụ đạo” giảng thêm bài học trong ngày. Nhiều trung tâm dạy thêm cung cấp gia sư hỗ trợ học sinh từ lớp hai trở lên, mỗi tuần vài giờ. Họ đánh trúng vào tâm lý của các bậc phụ huynh: rất lo ngại khi con học lớp hai, lớp được coi là lớp bản lề vì trẻ phải học thành thạo những môn cơ bản về đọc và toán. Nhiều người còn cho rằng phải bắt trẻ làm thêm những bài tập bổ sung để kiến thức không bị hụt hẫng.

Trẻ còn nhỏ nhưng đã bận rộn như những vị bộ trưởng mẫn cán.

Tuy đã bị nhồi nhét tới mức không kịp thở, nhưng trẻ còn phải nhanh chóng biết bập bẹ tiếng Anh hoặc tiếng Đức nữa. Trả lời phỏng vấn của Hiệp hội Phụ huynh học sinh trường Công lập (Peep) có tới 25% phụ huynh thấy cần cho trẻ bắt đầu học một ngoại ngữ từ tuổi mẫu giáo. Tuy sau khi bị công luận chỉ trích gay gắt về sự yếu kém trong dạy ngoại ngữ, từ đầu thập niên 90 bộ Giáo dục Pháp đã bổ sung môn tiếp Anh vào chương trình cấp 1, nhưng nhiều phụ huynh thấy chưa đủ, họ cho con vào trường mẫu giáo tư nhân để chúng được học tiếng Anh. Cô tiếp viên hàng không Carole Guillot còn đặt mức cao hơn: hai cô con gái lên 6 và lên 4 mỗi tuần phải học thêm ba giờ tiếng Nhật, chưa kể các tháng nghỉ hè còn phải học nhiều hơn. Chị giải thích: “Hai đứa đã nói được tiếng Anh khá tốt, chúng dễ dàng học các ngoại ngữ khác do trường dạy. Học thêm tiếng Nhật, chúng sẽ có lợi thế khi thi tú tài”. Anh

chồng Thierry Guillot cũng phụ họa thêm: “Tôi biết nhiều người nhờ thành thạo nhiều ngoại ngữ nên giành được những chỗ làm cực kỳ ngon lành”.

Càng ngày huyền thuyết về những đứa trẻ bác học càng ám ảnh mạnh các vị phụ huynh. Theo số liệu điều tra của trung tâm Nghiên cứu và Quan sát Điều kiện sinh sống Pháp (Credoc), có ba phần tư số trẻ từ 6 đến 12 tuổi tham gia hoạt động thể thao hay nghệ thuật ngay trong năm học, thường tập trung vào thứ Tư hàng tuần (ngày nghỉ của học sinh). Trong ngày đó, các bà mẹ – taxi chạy như con thoi từ sân tập thể dục đến nhạc viện để đưa đón con. Một số em, như bé Rebecca bận rộn không kém các bộ trưởng mẫn cán nhất trong Chính phủ. Ngoài giờ học ở trường, bé gái mới 11 tuổi này còn tham gia sáu hoạt động trong tuần, từ học dương cầm đến học vẽ, tập đánh quần vợt v.v... Mẹ bé nói: “Học thêm được môn gì cũng tốt, dù là các môn thể thao thi đấu, môn thiên văn, hay âm nhạc... miễn là giúp con mình nổi trội hơn những đứa khác. “Bé gái rụt rè nhút nhát ư? Cho học lớp diễn viên sân khấu. Bé trai hiếu động quá ư? Cho học vẽ để nó chịu ngồi yên một chỗ. Bé Sabina 7 tuổi rưỡi học violon ngay từ lớp mẫu giáo. Mẹ bé, kế toán viên Isabelle nói: “Tôi rất vất vả khi phải luôn miệng nói cho nó hiểu sự quan trọng phải luyện tập mỗi ngày. Nhưng tôi muốn nó phải kiên trì đến cùng: tập một nhạc cụ khó như cây violon sẽ luyện cho nó tính kiên nhẫn, biết nhún nhường và biết hưởng niềm vui khi hoàn thành tốt công việc”.

Giấc mơ về những đứa trẻ toàn năng

Trẻ con hiện nay phải có đủ thứ năng khiếu, trước tiên là trí thông minh. Các test tìm thương số thông minh IQ trước kia chỉ áp dụng cho những trẻ học kém, nay được nhiều phụ huynh đòi áp dụng cho con họ để xác định khả năng trí tuệ của con cái. Nhà tâm lý học Béatrice Copper-Royer nói: “Ngay cả khi chúng học rất khá, mọi mặt đều tốt, nhưng bố mẹ chúng vẫn đòi làm test IQ vì họ muốn biết con họ giá trị tới mức nào, tuy các test này chỉ cho biết một phần của khả năng trí tuệ”.

Họ tin chắc sự thành đạt của con cái còn do hình thức bên ngoài quyết định. Để vươn tới đỉnh cao trong xã hội, không những chúng phải biết giao tiếp, mà còn phải có tài bẻm mép tán hươu tán vượn, có nhiều tham vọng về quyền lực, phải có đầu óc lạnh tុ. Các bé gái thì sao? Hễ chớm mồm mĩm một chút là bố mẹ bắt đầu lo. Bác sĩ tâm lý Marie-France le Heuzey ở một bệnh viện Paris cho biết: “Rất nhiều bà mẹ bị nỗi lo về hình thức bên ngoài của con gái ám ảnh, tới mức có bà bắt con gái mới năm tuổi phải ăn kiêng để sụt cân. Hậu quả tất yếu: số bé gái bị chứng rối loạn tiêu hóa tăng vọt”.

Trong thời đại tiến bộ y học cho phép các cặp vợ chồng có thể sanh con vào thời điểm họ chọn, với số lượng do họ quyết định nên trước khi đưa trẻ ra đời, bố mẹ nó đã chuẩn bị đầy đủ về tâm lý và tài chính để tạo điều kiện cho đứa con ra đời theo chương trình định sẵn

có thể phát triển thuận lợi nhất. Vì thế, như nhà phân tích tâm lý Etty Buzyn tác giả cuốn. *Xin bố mẹ cho con thì giờ để mơ mộng!* đã giải thích “Đưa con ra đời trong điều kiện mọi thứ đã dự định trước buộc phải học hết mọi thứ, biết hết mọi thứ”. Nhà tâm lý học Bertrand Cramer tác giả cuốn *Các con chúng ta sẽ ra sao?* viết: “Mọi người làm bố làm mẹ đều muốn thấy đứa con là hình ảnh được tôn vinh của mình, khi thấy trên tấm gương soi ấy có vết trầy xước thì họ coi đó là tí vết trên mặt của chính mình”. Hai vợ chồng Nathalie và Franck Bureau đã dốc sức cho con theo học những lớp đặc biệt và những buổi tham vấn về tâm lý phòng tránh cho thằng con Frédéric khỏi đúp lớp hai: Anh chồng kỹ sư công nghệ thông tin nói: “Chúng tôi thức trắng nhiều đêm để bàn về các khó khăn trong học tập của con. Bản khoản tự hỏi không biết mình đã sai sót những gì... Thật xấu hổ khi các bạn đồng sự khoe con họ là những tay cừ, còn con mình thì có vấn đề”.

Bố mẹ căng thẳng, con cái nghẹt thở

Nhà tâm lý học Béatrice Copper-Royer nhận xét: “Bố mẹ cho rằng khi con cái thất bại, họ phải gánh chịu tội lỗi”. Đứa con chưa ra đời, các bậc bố mẹ tương lai đã cảm nhận gánh nặng đó để rồi đặt lên vai đứa con.

Quan niệm hiện đại về trẻ nhỏ cũng góp phần duy trì và hợp pháp hóa nỗi lo lắng đó của các phụ huynh. Từ thập niên 70 trở đi, trẻ em được coi như những ông vua nhỏ với những quyền lợi được công nhận rộng rãi.

với quy chế pháp nhân đầy đủ. Nhà xã hội học Claude Martin nhận định: “Do đó trách nhiệm càng đè nặng lên đôi vai của bố mẹ, xã hội và pháp luật đòi hỏi họ phải vươn lên đúng tầm cao mới, hễ hơi sa sẩy một chút là họ bị lên án. Đến nỗi các chuyên gia về tuổi nhỏ cũng phải lên tiếng đòi có sự khoan dung hơn đối với những người làm bố mẹ”. Jean Luc-Aubert chuyên nghiên cứu về tâm lý học đường cũng nói: “Người ta đòi hỏi các phụ huynh phải có những khả năng hoàn toàn mới, nhưng vừa thực thi quyền làm bố mẹ lại vừa tôn trọng tiếng nói của trẻ là một việc rất phức tạp”.

Mặt khác, giới nhà giáo không ngớt lớn tiếng phê phán thái độ thờ ơ của phụ huynh, những lời chỉ trích đó càng gây ồn ào trên các phương tiện thông tin đại chúng càng khiến các bậc phụ huynh lo lắng dữ. Ông Georges Dupont-Lahitte chủ tịch Hiệp hội Phụ huynh Học sinh (FCPE) nói: “Sự chỉ trích ấy khiến các gia đình cảm thấy có lỗi vì không theo dõi sát sao hơn nữa sự phát triển của con cái, nhất là con các cặp vợ chồng ly hôn”. Cuộc điều tra của Peep cho thấy có tới 58% các gia đình mặc cảm “càng ngày càng có ít thì giờ dành cho con”.

Đã thế, nhà trường cũng đòi hỏi ngày càng cao ở học sinh. Tuy từ những năm 70, bộ Giáo dục đã chỉ thị không được cho học sinh cấp 1 bài làm ở nhà nhưng nhiều giáo viên vẫn hào phóng phân phát đều đặn cho bọn trẻ bài để chúng về nhà làm. Chính bộ Giáo dục cũng liên tục đưa ra những phương trình ngày càng phức tạp, yêu cầu ngày càng cao. Bà bộ trưởng chuyên trách

trường phổ thông nói: “Trường mẫu giáo từ nay có thể tiếp nhận trẻ lên 2 tuổi và phải là một nhà trường hoàn chỉnh, là một giai đoạn cơ bản đảm bảo mọi thành công trong học tập sau này của trẻ.” Hiện nay các cấp học đều dạy theo những chương trình vượt quá trình độ trung bình thực tế của học sinh.

Phản ứng của bọn trẻ

Bọn trẻ phản ứng như thế nào trước sức ép của bố mẹ, của nhà trường? Một số ít có cá tính mạnh biết cách làm cho bố mẹ hiểu rõ nguyện vọng của chúng và thoát ra khỏi mê hồn trận mà không bị tổn thương đáng kể. Một số khác tìm cách đối đầu bằng những hình thức tiêu cực hoặc quyết liệt. Số đông hơn chấp thuận ý của bố mẹ, coi thái độ này là cái giá phải trả cho tình thương yêu bố mẹ. Cho tới ngày sụp đổ, ngày mà thần kinh của chúng rã rời. Trường hợp của Pierre con độc nhất một người mẹ đơn thân là một trường hợp điển hình. Lên 2 tuổi bé đã biết đọc nhờ theo học một chương trình trên băng cátxet. Lên lớp 1, bé có thể chép lại các bài học theo yêu cầu của mẹ. Nhưng hiện nay đang học lớp 3, Pierre thấy chán, không thiết học hành gì nữa và trở thành học sinh yếu của lớp. Sự thúc đẩy thái quá của người mẹ đã dẫn tới trạng thái bão hòa.

Lo âu, căng thẳng triền miên tác động xấu lên tinh thần và thể trạng của trẻ. Những triệu chứng thường thấy: trẻ rầu rĩ, khóc than, kêu đau đầu, đau bụng, mất ngủ. Theo thống kê ở Pháp năm 1998 có 3,5% thiếu niên từ 12 đến 19 tuổi phải thường xuyên uống thuốc ngủ,

7% uống thuốc an thần. Phần lớn năng lượng bị tiêu hao vào việc đấu tranh với nỗi lo phải đạt thành tích cao nên kết quả hoàn toàn trái ngược: chúng không còn đủ sức lực để học tập tốt. Giám đốc văn phòng Hường dẫn chọn ngành học Didier Chiron nói: “Sức ép của bố mẹ là nguyên nhân chính dẫn tới thất bại trong học tập của con cái. Nhiều cháu than thở với tôi: “Em rất thuộc bài nhưng khi bị gọi lên trả bài là em quên hết...” Trẻ trở nên cô độc, dưới con mắt lên án của người lớn. Và mất hết tự tin vì bố mẹ luôn mồm mắng mỗ: “Mày là đồ vô tích sự”.

Từ tình hình nêu trên, có thể rút ra những kết luận gì?

– Nhiều phụ huynh mãi miết đuổi theo sự phát triển trí tuệ của con mà quên mất sự phát triển tâm lý – cảm xúc của trẻ. Họ không biết rằng học đọc, học viết, và mọi hoạt động trí tuệ đều phụ thuộc vào yếu tố này. Nhà tâm lý học đường Jean-Luc Aubert nói: “Các phụ huynh đó chọn lầm mục tiêu. Họ tưởng thành tích học tập phụ thuộc vào trí thông minh nhưng thực ra yếu tố này cũng chỉ là một công cụ như nhiều yếu tố khác”. Bị sức ép từ nhiều mặt, họ chỉ quan tâm tới nhân vật “học sinh” mà quên rằng trong đó có “đứa trẻ con” với những ước mơ, những lo lắng riêng của nó, nó có những nhu cầu riêng và nhịp sống riêng. Họ tước đoạt của trẻ khoảng không gian mơ mộng rất quan trọng để hình thành tưởng tượng, hình thành nhân cách.

– Sự thúc đẩy của bố mẹ hết sức quan trọng. “Trẻ

nhỏ cần có bố mẹ nghiêm khắc, đòi hỏi cao thì chúng mới thực sự là trẻ nhỏ”, nhà tâm lý học Antoine Guedney khẳng định như vậy. Ông nhận xét: “Những hành xử bệnh hoạn nghiêm trọng nhất thường xảy ra ở những trẻ thiếu vắng bố mẹ, hoặc bố mẹ thờ ơ thiếu quan tâm đến con cái. “Thúc đẩy con học từ sớm sẽ có kết quả tốt nếu sự thúc đẩy ấy hợp lý, đúng mức. Thực tiễn cho thấy những bé vào mẫu giáo từ 2 tuổi khi lên lớp 1 đều học khá hơn những trẻ vào mẫu giáo muộn hơn. Những trẻ vào học cấp 1 sớm một năm thường có tỷ lệ đỗ tú tài cao hơn những bạn khác.

Nhưng như vậy không có nghĩa đòi hỏi trẻ cố gắng quá sức nó hoặc khi nó chưa sẵn sàng... Nhà dục nhi Guy Vermeil nói: “Không thể dạy đứa nhỏ biết đi biết chạy. Chỉ có thể khuyến khích nó mạnh dạn lên, tự nó sẽ bước đi”.

HỌC TẬP Ở NHÀ

ROBERT DARCHE Giáo viên cấp 1
JEAN BOURQUE Nhà giáo dục học

Bài này nhằm mục đích giới thiệu với các bậc phụ huynh một số phương pháp giám sát việc học tập của trẻ ở gia đình.

Yêu cầu quan trọng: ngồi với con, giải thích cặn kẽ ý nghĩa, tầm quan trọng của các bài học, bài làm. Hiểu điều

đó, con bạn sẽ hăng hái trong học tập, dễ tiếp thu các chỉ dẫn của bạn nhằm cải tiến phương pháp học của nó.

Khuyến khích chăm học. Bằng cách:

- * Tỏ ra rất quan tâm tới nhà trường, tới việc học của con,

- * Khuyến khích bằng sự biểu dương kịp thời mọi tiến bộ dù nhỏ của con và động viên nó phát huy hơn nữa.

- * Thái độ luôn bình tĩnh, cởi mở, thoải mái.

- * Nói lên những điều tốt đẹp về trường lớp của con.

Tổ chức việc học

- * Luyện con có thói quen bắt đầu buổi học bằng vài động tác thở sâu để tăng hấp thu dưỡng khí vào não tạo đầu óc thư thái.

- * Hiểu kỹ con phải làm những bài gì, học những môn gì mỗi tối.

- * Luyện con có thói quen ngồi học vào giờ nhất định hàng tối.

- * Xây dựng một thời dụng biểu hợp lý để con thấy rõ ngoài giờ học nó còn đủ thì giờ làm các việc khác trong tối đó.

- * Chỗ học phải yên tĩnh, thoáng mát, đủ ánh sáng và các học cụ cần thiết.

- * Tránh mọi thứ có thể làm phân tán chú ý. Trẻ có thể bắt đầu làm những bài tập nó không thích hơn cả.

Kỷ luật

* Tránh không gây tâm lý ỷ lại, làm thay cho con, tự tay sửa chữa mọi lỗi. Làm như vậy thực ra là có hại cho trẻ, cản trở sự tiến bộ của nó.

* Đừng ngăn ngại, hãy bảo con làm lại bài toán sai, học lại một bài chưa thuộc chưa hiểu.

* Tránh những tiết mục truyền hình kéo dài,

* Kiểm tra con xem những chương trình nào trên tivi.

Phương pháp học

Chú ý quan sát cách học của con... Nó bắt đầu ngồi vào học với thái độ nào, vui vẻ, bức dọc, miễn cưỡng hay hào hứng...? Có tập trung không? Có luôn mồm hỏi để yêu cầu giúp đỡ không?

* Trẻ cần biết cách sử dụng thời khóa biểu, lịch học hằng ngày,

* Cách học phải chủ động tích cực, thay đổi cho phù hợp từng môn, luyện các thói quen giúp ghi nhớ kỹ nội dung bài,

* Không ngồi vào học ngay sau bữa ăn,

* Để tăng khả năng hiểu ý nghĩa các bài tập đọc, nên bảo trẻ tóm tắt ngắn những gì nó vừa đọc.

* Khen ngợi ngay kết quả tốt, khuyến khích trẻ kiên trì phát huy ưu điểm đã đạt,

* Trước kỳ kiểm tra, thi cử chừng hai tuần, nên giúp con lập kế hoạch ôn tập... không để nước đến chân mới nhảy.

GIÚP CON TẬP VIẾT

GENEVIÈVE LABES
Bs Tâm lý – Vận động

Thuận tay trái hay tay phải không quan trọng

Ở Pháp số người thuận tay trái chiếm chừng 10% dân số. Tỷ lệ này gần như không thay đổi từ xưa tới nay. Trong một thời gian dài trước kia, người ta thường coi họ là những người quái dị, nhưng giờ đây đặc điểm này của họ đã bắt đầu được coi là bình thường. Thực ra đặc điểm này không có gì quan trọng. Tuy nhiên, quá trình hình thành sự trội chức năng một bên của trẻ là rất quan trọng, cần được theo dõi sát sao.

Sự quan trọng của quá trình trội chức năng một bên

Trẻ nhỏ sử dụng hai tay trái phải như nhau, không phân biệt. Từ ba tuổi trở đi bắt đầu có sự trội chức năng một bên. Thoạt đầu, nó thể hiện sự chọn lựa, ý muốn tự lập tự chủ của trẻ. Trong cuốn “Sự trội một bên và hình ảnh cơ thể trẻ nhỏ” bà Sylvie Cady nhà phân tích tâm lý viết: “Vượt trội một bên là dấu hiệu trẻ khác biệt với bố mẹ nó”. Điều quan trọng hơn: sự vượt trội này khiến

động tác của trẻ chính xác hơn, khéo léo hơn. Nhưng phải đến khi đi học, định hướng thuận tay trái hay tay phải mới thực sự hình thành qua việc trẻ học đọc học viết. Đôi khi thấy cô khuyên trẻ dùng tay phải nếu thấy nó do dự chưa quyết, nhưng lời khuyên này có thể không phù hợp với sự trội của não nửa trái.

Thuận tay trái có phải là khuyết tật?

Thời kỳ phân biệt đối xử với người thuận tay trái đã qua. Chúng thông minh chẳng kém những đứa trẻ khác. Bà Sylvie Cady viết: “Đứa trẻ thuận tay trái không vụng về hơn mọi trẻ khác. Nhưng những đứa thuận tay trái mà bị cản trở thì có những biểu hiện vụng về: chữ viết sẽ cứng què, nó có thể gặp khó khăn khi định hướng trong không gian.” Nếu bố mẹ chấp nhận, sự thuận tay trái không gây rắc rối cho trẻ, sự phát triển cơ thể và trí tuệ không hề bị ảnh hưởng xấu. Có chăng chỉ là việc nó tập viết sẽ mất hơi nhiều thời gian hơn các trẻ khác.

Thuận cả hai tay mới là vấn đề cần chú ý. Bà Geneviève Labes bác sĩ tâm lý – vận động viết: “Đây là dấu hiệu chậm phát triển sự trội chức năng một bên. Sự chậm trễ này đáng lo ngại nếu kéo dài tới khi trẻ lên năm tuổi”. Gặp trường hợp này, bạn nên tham vấn một bác sĩ tâm lý – vận động để phát hiện bàn tay chủ đạo của trẻ.

Vài lời khuyên để giúp trẻ học viết

Đặt vở nghiêng theo chiều thuận tay.

Tuy vẫn còn nhiều thầy cô giáo có ý kiến khác,

nhưng thực ra khi viết nếu ta hơi nghiêng tờ giấy về phía trái hay phía phải tùy theo mình thuận tay trái hay tay phải, cử động viết sẽ dễ dàng hơn.

Giúp trẻ đặt bàn tay trên mặt giấy và trên cây bút.

Trẻ thuận tay trái đôi khi khó cảm giác cây bút, nhất là khi nó không có loại bút dành riêng. Động tác viết của nó thường là đẩy ngược bút mà không kéo xuôi xuống, do đó những chữ vừa viết ra bị che lấp, tạo những nét nhòe. Bạn hãy giúp con thử tìm tư thế thuận tiện nhất.

Giúp trẻ thư giãn

Chắc trẻ thuận tay trái sẽ lâu biết viết hơn một chút, nhưng bạn đừng nôn nóng, hãy kiên trì. Qua một số trò chơi, bạn giúp con tập những động tác đầu tiên, giúp nó tự nhận ra mình thuận tay nào: tung quả bóng xem nó bắt bằng tay nào, quan sát nó mở cửa buồng bằng tay nào v.v...

Không ngăn cản sự thuận tay tự nhiên

Ngăn cản không có tác dụng gì, trẻ sẽ không thay đổi. Hơn nữa, làm như vậy có thể gây khó khăn cho trẻ khi nó cần định hướng trong không gian và ảnh hưởng xấu đến khả năng học tập sau này của nó, nhất là học toán.

Chú ý:

Trẻ thuận tay trái đôi khi viết ngược chữ như hình

phản chiếu trên gương. Các con chữ, thứ tự các từ trong câu đều bị lật ngược (ví dụ: poid viết thành bioq)

poid

bioq

Nếu kéo dài, hiện tượng này đáng lo ngại, cần sự can thiệp của bác sĩ tâm lý – vận động.

GIÚP TRẺ CÓ TINH THẦN SAY MÊ HỌC TẬP

PIERRE BOVO

Bác sĩ Tâm lý trị liệu

Chúng ta đều biết phần lớn các thất bại trong học tập của trẻ đều do nguyên nhân thiếu tinh thần say mê. Có tiềm năng lớn nhưng chúng không thành công vì thiếu lòng hăng say.

Ta giải thích điều đó như thế nào? Làm cách nào khắc phục?

Trước hết, tôi cho rằng điều quan trọng đầu tiên là phải gạt bỏ một quan niệm hết sức sai lầm, rất phổ biến đã tồn tại dai dẳng lâu nay trong nhiều người chúng ta: có những đứa trẻ mà bệnh lười là bản tính thâm căn cố đế không sao sửa được. “Trời đã sinh ra nó lười thì nó sẽ lười suốt đời!”

Điều tôi muốn khẳng định ngay với các bạn: không

có trẻ thực sự lười, không hề có loại trẻ “nhân chi sơ tính bản... lười!”

Xin đơn cử một ví dụ. Có một chú bé bảo tôi: nó lười không muốn làm bài tập. Tôi hứa sẽ cho nó 200 đồng nếu nó làm xong bài ngay tối nay. Điều chắc chắn là chú sẽ trả lời: không thiết! Tôi lại hứa: sẽ “trả công làm bài” 500 đồng. Lần này, chú hăng hái nhận ngay! Và nếu tôi hứa trả 500 ngàn đồng? Chú bé sẽ lấy ngay giấy bút ra làm xong bài ngay trước mặt tôi và đề nghị tôi ra thêm bài cho chú làm nữa!

Điều gì đã xảy ra? Không lẽ hồi nãy bản tính của chú là lười, bây giờ chú đã biến thành chăm? Nếu tính lười là bản chất, thì dù ta có đặt bao nhiêu tiền lên bàn chú bé vẫn cứ lười!

Rõ ràng vì thấy có lợi nên chú bé hăng hái nhận làm bài ngay trong buổi tối.

Tất cả chúng ta đều như vậy. Dường như trong con người chúng ta có một bàn cân, nhờ nó mà ta lượng định mỗi hành động của mình, cân nhắc lợi và bất lợi của hành động đó. Hành động nào càng mang lại nhiều lợi ích ta càng ham thực hiện. Ngược lại, hành động nào tỏ ra sẽ mang lại nhiều bất lợi thì ta sẽ không muốn làm.

Từ suy nghĩ trên, có thể cho rằng: có thực hiện một hoạt động hay không là do ta có thấy hay không thấy ích lợi của hoạt động đó.

Và ta có thể rút ra kết luận: muốn tạo dựng tình

thần tự giác hăng say học tập cho con cái, chúng ta phải làm cho chúng thấy rõ lợi ích to lớn của học tập.

Điều đầu tiên cần làm là giải thích cho chúng hiểu sở dĩ chúng chưa ham học không phải do thói lười biếng mà do chúng chưa thấy hết ích lợi của học tập. Cách giải thích như vậy khiến trẻ biết ta thông cảm với chúng, hiểu chúng chứ không quở trách. Như vậy, chúng sẽ không lo đối phó lại mà sẽ có thái độ sẵn sàng trao đổi với ta về “lợi” và “bất lợi” của việc học tập. Sự trao đổi này chính là cốt lõi của quá trình xây dựng tinh thần ham mê học tập.

Bây giờ ta khảo sát những “lợi” và “bất lợi” đó. Và bàn về cách đặt vấn đề này với bọn trẻ sao cho thuận lợi nhất.

Đề cập “những điều lợi của học tập” như thế nào?

Điều tôi muốn lưu ý trước tiên: khi ta bàn với bọn trẻ về những “lợi” và “bất lợi” của học tập, cần tạo không khí cởi mở để trẻ dễ tiếp thụ ý kiến của ta. Muốn vậy ta cũng phải tỏ thái độ lắng nghe ý kiến của chúng với tinh thần “đãi cát tìm vàng”, cố tìm ra những điểm tích cực, những nhận xét tương đối xác đáng, những đề nghị hợp lý của chúng, cho dù những điều đó được nói ra với thái độ tiêu cực. Ví dụ: trẻ than phiền bài vở quá dài, ta đồng ý. Trẻ có quá ít thì giờ nghỉ ngơi, giải trí: cũng đồng ý được... Có một số môn học hình như sau này chẳng dùng tới: đôi khi cũng có...

Tóm lại, nếu ta tỏ ra thông cảm, lắng nghe, trẻ sẽ dễ dàng bộc lộ và lắng nghe ta.

Sau khi tạo được không khí đối thoại cởi mở, thẳng thắn, nghe trẻ nói hết những gì khiến nó không ham thích học tập, ta sẽ đề cập tới mặt lợi của thành công trong học tập. Thông thường bọn trẻ thừa nhận mấy cái lợi: có nhiều bạn, được tham dự nhiều hoạt động ngoại khóa. Ta nên nhấn thêm hai điều lợi rất cơ bản:

– Khả năng kiếm được việc làm ưng ý tạo điều kiện cho bản thân phát triển mạnh. Hơn nữa, nếu học có kết quả cao, ta sẽ

– Có điều kiện kiếm được việc làm có lương cao, đảm bảo cuộc sống dễ chịu về vật chất, cho phép ta thụ hưởng nhiều thứ tuy không thật cần thiết nhưng cũng góp phần làm tăng hưởng vị cuộc sống đời thường: tậu xe, mua nhà, đi du lịch, nghỉ hè v.v...

Theo kinh nghiệm của tôi, hai yếu tố trên tỏ ra có tác dụng thúc đẩy học tập khá mạnh. Tất nhiên, nếu ta biết cách trình bày làm nổi rõ ý nghĩa, tác dụng của chúng.

Kinh nghiệm của tôi khi bàn luận với số học sinh do tôi hướng dẫn: "Các em nghĩ thử coi... Nói chung sau khi tốt nghiệp các em sẽ lao động trong bốn chục năm. Nếu đó là công việc hợp ý thích, cuộc sống sẽ dễ chịu gần như được hưởng một kỳ "nghỉ phép suốt đời", khác hẳn trường hợp phải làm một công việc chán ngán khiến các em cảm thấy không thể phát triển lên được. Các em

nên tìm kiếm cái mình thích hơn là buông xuôi không chịu tích cực học tập. Con người đi về phía mình thích sẽ thấy đường đi đỡ nhọc nhằn hơn”.

Tôi còn bảo các em:

– Ai cũng muốn có cuộc sống dễ chịu, vậy thì hãy nghĩ kỹ điều này: thôi học sớm, tất nhiên sẽ phải nhận làm những công việc lương thấp. Nếu em làm một việc với mức lương 5 ngàn đồng một giờ, em sẽ phải làm việc 10 giờ mới được lĩnh đồng tiền công một giờ của người làm việc với giá 50 ngàn đồng một giờ.

Suy nghĩ kỹ, em sẽ thấy chẳng thà đầu tư vài ba năm nỗ lực hết mình – trong thời kỳ em chưa phải gánh vác nhiều trách nhiệm – để rồi sẽ được thu hái kết quả trong hàng chục năm, còn hơn bỏ qua vài năm trước mắt để rồi phải cày cật lực suốt đời...

Giờ đây nếu chịu khó học cho giỏi, chẳng bao lâu nữa em sẽ kiếm được nhiều tiền... Và có thì giờ để tiêu số tiền kiếm được. Ngược lại nếu bây giờ em không dốc sức học tập, chẳng bao lâu nữa em sẽ phải làm việc nhiều mà chỉ kiếm được ít và cũng chẳng có thì giờ để tiêu tiền, nếu có dành dụm được tí chút...

Ngoài ra, những năm đi học sẽ là những năm dễ chịu nếu em học tốt...

Đó là vài suy nghĩ tôi đã từng nêu ra để động viên tinh thần học tập của học sinh.

Nên chẳng có thưởng bằng vật chất?

Tuy viễn cảnh về cuộc sống sung mãn về tinh thần và vật chất trong tương lai mới là yếu tố quan trọng nhất khiến trẻ hăng say học tập nhưng cũng cần có những biện pháp tức thời để khuyến khích trẻ.

Một biện pháp đầu tiên: kịp thời biểu dương ngay mọi hành động tích cực trong học tập của trẻ, tỏ thái độ vui sướng trước mỗi hành động đó, không chờ khi có nhiều hoặc khi có kết quả rõ rệt mới biểu dương Trẻ được tặng một lời khen thành thực và xứng đáng của bố mẹ sẽ vui thích, tăng thêm tự tin vào năng lực của nó và càng thêm hăng hái. Mặt khác, thái độ tích cực đó của bố mẹ sẽ khiến trẻ càng thêm yêu thương và thích gần gũi bố mẹ hơn. Vì thế, ta nên có thói quen biểu dương, khen ngợi con cái, kể cả khi chúng có hành động tốt bên ngoài việc học tập.

Biện pháp thứ hai, có lẽ còn có tác dụng khuyến khích hơn: tặng thưởng những hành động tốt trong học tập. Ta sẽ quan sát xem trẻ đang thích thứ gì vì đó mới là thứ có tác dụng động viên mạnh nhất. Rồi bàn với trẻ trên tinh thần coi đó là kết quả tự nhiên của thái độ học tập tốt.

Xin nói thêm về những phần thưởng vật chất mà ta sẽ đưa ra với trẻ dưới hình thức kết quả của nỗ lực học tập của chúng và do chúng tự thu xếp, lựa chọn. Loại phần thưởng này càng có tác dụng thúc đẩy mạnh nếu trẻ nhận thức thấu đáo những điều lợi về lâu về dài. Trước hết vì như vậy trẻ mới thấy nó được lợi hai lần:

cả lâu dài và cả trước mắt. Mặt khác, nếu nhận thức về các lợi lâu dài không đầy đủ nó có thể cho rằng những đề nghị về tặng thưởng trước mắt chỉ là những thủ đoạn ép buộc nó và nó sẽ tìm cách chống lại. Cũng cần nói thêm: loại phần thưởng này càng kịp thời càng có tác dụng.

Ví dụ: trẻ đang mong ước có chiếc xe đạp. Ta không cho ngay một chiếc xe, mà thỏa thuận với nó: mỗi giờ học bài ở nhà sẽ được tính là $x\%$ chiếc xe (tương tự như vậy nếu trẻ thích một bộ quần áo, một chuyến đi chơi cung văn hóa, một nhạc cụ, một khóa học võ thuật v.v...)

Phương pháp “trao đổi” như vậy sẽ giúp trẻ học tập với nhiều hứng thú hơn, tập trung và nghiêm túc hơn, do đó sẽ giành được thành tích cao hơn, lòng hăng say học tập tăng lên. Thành tích và niềm vui đó sẽ trở thành những nhân tố thúc đẩy bên trong giúp trẻ tiếp tục duy trì cố gắng và dần dần thay thế những nhân tố thúc đẩy bên ngoài do ta sử dụng để khởi động bộ máy.

Trong gia đình tôi, thằng con trai được nhận “tiền lương” từ những giờ học tại nhà. Điều này làm nó rất thích thú, giờ tự học càng nhiều lương càng cao, nó có tiền tiêu vặt, điểm các môn học đều rất tốt. Nó lại có điều kiện tập quản lý một ngân sách riêng nữa. Và vợ chồng tôi cũng rất hài lòng!

Tôi đã có dịp tiếp xúc với nhiều phụ huynh, và được yêu cầu giúp họ thực hiện phương pháp trao đổi trên. Vì tuy về nguyên tắc thì rất đơn giản nhưng đôi khi cũng

đòi hỏi phải tinh tế trong vận dụng. Như tôi đã nói ở trên, trẻ có thể coi sự trao đổi qua lại như vậy là một thủ đoạn, một cái bẫy và nó cương lại, không chấp thuận. Do đó, cần biết cách trình bày khéo léo sao cho con cái nhìn nhận vấn đề với con mắt tích cực, xây dựng.

GIÚP TRẺ TĂNG KHẢ NĂNG TẬP TRUNG VÀ TĂNG TRÍ NHỚ

PIERRE BOVO

Sự quan trọng của tập trung

Khả năng tập trung chú ý hiển nhiên rất quan trọng trong học tập, trong lao động, trong mọi lúc mọi nơi... Trong học tập, nếu không chú ý nghe thầy cô, dĩ nhiên trẻ không thể hiểu bài, không làm được bài vì thầy cô nói những gì nó cũng không biết...

Tập trung chú ý không những cần cho sự thành công trong nhà trường và trong lao động mà cần cho cuộc sống nói chung nữa. Không tập trung chú ý khó có thể sống lâu... Khi chạy xe trên đường, ta có thể gây tai nạn... Ngay cả khi đi bộ cũng bị vấp ngã và bị thương... Ta không ngồi lên ghế mà vào chỗ trống, khi ăn ta có thể chọc nĩa vào mép, băng qua đường không để ý xe cộ, lên xuống cầu thang gác cũng ngã đập mặt... Như vậy

đó, cuộc sống đầy rẫy nguy cơ đòi hỏi ta phải luôn chú ý trong mỗi hành động, trong từng phút từng giây mới đối phó có hiệu quả và bảo tồn được ta với tư cách một sinh vật sống (và cũng rất dễ chết!)

Nhìn rộng ra toàn nhân loại và chỗ đứng của nó trong quá trình tiến hóa của muôn loài, có thể nghĩ rằng sự sống phát triển theo hướng gia tăng ý thức, bởi lẽ ý thức là yếu tố quyết định khả năng thích nghi và sống sót của mỗi cá thể và của cả giống loài...

Xin trở lại với vấn đề cụ thể ta đang bàn: sự tập trung chú ý của trẻ trong học tập. Tập trung chú ý cũng hết sức quan trọng cho trí nhớ (nếu tôi phân tán tư tưởng, không để ý nghe, làm sao tôi nhớ được?...). Do đó, phát triển khả năng tập trung chú ý đồng thời giúp phát triển trí nhớ.

Tăng cường khả năng tập trung bằng những “Chặng nước rút”

Trong khi làm việc với bọn trẻ, tôi thường nhận thấy một thái độ phổ biến của chúng trong học tập: thiếu tập trung, do đó chúng học tập với tốc độ chậm chạp như thể vừa chạy xe vừa đạp chân lên phanh, phải bỏ ra rất nhiều thì giờ để hoàn tất một công việc đáng lẽ chỉ cần ít thì giờ nếu như chúng tập trung chú ý.

Dưới đây tôi trình bày cách giúp trẻ luyện thói quen làm việc tập trung, có hiệu quả hơn, năng suất cao hơn, phí ít thì giờ hơn.

Thói quen làm việc tập trung

Như ta đã biết, mọi thói quen hoạt động đều hình thành do lặp đi lặp lại hoạt động đó nhiều lần. Thói quen học tập tập trung cao, có hiệu quả cũng hình thành từ sự thực hiện và lặp lại nhiều lần cách học đó.

Nhưng làm thế nào dẫn dắt con chúng ta tới thói quen đó khi mà nó lại là đứa chẳng bao giờ tập trung?

Phương pháp tôi đề nghị với các bạn: **thực hiện những đoạn nước rút ngắn trên con đường tập trung chú ý.**

Cụ thể là thế nào? Trẻ sẽ học tập với tinh thần tập trung cao nhất, tích cực nhất trong từng thời đoạn ngắn (lúc đầu chỉ trong 1 đến 2 phút), không nghĩ tới bất cứ cái gì khác, không đùa nghịch, không nghĩ ngợi vẩn vơ, không tẩy máy chân tay, ngừng đầu liếc nhìn lung tung, v.v...

Sau đó, trẻ được xả hơi một phút rồi chạy tiếp chặng nước rút thứ hai. Cứ thế mà luyện. Thói quen làm việc tập trung càng phát triển, thời gian các chặng chạy nước rút sẽ dần dần dài hơn.

Điều thú vị trong phương pháp luyện tập này ở chỗ: mười lần hai phút thành hai mươi phút làm việc tập trung. Do thời gian từng chặng rất ngắn nên trẻ có thể dễ dàng thực hiện, nó khó có thể ngã lòng chán nản so với trường hợp bị buộc phải tập trung kéo dài hai chục phút.

Thực hiện như vậy, kết quả trước tiên là: trẻ làm xong bài vở ngay trong tối hôm đó và tự nó cũng thấy

được lợi: yên chí, có thêm thì giờ chơi. Thứ hai, nó hài lòng, sung sướng vì hoàn thành công việc. Kết quả thứ ba: nó dần dần luyện được thói quen làm việc tập trung. Và thứ tư: càng ngày nó càng có khả năng tập trung không những ở nhà mà cả trong lớp và trong mọi hoạt động khác.

Qua kinh nghiệm hướng dẫn cho nhiều gia đình, tôi thấy bọn trẻ luyện được thói quen này nhanh chóng một cách đáng ngạc nhiên. Phương pháp tuy đơn giản nhưng hiệu quả rất lớn.

Yêu cầu mấu chốt để thành công

Cần làm cho đứa trẻ nhận rõ lợi ích của lối làm việc tập trung, như: năng suất cao hơn với cùng một số giờ học, nhiều thì giờ nghỉ ngơi giải trí hơn, tăng cảm giác hài lòng với bản thân, vui lòng bố mẹ, nhiều điểm cao, thầy yêu bạn quý v.v...

Điều cần nói rõ với trẻ: khi đã có thói quen làm việc tập trung rồi, nó sẽ không cần buộc đầu óc mình phải tập trung nữa, chuyện đó sẽ trở thành “tự nhiên, vốn có, không gò bó”. Nếu nó cảm thấy gò bó thì chỉ trong thời gian đầu thôi, khi đã thành thói quen sẽ dễ dàng.

Ngoài ra, ta nên tìm cách biến bài luyện thói quen này thành trò chơi thích thú, trẻ càng dễ chấp thuận.

Khuyến khích trẻ bằng tinh thần và vật chất

Bạn có thể thưởng cho trẻ một phần thưởng tinh thần (lời khen, một cử chỉ âu yếm...) kèm theo chút lợi

ích vật chất, chẳng hạn sau một hoặc vài chặng nước rút trẻ được thưởng một ưu đãi gì đó...

Có thể bạn không đồng tình với cách thưởng bằng vật chất, với việc dùng tiền đánh đổi lấy lao động học tập của con trẻ. Tôi đã gặp nhiều bậc phụ huynh có quan điểm đó. Vì vậy, cần trình bày quan điểm của tôi.

Tất cả chúng ta đều tìm kiếm tỷ số có lợi nhất giữa chất lượng và giá cả. Dù ta là người như thế nào, dù ta làm bất cứ việc gì, bao giờ ta cũng hành động vì một cái “giá” nào đó...

Trong cuộc sống, con người cũng như mọi sinh vật khác, hình như nhắm vào mục tiêu **sống còn và thoải mái**, thông qua sự thích nghi với ngoại cảnh và với bản thân.

Để đạt tới niềm “hạnh phúc” đó, mỗi chúng ta đều cân nhắc mọi điều xem được lợi gì, bất lợi gì, tự đặt – có ý thức hoặc vô ý thức – câu hỏi “Hành động nào mang lại cho ta nhiều thoải mái hơn?”

Nói cách khác, chúng ta luôn tìm kiếm cái lợi cho mình. Theo một ý nghĩa nào đó, con người quả là cực kỳ ích kỷ, ngay cả khi cho cũng vẫn ích kỷ. Bởi lẽ sở dĩ ta cho vì đó là việc ta thích làm. Không bị ai thúc ép, chỉ do ta muốn sung sướng và nghĩ rằng làm việc đó ta sẽ được thoải mái dễ chịu hơn mọi hành động khác...

Bọn trẻ cũng như chúng ta, đều muốn được lợi. Và ta có thể dựa vào ý muốn ấy: mang lại lợi ích cho trẻ sau hoạt động học tập có kết quả. Chuyện rất bình thường

thời, như người làm việc phải được trả lương, hoặc được thêm tiền thưởng nếu làm việc tốt.

Tại sao không áp dụng phương pháp đó nếu nó có ích cho trẻ và phù hợp với nó? Hơn nữa, nếu trẻ luyện tập thói quen làm việc tập trung, học hành chăm chỉ, dần dần thói quen này sẽ biến thành vật sở hữu của trẻ cho dù những yếu tố tác động từ bên ngoài không còn... Mong muốn của chúng ta là trẻ chịu ngoan ngoãn học tập và học có kết quả. Nếu một tờ 200 đồng có thể góp phần hình thành thói quen đó, và giảm nhẹ công việc của chúng ta, tại sao không nên?

Tuy nhiên, xin nhấn mạnh một lần nữa: điều quan trọng nhất, lợi ích lớn nhất của con chúng ta vẫn là việc học tập tự thân và những lợi ích lâu dài mà con chúng ta có thể rút ra từ những cố gắng hiện tại...

Không nên quá lạm dụng những cuộc chạy nước rút

Xin lưu ý các bạn một điều tôi thường gặp ở các phụ huynh áp dụng có kết quả phương pháp nêu trên: lạm dụng phương pháp chạy nước rút. Nếu bạn thấy phương pháp này tốt, xin đừng làm con bạn phát ngán vì những cuộc chạy quá dài quá liên tục... Trong khi thực hiện, nên hỏi xem trẻ có thấy bổ ích và thích thú không để qua phản ứng của trẻ mà điều chỉnh liều lượng cho phù hợp.

Nếu trẻ không chịu?

Nếu con bạn không hưởng ứng, bạn đừng ép nó.

Hãy lắng nghe ý kiến của nó, tìm hiểu tại sao nó không muốn luyện tập. Và... nghỉ giải lao ít bữa.

Trong những ngày đó, bạn tiếp tục giải thích cho con hiểu các lợi ích của việc tập luyện (làm bài học bài nhanh hơn, dễ hơn và thú vị hơn, nhiều thì giờ giải trí hơn, nhớ lâu, cảm giác hài lòng với bản thân vì hoàn thành tốt công việc, khi thành thói quen sẽ không còn cảm thấy gò bó v.v...). Chú ý không ép trẻ phải đồng tình với mọi lập luận của bạn.

Bạn có thể áp dụng phương pháp “đãi cát tìm vàng” để khắc phục thái độ không cộng tác của trẻ.

1. Khêu gọi trẻ nói hết lý lẽ, cách nhìn nhận của nó, và nói cho nó biết bạn hiểu ý kiến của nó như thế nào.

2. Tìm trong ý kiến của trẻ có khía cạnh nào đúng, có tính tích cực, tỏ thái độ đồng tình với một số điểm, tránh đặt mình vào vị trí hoàn toàn đối lập với trẻ.

3. Dựa theo ý kiến của trẻ, bạn phân tích thêm, bổ sung những thông tin mới, hoặc đề cập lại vấn đề từ góc độ khác.

Điều chủ yếu là không nên cứng nhắc trong khi trình bày quan điểm của mình, bác bỏ mọi ý kiến của trẻ để làm nó cảm thấy bị xúc phạm, bị hắt hủi.

Nếu trẻ vẫn không thấy được ích lợi của tập chạy nước rút nhằm tăng khả năng tập trung chú ý sau khi bạn đã thảo luận với nó, đã giải thích cặn kẽ đây là một

trò chơi dễ thực hiện, thích thú và rất bổ ích... bạn nên áp dụng một phương pháp khác. Ví dụ, như tôi đã trình bày trên, hứa sẽ có thưởng sau mỗi đợt nước rút đạt yêu cầu đề ra, phần thưởng có thể bằng tiền, nhiều ít tùy theo độ tuổi của trẻ và tình hình cụ thể. Phần thưởng cũng có thể là một ưu đãi nào đó mà nó thích (món đồ chơi, cuộc du lịch tham quan, nhạc cụ v.v...)

Xin nhắc lại: cách này chỉ nhằm tạo cho trẻ một nguồn động viên tạm thời, trước mắt để trẻ thấy cụ thể lợi ích của việc luyện tập. Khi thói quen tập trung chú ý đã bắt đầu thành hình, mọi tác động bằng yếu tố bên ngoài sẽ không còn cần thiết nữa.

Những bài tập giúp trẻ phát triển khả năng tập trung

Bài 1: “Dựng hình ảnh hư ảo”

Mục đích: phát triển khả năng tập trung bằng trò chơi dựng những hình ảnh trong tưởng tượng.

Miêu tả trò chơi: Bài tập có thể kéo dài vài phút, chơi với một hoặc nhiều người. Tất cả nhắm mắt trong suốt thời gian chơi, cố hình dung trong tưởng tượng, thật rõ ràng và chi tiết những hình ảnh tự mình nghĩ ra và do những người cùng chơi gợi lên.

Hình ảnh có thể rất đa dạng, không hạn chế: có thật, không có thật, vô lý, khiếp sợ, buồn, ngộ nghĩnh, grotesque, nhạt nhẽo v.v...

Mục đích không nhằm chọn ra những hình ảnh để

dựng thành một câu chuyện “đẹp” mà nhằm phát triển khả năng chú ý cao qua việc duy trì trạng thái tập trung vào hình ảnh mình tưởng tượng ra, bất kể hình ảnh đó như thế nào. Vì thế, yêu cầu quan trọng là không đánh giá con người cũng không đánh giá hình ảnh mà cứ để cho dòng chảy của hình ảnh tiếp tục trôi trong khi ta cố nhìn thấy nó thật rõ trong đầu.

Khả năng nhìn thấy hình ảnh hiện ra trong tưởng tượng là một công cụ rất có ích trong học tập cũng như trong đời sống. Khi đọc đoạn văn miêu tả một khúc sông, nếu ta hiển thị được khúc sông đó trong tưởng tượng, việc hiểu và nhớ đoạn văn ấy sẽ dễ dàng và thực sự thú vị...

Bài tập “dựng hình ảnh hư ảo” không những giúp phát triển khả năng tưởng tượng và tập trung chú ý trong mọi hoạt động mà còn giúp ta theo dõi dòng chảy của ý nghĩ nhờ vậy mà tự nhận thức mình thấu đáo hơn. Mặt khác, do phải nắm bắt ngay các từ và các hình ảnh đột ngột hiện ra nên khả năng diễn đạt ý nghĩ bằng lời nói cũng sẽ linh hoạt hơn, rất có lợi cho tập làm văn và cho giao tiếp thông thường...

Ngoài ra, bài tập này còn cho phép ta thấy được những cảm xúc khác nhau xuất hiện qua những hình ảnh ta tưởng tượng, cho thấy ta có thể tác động vào ý nghĩ do đó tác động được vào cảm xúc của mình.

Diễn biến một bài tập “Dựng hình ảnh hư ảo”

Mẹ: Một con sâu màu lá cây dài ba chục mét đang bò trước cửa nhà mình.

Con: Nó nuốt chửng một rặng cây xanh.

M.: Nó lớn lên, to dần, dài ra!...

C.: Tới chỗ kia nó bay lên trời như một quả bóng bay. Mẹ con mình vừa kịp trèo lên lưng nó.

M.: Hai mẹ con bay lên, bay cao... Không thấy sợ, bình tĩnh nhìn xuống dưới đất... Thấy những dòng sông biến thành những sợi bạc và những mặt hồ gợn sóng lăn tăn...

C.: Năng rất đẹp, mẹ con mình bay xuyên qua nhiều đám mây trắng như bông...

M.: Con sâu đáp xuống mặt hồ nước màu hồng tươi.

C.: Nước thơm mùi kẹo gôm, té ra đây là hồ kẹo gôm!

M.: Con sâu cắn một miếng rồi thổi thành quả bóng to dùng!

C.: Kẹo từ màu hồng biến thành trong suốt, hai mẹ con chui vào trong quả bóng.

M.: Quả bóng chở hai mẹ con bay lên! Bay qua phương mình. Trông thấy nhà ta kia rồi. Mái nhà mọc tóc, cửa sổ biến thành mắt, cửa chính thành cái mồm...

C.: Và nhà ta cũng nhai kẹo gôm!

v.v... và v.v...

Hàng loạt hình ảnh khác có thể được tưởng tượng, điều quan trọng là trẻ phải **nhìn thấy**.

Vài bài tập khác

Từ bài tập mẫu trên, có thể biến hòa thành nhiều bài tập, mỗi bài nhằm một mục đích khác.

Ví dụ:

* Dựng hình rồi vẽ: tất cả mọi người nhắm mắt, một người tưởng tượng và miêu tả một đồ vật hoặc một tình huống đơn giản, tất cả hình dung nó trong đầu rồi mở mắt và vẽ ra giấy những nét chính của hình ảnh đó.

* Dựng hình dễ nhìn: chỉ tưởng tượng những hình tốt, gạt bỏ mọi hình khó coi.

Trên thị trường có bán những trò chơi trí nhớ cũng rất tốt cho việc phát triển khả năng tập trung.

Bàn thêm về niềm hăng say luyện tập

Trên đây tôi đã nhiều lần nhấn mạnh: khi ta thấy trước lợi ích của hành động thì ta mới sẵn sàng thực hiện hành động đó. Và càng tin mình sẽ thực hiện được hành động đó, càng thấy thích thú thì càng muốn thực hiện. Vì thế, bạn nên cố gắng trình bày đầy đủ, rõ ràng ích lợi của khả năng tập trung, của các bài tập, ra sức khuyến khích trẻ, biến các bài tập thành những trò vui.

Tóm lại, khi xây dựng chương trình luyện tập cho trẻ cần nắm vững mấy quy tắc cơ bản:

1. Trẻ thấy có ích lợi qua một hành động nào đó thì mới ham thích thực hiện hành động đó.

2. Trẻ phải tin tưởng mình thực hiện thành công, hành động ấy không quá khó.

3. Tinh thần càng hăng say hơn nếu hành động có vẻ thích thú, hấp dẫn.

4. Kết quả thực tế của hành động càng kịp thời càng có tác dụng khuyến khích mạnh.

5. Thà cho trẻ tập cách quãng trong thời gian và chấp nhận bài tập có ít kết quả hơn là đòi hỏi hoàn hảo ngay, rồi bỏ bẵng. Tuy tập đều đặn là tốt nhưng không nhất thiết cần cho luyện khả năng tập trung.

Khả năng tập trung còn tùy thuộc một số yếu tố quan trọng khác nữa. Nếu trẻ thiếu tự tin, đang có điều phải lo lắng, hoặc nếu trong gia đình đang có chuyện lục đục, trong nhóm của trẻ đang có xích mích chẳng hạn, trẻ sẽ khó tập trung.

Mấy bài tập trên có thể trợ giúp nhưng không phải là cây đũa thần. Nếu sau nhiều lần tập mà không thấy trẻ có tiến bộ về khả năng tập trung, có lẽ bạn nên nhờ bác sĩ chuyên khoa giúp phát hiện sâu hơn những khó khăn của trẻ và có biện pháp khắc phục.

Giúp trẻ phát triển “phản xạ làm việc”

Xin giới thiệu cách giúp trẻ phát triển một khả năng tạm gọi là “phản xạ làm việc”, nói nôm na là cách giúp con chúng ta có thói quen làm bài học bài dễ hơn, có hiệu quả hơn khi bé học ở nhà, các buổi tối.

Cách tôi nêu dưới đây chỉ là một trong nhiều phương pháp trợ giúp con bạn, không phải là phương pháp duy nhất.

Trước tiên xin nói qua vài lời về “phản xạ có điều kiện”. Hiện tượng phản xạ có điều kiện lần đầu tiên do Pavlov một nhà bác học Nga phát hiện vào khoảng 1900. Ông đã làm thí nghiệm sau: mỗi khi cho chó ăn, ông lại rung chuông. Ông nhận xét: mỗi khi nghe tiếng chuông, tuy không nhìn không đánh hơi thấy thức ăn con chó cũng rõ dãi và có những phản ứng y hệt khi có thức ăn trước mắt nó. Pavlov nhận ra rằng con vật đã gộp thức ăn và hành động ăn với tiếng chuông. Con chó đã có sự liên tưởng và tạo ra phản xạ tiết nước dãi với điều kiện có tiếng chuông. Tiếng chuông đã trở thành yếu tố kích thích quá trình tiết nước bọt. Sự tiết nước bọt đã thành một phản xạ có điều kiện: có tiếng chuông.

Thí nghiệm của nhà bác học Pavlov là như vậy. Từ thí nghiệm này ta rút ra kết luận để ứng dụng vào thực tiễn.

Nhìn vào cuộc sống bản thân chúng ta cũng thấy có sự kết hợp giữa những yếu tố kích thích với một số hành động của ta. Sau một thời gian những yếu tố kích thích đó sẽ tác động lên ứng xử của ta khiến ta có khuynh hướng lặp lại ứng xử đó khi gặp lại những hoàn cảnh chứa đựng những yếu tố ấy. Loại hành động này là những phản xạ có điều kiện. yếu tố kích thích tạo thuận lợi phát sinh hành động.

Vận dụng nguyên lý đó vào hành động học tập tương đối đơn giản. Trẻ chỉ cần tìm ra một yếu tố kích thích và gắn chặt nó với công việc học tập của mình. Ví dụ: lấy bàn học làm vật kích thích, chỉ ngồi vào bàn khi thực sự

muốn học. Cần nói ngay: khi không học, nhất thiết không ngồi vào bàn vì nếu như vậy chiếc bàn sẽ trở thành vật kích thích trẻ không học! Rất lôgic, phải không bạn? Có thể thay đổi chút xíu như thế này: khi học, trẻ ngồi nhìn thẳng vào bàn, khi không học, xoay ghế và nhìn sang bên.

Dần dần, qua một số buổi “ngồi vào bàn chỉ để học”, phản xạ “chỉ học chứ không nghĩ sang việc khác khi ngồi vào bàn” tự nó sẽ hình thành và phát triển. Trẻ sẽ ý thức rõ hơn về thời gian làm việc thực sự của mình, sẽ loại bỏ dần số thì giờ làm những việc vô ích không hiệu quả, và sẽ học tập với năng suất cao, chất lượng tốt hơn.

Giúp con phát triển trí nhớ khi học trên lớp

Việc đầu tiên

Cần nói cho trẻ biết lợi ích của trí nhớ tốt. Có thể nó mới thích thú và sẵn sàng làm thử các phương pháp luyện trí nhớ. Có trí nhớ tốt là nắm trong tay con chủ bài để thành công trong học tập, hơn nữa còn thấy học tập là một thú vui. Có thể tóm tắt trong một câu: “Học được nhiều hơn nhưng mất ít thì giờ hơn”. Hoặc nói một cách khác: “Có trí nhớ tốt con sẽ thành công hơn mà chỉ phải làm việc ít hơn!” Vậy tội gì không tập!

Đó là những lợi ích cụ thể gì? Có trí nhớ tốt ta sẽ:

1. Học ít thì giờ hơn nhưng nhớ kỹ và lâu hơn,

2. Làm các bài tập nhanh hơn, dễ hơn (vì ta nhớ các bài mẫu, các phương pháp làm bài đã hướng dẫn trên lớp),

3. Sẽ thấy thích tới lớp hơn (khi học dễ vào sẽ thấy khoái học...), sẽ có quan hệ tốt hơn với thầy cô,

4. Được nhiều điểm cao,

5. Sẽ có thêm nhiều thì giờ vui chơi (đặc biệt sẽ được bố mẹ cho phép đi chơi nhiều hơn).

6. Sẽ có nhiều cơ hội được bố mẹ tặng quà hơn.

7. Ta cảm thấy tự bằng lòng mình, thêm tự tin.

8. Trong các hoạt động ngoài lớp học và trong lao động sau này ta sẽ có thuận lợi nhờ trí nhớ tốt.

Trí nhớ hoạt động ra sao?

Để hiểu nguyên lý hoạt động của trí nhớ, ta hãy coi những hồi ức như những cuộn phim trong đầu.

Những siêu tư liệu này chứa vô vàn hồi ức, tức những thông tin về các sự kiện đã qua và đã lần lượt nhập vào ở những thời điểm khác nhau. Những thông tin đó nhập vào bộ nhớ qua nhiều con đường: nhìn, nghe, sờ mó, nếm, ngửi, cảm xúc, tưởng tượng, suy nghĩ, hành động v.v...

Những cuộn phim đó do chiếc camera đặc biệt ghi lại: não và các giác quan.

Muốn nhớ lâu, dĩ nhiên phải ghi tốt hình những điều muốn nhớ. Và ghi hình tốt nghĩa là: nghe thật kỹ, tập trung chú ý.

Mà tập trung chú ý đâu có phải việc gì gò bó, vất

vả! Chỉ cần: không nghĩ vẩn vơ sang bất cứ chuyện gì khác.

Bí quyết để có trí nhớ tốt là ở chỗ này: tập trung chú ý vào điểm cần nhớ, lắng nghe bằng cả hai tai và bịt chặt cái tai thứ ba.

Bịt cái tai thứ ba nào?

Ý này rất quan trọng, cần giải thích kỹ cho con hiểu.

Mỗi người chúng ta đều có hai tai bên ngoài và tai thứ ba bên trong. Nếu trong khi thấy cô giảng bài, ta lại nghe bằng cái tai thứ ba (tưởng tượng, mơ mộng, suy nghĩ miên man...) ta sẽ chẳng nhớ được gì vì không ghi hình ghi tiếng thấy cô. Do đó, khi về nhà, tự nhiên thì giờ học sẽ phải dài, học bài làm bài đều gặp nhiều khó khăn... Khi trở lại lớp, khó khăn càng tăng lên, còn điểm thì tụt xuống.

Sự hiểu bài là một cái ống

Để diễn tả bằng hình ảnh, sự hiểu bài có thể ví như cái ống cho thông tin chạy qua. Khi thông tin lọt qua có nghĩa ta đã nắm được nó, các thông tin tiếp theo có đường nhập vào vốn hiểu biết của ta. Nếu không hiểu, tức là thông tin đó mắc kẹt trong cái ống hiểu biết của ta, cản đường các thông tin khác chạy qua.

Nếu đạt mức hiểu trung bình 80% của bài dĩ nhiên tốt hơn chỉ hiểu có 60%, vì trong trường hợp này có tới bốn phần mười thông tin không lọt vào hiểu biết của ta.

Số lượng mắc kẹt quá lớn sẽ cản đường các thông tin tiếp theo.

Hiệu quả trông thấy

Khi hiểu rõ vai trò quyết định của “nghe” đối với “nhớ”, điều thần kỳ lập tức xảy ra: trẻ rất chăm chú nghe trên lớp. Và khi đã chăm chú nghe, điểm của nó dễ dàng tăng thêm từ 5 đến 10 điểm, có khi nhiều hơn tuy số giờ ngồi học ở nhà không tăng thêm một giây!

Trong khi ngồi nghe giảng bài, đôi khi trẻ cũng có thể sức nghĩ tới một điều rất quan trọng. Lúc đó, nó nên ghi vào mẫu giấy để trước mắt khỏi bị phân tán chú ý. sau này sẽ tiếp tục nghĩ tiếp chuyện sức nghĩ tới lúc này.

Khi mới bắt đầu luyện trí nhớ, trẻ thường phải cố gắng nhiều mới gạt khỏi đầu óc những ý nghĩ vẩn vơ. Điều này là bình thường vì chưa luyện được thói quen tập trung vào một điểm duy nhất. Bạn hãy giải thích và khuyên trẻ đừng nản, cứ kiên trì một thời gian, giành từng tiến bộ nhỏ rồi sẽ được thắng lợi lớn.

Khả năng tập trung chú ý tăng rất nhanh trong luyện tập. Ta thử làm một con tính: giả sử đứa trẻ tập trung trong một phần tư số giờ học trên lớp, trong 10 ngày nó tập trung chú ý được tới 15 giờ! Một thành tích không nhỏ góp phần đáng kể vào việc tăng cường trí nhớ và mang lại hiệu quả học tập khá lớn!

NHỮNG RỐI LOẠN ĐẶC THÙ CỦA CHỨC NĂNG HỌC TẬP

Hiệp hội Rối loạn Chức năng Học tập Canada (TAAC)

Rối loạn chức năng học tập là gì?

Về cơ bản, một rối loạn chức năng học tập là sự loạn năng của não bộ trung tâm ở một người có trí thông minh trung bình hoặc trên trung bình.

Cụm từ “rối loạn chức năng học tập” do một nhóm nhà tâm lý học Chicago (Mỹ) dưới sự chỉ đạo của giáo sư Samuel Krik đặt ra.

Các rối loạn chức năng học tập không liên quan tới trí thông minh mà do tình trạng thiếu năng trong xử lý thông tin.

Những rối loạn này biểu hiện ở sự chậm trễ trong phát triển hoặc những khó khăn trong thực hiện các hình thái hoạt động sau đây:

- * chú ý
- * ghi nhớ
- * suy luận
- * phối hợp
- * giao tiếp
- * đọc

- * viết
- * chính tả
- * tính toán
- * hội nhập
- * chín chắn về cảm xúc

Có bao nhiêu người bị rối loạn chức năng học tập?

Ở Canada, số liệu thống kê cho thấy có khoảng 10% dân số mắc những rối loạn này, tức 2,5 triệu người. Từ con số thống kê đó suy ra: mỗi lớp học có khoảng hai hoặc ba em bị mắc.

Những rối loạn đó liệu có sẽ biến khỏi các em?

Câu trả lời vẫn tất là: không. Một rối loạn chức năng học tập ở trẻ có thể tồn tại tới khi trẻ trưởng thành. Nếu phát hiện sớm và đánh giá mức độ chính xác, trẻ có thể tập cách thích nghi với rối loạn và thành đạt trong cuộc sống. Đứa trẻ này lớn lên vẫn có khả năng trở thành người hoàn toàn tự lập, thành công trong học tập cũng như trong môi trường xã hội.

Vài dấu hiệu và triệu chứng

* Phổ biến nhất: trẻ quá hiếu động hoặc khả năng chú ý bị rối loạn. Trẻ (trai hoặc gái) luôn động đậy chân tay không chịu ngồi yên, không thể chú ý vào việc gì và thường hành động thiếu suy nghĩ, bốc đồng.

* Có thể trẻ viết chữ xấu, cử động vụng về. Có thể nó lúng túng khi ném hoặc bắt một quả bóng, khi đạp xe.

* Có thể trẻ hay bất chợt thay đổi tính tình, dễ cảm thấy hụt hẫng, chán nản mất tinh thần.

* Có thể trẻ nói năng không mạch lạc, lẫn lộn thứ tự các từ các âm tiết (phát âm spaghetti thành pasghetti, hoặc animal thành aminal chẳng hạn).

* Có thể trẻ thấy khó nắm vững những khái niệm như lớn và nhỏ, cao và thấp, trái và phải.

* Có thể trẻ khó xác định vị trí của nó trong không gian. Khi nhắm cả hai mắt, nó có thể không xác định nổi vị trí tay chân của nó.

Nhiều trẻ thể hiện một hoặc nhiều triệu chứng nêu trên trong quá trình phát triển bình thường của nó. Vì vậy, chỉ khi nào thấy xuất hiện một số triệu chứng nhất định mới coi là dấu hiệu rối loạn chức năng học tập. Việc này phải do nhà chuyên môn thực hiện.

Rối loạn chức năng học tập ở người trưởng thành

Trước thập niên 70 các nỗ lực phát hiện và xử lý rối loạn chức năng học tập còn sơ sài, nên hiện nay có nhiều người lớn mang theo những rối loạn trước đây không được phát hiện và xử lý. Song rất nhiều người đã có những nỗ lực phi thường nhằm thích nghi và đã có thể hoạt động với hiệu năng tối đa của bản thân. Một số khác tìm cách khôn khéo che giấu các rối loạn, nhưng

lại phải sống thường xuyên trong nỗi lo bị "phát hiện". Một số khác không thích nghi được, tự cho mình là "đồ bỏ", "đồ vô tích sự" hoặc tự coi mình là "ngốc".

Vài đặc điểm ở người trưởng thành mắc chứng rối loạn chức năng học tập .

- * Có thể người đó (đàn ông hoặc đàn bà) tiếp thu được khi có người trực tiếp hướng dẫn nhưng không có khả năng nắm bắt những hướng dẫn bằng văn bản và / hoặc nhớ lại những hướng dẫn miệng.

- * Có thể tỏ ra khéo léo khi xử trí những cái có hình dạng cụ thể nhưng gặp khó khăn khi đọc, viết, vận dụng chính tả. Thậm chí có khi không diễn nổi các điều yêu cầu trên đơn xin việc in sẵn.

- * Có thể diễn tả ý nghĩa bằng lời nói nhưng không viết ra được trên giấy.

- * Có thể tỏ ra khó hòa nhập, khó duy trì những mối quan hệ xã hội, khó kết bạn.

- * Có thể tỏ ra thường xuyên lo âu, căng thẳng, suy sụp và tự đánh giá rất tồi tệ.

- * Có thể thiếu đầu óc tổ chức, thiếu ngăn nắp, hay để thất lạc đồ dùng, không biết làm kế hoạch sử dụng thì giờ, kế hoạch hoạt động, không làm tròn trách nhiệm được giao phó.

Ngoài ra còn có những dấu hiệu khác nữa. Mỗi người lại có những biểu hiện riêng, và không ai biểu hiện tất cả những dấu hiệu đã nêu trên.

Số đông những người mắc các rối loạn chức năng học tập đều HOÀN TOÀN CÓ THỂ sinh hoạt, làm việc độc lập và thành đạt trong cuộc sống. Nếu được giúp đỡ và có sự can thiệp hữu hiệu họ còn có thể nhận rõ khó khăn của bản thân, đặt kế hoạch thích nghi và khắc phục.

CHỨNG LOẠN ĐỌC

Hiệp hội Rối loạn Chức năng Học tập tỉnh Québec (AQETA)

Loạn đọc là chứng rối loạn chức năng sử dụng chữ viết, gồm đọc, viết, vận dụng chính tả. Ngoài ra, chứng này còn có thể khiến người mắc gặp khó khăn khi diễn đạt bằng lời, khó nhớ hoặc hiểu một số từ, một số qui tắc ngữ pháp hoặc một số khía cạnh của ngôn ngữ và / hoặc của tính toán.

Khả năng thành công của những học sinh mắc chứng loạn đọc dựa trên nhiều yếu tố kết hợp với nhau chặt chẽ. Chúng phải được học theo một chương trình sư phạm chỉnh sửa riêng cho từng đứa, dựa trên các điểm mạnh điểm yếu và cung cách học tập của chúng, nhịp điệu giảng dạy phải thích hợp với nhịp điệu tiếp thu, cường độ vừa đủ trong một thời gian khá dài nhằm giúp chúng phát triển mọi khả năng. Đồng thời cần được bố mẹ, thầy cô và bè bạn ân cần giúp đỡ, khuyến khích.

Một cuộc sống bình thường

Các trẻ loạn đọc khi trưởng thành hoàn toàn có thể có cuộc sống bình thường như mọi người khác, làm được mọi nghề, đảm trách mọi công việc. Thời kỳ đi học mới là thời kỳ gian nan nhất đối với nhiều trẻ loạn đọc. Tuy vậy, những trẻ sau khi tốt nghiệp vẫn có thể chọn cho mình một lối sống tạo cơ hội phát huy hết điểm mạnh của mình, tránh những điểm yếu, khắc phục khó khăn bản thân, và giúp ích được người khác.

Loạn đọc và rối loạn chức năng học tập có gì khác nhau?

Những người bị rối loạn chức năng học tập đều ít nhiều bị loạn đọc ở mức độ khác nhau, chẳng hạn như gặp khó khăn khi nhớ lại chính tả một số từ.

Cũng có khi họ bị những rắc rối nghiêm trọng hơn, như gặp khó khăn trong:

* Việc hiểu khái niệm thời gian, ước tính số thì giờ cần có để thực hiện công việc.

* Đảm đương một lúc nhiều nhiệm vụ.

* Lập kế hoạch công tác cho chính xác

* Kiểm chế các cơn bộc phát, bốc đồng.

* Rút kinh nghiệm từ sai lầm và sửa chữa.

* Hiểu ngôn từ theo nghĩa bóng.

* Sắp xếp công việc theo thời gian, sắp xếp đồ dùng, sắp xếp lời nói hoặc văn bản cho mạch lạc.

* Ứng xử chính chắn theo đúng quy tắc xã hội của từng lứa tuổi.

* Phối hợp nhịp nhàng các cơ bắp lớn và nhỏ.

Tuy nhiên hiếm khi có những người bị rối loạn chức năng học tập gặp phải tất cả những khó khăn nêu trên, số đông thường chỉ bị trở ngại bởi một hoặc hai trong những khó khăn đó.

THẤT BẠI TRONG HỌC TẬP

ELSA BENOIT

Nhà Tâm lý học (Pháp)

Học sinh thất bại trong học tập đang là một hiện tượng xã hội ngày càng phổ biến. Nói một cách đơn giản, đứa trẻ thất bại trong học tập là đứa thua kém so với mức bình quân trung bình những trẻ cùng độ tuổi. Sự thất bại này tác động tới nó cả về mặt tâm lý lẫn xã hội. Hiện nay vấn đề đang được bàn cãi nhiều, đang là một đề tài nóng hổi tính thời sự.

I. Nguyên nhân thất bại trong học tập:

Có nhiều nguyên nhân, có khi do các giác quan bị

khuyết tật nên trước hết cần được các bác sĩ khám bệnh xem có tổn thương ở các cơ quan cảm giác không.

Ở những trẻ không có tổn thương thực thể nhưng học kém là do những nguyên nhân sau:

1. Rối loạn chức năng luyện tập.

A. Chứng loạn đọc. Khả năng biết nói đến với trẻ một cách tự nhiên, nhưng khả năng đọc đòi hỏi phải luyện tập mới có. Trẻ phải nhận biết ý nghĩa các ký hiệu đã được mã hóa, nhập tâm chúng, huy động nhiều chức năng trí tuệ và cảm giác vận động mới đọc được.

Một số trẻ thông minh, không có trục trặc về cảm giác nhưng vẫn gặp khó khăn lớn trong tập đọc dẫn tới khó khăn trong tập viết.

Có nhiều dạng loạn đọc:

– Loạn đọc sâu: Trẻ gần như không nhận dạng được chữ viết. Nó có thể đánh vần vài ký tự trong một từ nhưng không biết phối hợp các ký tự đó thành âm tiết. Người ta cho rằng hiện tượng này do thiếu sự trợ giúp của yếu tố âm vị học.

– Loạn đọc nông: trẻ đọc được một trong hai từ, thường phát âm sai.

– Loạn âm vị (đơn vị ngữ âm nhỏ nhất có tác dụng khu biệt vô âm thanh của từ): trẻ đọc ngô nghê, phát âm sai, nhầm lẫn giữa các từ.

– Có trẻ đồng thời mắc nhiều dạng loạn đọc nên gặp khó khăn rất lớn trong tập đọc.

Nếu chứng loạn đọc không được phát hiện và uốn nắn kịp thời, trẻ càng lớn học càng cao, chứng này càng phát triển khiến trẻ ghét tập đọc, chán những môn học đòi hỏi phải đọc nhiều.

B. Chứng loạn chính tả. Có thể xuất hiện riêng rẽ nhưng thường gắn liền với chứng loạn đọc. Đôi khi là dấu hiệu cho thấy trẻ mắc chứng loạn đọc trước đó không phát hiện ra.

Những biểu hiện thường gặp nhất: ngắt quãng các từ (người viết thành ng ười), viết thiếu một vài ký tự viết hai từ dính liền nhau, sai ngữ pháp...

C. Chứng loạn toán. Trẻ gặp khó khăn trong sử dụng các con số, không làm được những bài toán đơn giản, có khi không biết đếm trên ngón tay.

D. Chứng loạn viết. Thường do trẻ co cứng các cơ quá mức khi viết và bị những rối loạn có nguồn gốc cảm xúc. Chữ viết ngả nghiêng, lệch dòng, riu vào nhau không đọc được.

Chứng này thường đi kèm với nhiều trở ngại khác như: thiếu năng vận động (cử động vụng về, do dự), tâm trạng ức chế, lo lắng khi tập viết.

Ngoài ra còn có những triệu chứng rối loạn chức năng khác, thể hiện:

– Không buộc được dây giày, lóng ngóng khi mặc

quần áo, khó tập đi xe đạp... kèm theo những rối loạn cảm xúc như hay phản ứng lo lắng, tính khí thất thường, có khuynh hướng thoái bộ.

– Chậm biết nói, lên 6 tuổi vẫn nói năng vụng về, vốn từ ngữ nghèo nàn, rất khó khăn khi diễn tả bằng lời hoặc bằng chữ viết. Trường hợp nghiêm trọng: lên 4 lên 5 vẫn chưa biết nói, kèm theo rối loạn chức năng vận động (không biết làm một số động tác).

2. Thiếu năng trí tuệ

Đầu thế kỷ XX, một số nhà tâm lý học (Binet và Simon) bắt đầu nghiên cứu phương pháp đo mức thông minh của con người. Từ đó tới nay đã có nhiều loại test dành riêng cho từng độ tuổi của trẻ.

Theo tổ chức Y tế Thế giới, đứa trẻ được coi là bình thường nếu có thương số thông minh IQ (tỷ số giữa tuổi trí tuệ và tuổi đời) khoảng từ 90 đến 100. Do đó,

Người có IQ bằng hoặc dưới 25 là người bị thiếu năng trí tuệ trầm trọng,

Người có IQ bằng hoặc dưới 40 bị thiếu năng trí tuệ nặng,

Người có IQ bằng hoặc dưới 55 bị thiếu năng trí tuệ vừa phải.

Người có IQ bằng hoặc dưới 70 bị thiếu năng trí tuệ nhẹ.

Người có IQ bằng hoặc dưới 85 được gọi là những đối tượng giới hạn.

Mức thiếu năng trí tuệ trung bình nhất định có ảnh hưởng xấu đến tiến bộ trong học tập. Mức nhẹ và mức giới hạn không nhất thiết là nguyên nhân chủ yếu dẫn tới thất bại trong học tập.

3. Từ chối học tập

Trẻ cương quyết không chịu học. Đôi khi do chịu ảnh hưởng thái độ ác cảm của bố mẹ đối với nhà trường, với việc học (có thể vì quãng đời học sinh trước kia của bố mẹ không suôn sẻ).

Thái độ này biểu hiện khác nhau tùy theo độ tuổi.

– Ở trẻ nhỏ: ồn ào, dỗi hờn, tức giận... Ngược lại, cũng có những trẻ phản đối một cách tiêu cực: tỏ vẻ xa vắng, mơ màng, như đang trên cung trăng.

– Ở tuổi thiếu niên: trốn học.

Ác cảm với học tập đôi khi là hậu quả những đòi hỏi quá đáng của bố mẹ, trẻ thấy không thể cáng đáng nổi.

4. Bị ức chế.

Trẻ tỏ ra không có ham muốn học tập, không có tính tò mò muốn hiểu biết. Thường thấy ở trẻ từ 8 đến 12 tuổi. Khả năng suy nghĩ của nó dường như bị cản trở, nó luôn tìm cách giấu mình ít chịu tham gia các hoạt động học đường, sợ phải trả bài, không dám phát biểu

trên lớp... Sự ức chế tri tuệ sẽ gây trở ngại lớn dần tới thất bại nặng nề khi học lên cấp 2.

5. Chán học.

Tâm trạng chán học chỉ thực sự xuất hiện khi trẻ gần tới tuổi thiếu niên, độ tuổi đòi hỏi trẻ phải có động cơ học tập vì nó chứ không phải chỉ để làm vui lòng bố mẹ. Chán học biểu hiện ở sự giảm sút năng suất học tập, thờ ơ với mọi sự liên quan tới trường lớp, cho học là vô ích, buồn chán, có khi dẫn tới trốn học thường xuyên và trong một số trường hợp đi đến bỏ học hẳn. Có khi tâm trạng chán học là biểu hiện hội chứng suy sụp tinh thần hoặc sự bất an trong gia đình (bố mẹ bất hòa, có người thân qua đời, thất nghiệp)... thậm chí có khi là triệu chứng bắt đầu bị rối loạn tâm thần nếu trẻ thu mình lại, tình trạng chán nản thể hiện trong toàn bộ hoạt động của trẻ.

6. Sự thiệt thòi về văn hóa – xã hội.

Qua nghiên cứu các thống kê xã hội học, người ta nhận thấy số trẻ xuất thân từ các tầng lớp bị thiệt thòi về mặt xã hội dễ thất bại trong học tập hơn các trẻ khác. Tuy nhà trường có sứ mệnh cao cả là tạo cơ hội thành công ngang bằng cho tất cả, cung cấp cho mọi trẻ những cơ sở về văn hóa và ngôn ngữ cần thiết để thành công trong học tập, nhưng thực hiện điều đó lại rất khó.

Đứa trẻ xuất thân từ tầng lớp bất lợi không có sẵn những vốn liếng về kiến thức và ngôn ngữ như các trẻ khác. Khả năng thích nghi với trường mẫu giáo phụ thuộc

phần lớn vào trình độ làm chủ ngôn ngữ, mà trình độ này lại phụ thuộc vào chất lượng và số lượng các cuộc trò chuyện trong gia đình. Những trẻ thuộc các tầng lớp gần gũi với nhà giáo, với các giá trị và các hệ thống giao tiếp do nhà trường cung cấp có thuận lợi hơn trong việc tiếp thụ.

Giữa các thói quen văn hóa của gia đình và sự học của con cái có mối quan hệ rất chặt chẽ. Trong nhà có sách, người trong gia đình thường xuyên đọc báo, năng lui tới các địa điểm văn hóa (thư viện, bảo tàng, triển lãm...) là những yếu tố trực tiếp ảnh hưởng tới thành công trong học tập của trẻ.

Thất bại hay thành công trong học tập còn liên quan tới điều kiện kinh tế. Học tập có cái giá của nó, và đòi hỏi nhiều thì giờ. Vì thế con cái nhà nghèo khó học lên cao, chúng phải làm việc sớm để kiếm tiền trả học phí do đó phải giảm thì giờ học.

7. Nguyên nhân tâm lý – tình cảm.

Một số nhà nghiên cứu đã phát hiện mối tương quan chặt chẽ giữa thất bại trong học tập với các hoàn cảnh tâm lý – tình cảm.

Quá trình đi học từ nhỏ tới lớn buộc trẻ phải trải qua nhiều lần cắt đứt cái cũ. Lần thứ nhất xảy ra khi trẻ vào mẫu giáo, sau đó khi vào cấp 1 là nơi trẻ bắt đầu phải tuân theo những điều kiện đặc thù của cuộc đời học sinh, rồi vào trường trung học đúng lúc bé trở

thành thiếu niên, cuối cùng khi lên đại học là lúc bắt đầu được ít nhiều quyền tự lập về trí tuệ và tình cảm.

Mỗi lần cắt đứt lại đòi hỏi một nỗ lực thích nghi mới. Mỗi đứa trẻ phản ứng một cách khác nhau trước sự chia tay với cái cũ, cách phản ứng của mỗi đứa tùy thuộc phần lớn vào cơ chế tự vệ được thiết lập khi lần đầu chia tay với mẹ và tùy thuộc vào việc trẻ có bị thiếu thốn về tình cảm hay không. Mỗi lần cắt đứt là mỗi lần các xung đột gắn liền với sự chia tay lại trỗi dậy, nhiều lo âu khắc khoải ập đến. Không phải tất cả mọi đứa trẻ đều có khả năng vượt qua những trở ngại đó, hiện tượng rối loạn hành vi và rối loạn ứng xử xảy ra ở một số trẻ có thể dẫn tới tình trạng chúng dứt khoát từ chối đi học, bị ức chế trí tuệ thậm chí bị những rối loạn tinh thần nghiêm trọng hơn.

Không khí tâm lý – tình cảm trong gia đình có ảnh hưởng lớn đến việc học của trẻ. Nếu sự cân bằng bị phá vỡ (do mâu thuẫn vợ chồng, ly hôn, thất nghiệp, ngược đãi v.v...) khiến trẻ phải lo tìm cách phản ứng lại, tất nhiên thành tích học tập sẽ giảm sút.

Sự ganh đua giữa anh em cũng có thể là nguyên nhân gây thất bại trong học tập. Những trẻ yếu đuối về mặt tình cảm và không muốn tham gia cuộc chạy đua có thể bị mặc cảm tự ti, mất tự tin, cảm thấy mình bất lực trước khó khăn.

Thái độ bố mẹ đối với trường học tác động mạnh tới kết quả học tập của trẻ. Nhiều nhà nghiên cứu coi đây là một yếu tố cơ bản. Có những gia đình coi thường

tác dụng của nhà trường, không tỏ ra có thiện cảm, thiếu tin tưởng vào trường học. Con em những gia đình này dễ lặp lại thái độ đó và có những hành vi chống đối việc học.

Thái độ thường gặp hơn lại ngược hẳn: cường điệu quá mức vai trò của nhà trường, coi đây là nơi giúp giải quyết được mọi khó khăn, mở được mọi cánh cửa cho tương lai con trẻ. Nỗi lo thất nghiệp càng làm tâm lý này thêm trầm trọng trong xã hội. Nhiều người thúc ép con cái học chối chết, kể cả học chính học phụ học thêm, kiểm tra gắt gao kết quả từng môn học, từng bài, tỏ vẻ lo lắng quá mức trước một điểm kém của con, đưa ra những yêu cầu rất cao... Trước mắt đứa trẻ buộc phải khuất phục trước đòi hỏi của bố mẹ, nhưng điều đó không đảm bảo khi lớn lên chúng sẽ không phản ứng quyết liệt. Một số trẻ biết đòi hỏi của bố mẹ là quá đáng nhưng không phản ứng với bố mẹ và trút cảm tức lên thầy cô giáo (sự chuyển dịch chống đối từ đối tượng này sang đối tượng khác trong phần lớn các trường hợp đều vô ý thức).

8. Nhược điểm của hệ thống giáo dục.

Hệ thống giáo dục ở đâu cũng có những yếu kém góp phần gây thất bại trong học tập.

Trình độ trưởng thành của bọn trẻ rất khác nhau về thể chất, trí tuệ, tâm lý, tình cảm nhưng nhà trường lại áp dụng một hệ thống giáo dục đồng loạt cả về chương trình, cách đánh giá thành tích, hệ thống thi cử v.v...

Mỗi đứa trẻ đều có nhịp điệu phát triển riêng, nhưng hệ thống giáo dục không thích hợp với nhịp điệu riêng của từng trẻ.

Mỗi lớp học hiện nay có tới 30 - 40 học sinh, thử hỏi làm sao thầy cô giáo có thể đặt kế hoạch giúp đỡ thích hợp với từng học sinh gặp khó khăn?

Bộ Giáo dục yêu cầu nhà giáo phải có phương pháp sư phạm thích hợp với tâm lý, khả năng trí tuệ, nhịp điệu phát triển của học sinh cá biệt. Nhưng thầy cô giáo chỉ được tập huấn có 3 ngày về những vấn đề này, làm sao họ có đủ năng lực thực hiện yêu cầu của Bộ?

Đã thế, nhà giáo còn phải chạy theo nhiều đòi hỏi của Bộ giáo dục: chương trình dạy học quá nặng, thi cử quá nhiều...

9. Lưu ban

Chủ trương cho học sinh kém lưu ban nhằm tạo điều kiện giúp trẻ thu nhận kiến thức và đạt kết quả tốt trong học tập theo nhịp điệu riêng của trẻ. Song một số công trình nghiên cứu cho thấy hình như chủ trương này không đạt kết quả mong muốn trong phần lớn các trường hợp. Trái lại, chúng cho thấy hậu quả tiêu cực của lưu ban trên các mặt học tập, tâm lý, và xã hội. Học lực của trẻ lưu ban chỉ đạt mức trung bình. Lưu ban là một nguyên nhân gây stress cho trẻ và cho cả gia đình của nó. Trẻ dễ mất tư tin, nghi ngờ khả năng của bản thân, động viên chúng học tập trở nên khó khăn vì trẻ coi lưu ban

là một thất bại chứ không coi là con đường dẫn tới thành công. Tuy nhiên, tình trạng mất tự tin không nhất thiết xảy ra ở mọi trẻ, và có thể tăng giảm theo kết quả học tập từng học kỳ. Nếu kết quả liên tục kém, nguy cơ trẻ lưu ban bỏ học sẽ càng cao.

Những ghi nhận trên đáng làm chúng ta lo lắng. Nhưng lưu ban vẫn cần thiết, nếu trẻ không đạt đủ trình độ để lên lớp. Không đủ cơ sở theo học lớp trên mà vẫn cứ lên, trẻ sẽ nhanh chóng cảm thấy đuối sức so với các bạn cùng lớp và sẽ rơi vào thất bại.

10. Sợ học.

Theo nhà tâm lý học A.Johnson, “sợ học là hiện tượng thấy ở những trẻ từ chối đi học tuy không có lý do chính đáng, chống lại việc học bằng những phản ứng mạnh hoặc tỏ ra khiếp sợ khi bị ép phải đi học”.

Hiện tượng này hình như xảy ra ở bé trai nhiều hơn bé gái, ở độ tuổi từ lên 5 đến 13, nhất là khi vào lớp 1 và khi chuyển lên cấp 2.

Các biểu hiện: tới giờ phải đi học, trẻ tỏ vẻ sợ hãi, khóc lóc, van xin bố mẹ đừng bắt đi. Nếu bị ép, nổi lo sợ biến thành bi kịch, trẻ không chịu nghe bất cứ lời khuyên bảo nào, kêu đau bụng, đau đầu, có khi nôn mửa (nhất là trẻ lên 5 – 7 tuổi). Khi thấy không phải đi học nữa, trẻ tỏ ra mềm mỏng hơn, nêu lý do tại sao không muốn đi: thầy cô quá nghiêm khắc, bạn bắt nạt.

Cần phân biệt chứng “sợ học” với “lo âu” của bé

khi phải xa mẹ để tới lớp mẫu giáo, với hiện tượng trốn lớp của tuổi thiếu niên, với hiện tượng từ chối học tập. “Sợ học” bao giờ cũng thể hiện ở phản ứng hoảng hốt.

Trong phần lớn trường hợp, chứng này tiến triển tốt và không gây tác động tiêu cực tới kết quả học tập vì trẻ vẫn chịu học ở nhà và đuổi kịp chúng bạn. Tuy nhiên vẫn có khoảng 20 đến 30% trẻ tiến triển xấu, nhất là khi chứng sợ học kéo dài hoặc kết hợp với những triệu chứng khác. Trong trường hợp này, sự học và sự thích nghi xã hội đều rất khó khăn.

11. Trường hợp đặc biệt: trẻ siêu phàm.

Trẻ được gọi là siêu phàm (hoặc phát triển sớm, hoặc thần đồng) là trẻ có trí thông minh rất cao (IQ trên 130). Chúng có vốn từ rất phong phú ngay từ nhỏ, biết đọc rất sớm, nhiều khi chỉ do học lòng, quan tâm tới nhiều vấn đề của người lớn.

Nhưng trẻ siêu phàm vẫn có thể thất bại trong học tập. Chúng thích học, khám phá, sáng tạo, nhưng do thành phần học sinh các lớp thiếu đồng nhất nên việc dạy học ở trường lớp thường có tính lặp đi lặp lại nhiều lần, gây nhàm chán. Mặt khác, thầy cô giáo không có thì giờ dành riêng cho chúng, không thỏa mãn được khao khát hiểu biết của chúng. Dần dần chúng mất hứng thú học tập, không muốn làm giàu thêm tri thức. Số đông các nhà giáo không được chuẩn bị để dạy dỗ trẻ siêu phàm, không biết phải làm gì, làm như thế nào. Ví dụ: trẻ siêu phàm thường làm bài rất nhanh, nhưng thiếu

cẩn thận. Do đó cần trau dồi cho chúng đức tính nghiêm túc trong học tập, buộc chúng phải làm nhiều bài hơn, có chất lượng cao hơn. Nhưng mặt khác, chúng cần có nhiều thì giờ rảnh để phát huy tính sáng tạo. Thấy có dung hòa được giữa yêu cầu học nghiêm túc với phát huy tính sáng tạo là việc không dễ.

Trẻ siêu phẩm khi đã mất hứng thú học tập, tất nhiên sẽ thất bại, một thất bại chúng không sao cất nghĩa được, dẫn tới mất tự tin, tự tạo cho mình một hình ảnh rất xấu, bị suy sụp tinh thần. Một số nhà nghiên cứu cho biết: tỷ lệ trẻ siêu phẩm tự sát cao hơn hẳn các loại khác.

II. Hậu quả của thất bại trong học tập.

1. Lòng tự trọng. Thành công hay thất bại trong học tập ảnh hưởng rất lớn đến lòng tự trọng của trẻ. Những thất bại liên tục sẽ trực tiếp làm giảm giá trị hình ảnh về bản thân của nó. Công trình nghiên cứu của nhà tâm lý học Bailey công bố năm 1971 cho thấy thất bại học tập dẫn tới giảm tinh thần tự trọng, tình trạng giảm tự trọng lại dẫn tới giảm sút kết quả học tập hơn nữa. Một cái vòng luẩn quẩn khó thoát!

2. Stress và lo lắng triền miên. Thể hiện ở nhiều rối loạn chức năng và những triệu chứng tâm thể: đau bụng, đau đầu, nôn mửa, máy cơ bắp, mệt mỏi, nói lắp (cà lăm)...

Những biểu hiện trên là cái cớ để bỏ học, từ chối mọi sự kiểm soát, đôi khi từ chối mọi tiếp xúc với xung quanh.

3. Suy sụp tinh thần. Có bốn loại triệu chứng chủ yếu:

a) Tính khí thay đổi: buồn rầu kéo dài, khóc vô cớ, mất lời đỡ vô cớ. Trẻ ít cười, giọng nói buồn tẻ, trầm thì, luôn kêu bị hiểu sai. Thờ ơ, lãnh đạm với xung quanh.

b) Trí tuệ bị ức chế. Trẻ khó tập trung, sức phán đoán chậm lại, trí tưởng tượng nghèo đi, trí nhớ sụt giảm

c) Năng lực vận động giảm. Sáng ngủ dậy lơ đãng, khó vận động thân thể, dễ mệt, có xu hướng thích cô độc, không muốn tham gia các trò chơi tập thể.

d) Rối loạn chức phận. Trẻ khó ngủ, ác mộng nhiều, đái dầm là những biểu hiện thường thấy hơn cả. Rồi đến chứng chán ăn, đau đầu, đau bụng... Các rối loạn này có thể xuất hiện đồng thời trên một đứa trẻ.

4. Rối loạn ứng xử. Nhiều nhà nghiên cứu cho rằng giữa thất bại trong học tập, sự nản lòng, sự giảm sút ham thích học tập có mối liên hệ với những hành vi hung tợn và / hoặc phạm tội nhằm mục đích làm người khác chú ý.

Nhóm nghiên cứu của Stamback cho biết: trong số trẻ từ 6 đến 7 tuổi bị thất bại trong học tập thì 17,5% gặp khó khăn trong nói năng, 19,6% trong vận động, 43,5% trong hành vi.

Tính khí không ổn định là phổ biến nhất. Trẻ hay thay đổi cách ứng xử, không tập trung, dễ dàng trí.

Đến tuổi thiếu niên, những rối loạn kể trên có thể

dẫn tới thói trộm cắp, nói dối, bỏ nhà đi hoang, phá phách...

III. Giải pháp

Ở Pháp có nhiều cơ sở của Nhà nước và của tư nhân chuyên lo giúp đỡ trẻ từ nhỏ đến 18 – 20 tuổi thất bại trong học tập. Trẻ được tổ chức thành những lớp tối đa 20 em, được giúp học ngoài giờ học ở trường hoặc được học toàn thời gian tại những lớp dành riêng. Một số cơ sở kết hợp với việc giúp đỡ trẻ tật nguyền tạo điều kiện cho chúng có cơ may nâng cao trình độ học vấn.

Những phương pháp trợ giúp trẻ bị rối loạn chức năng học tập nhẹ rất linh hoạt tùy theo mức độ và biểu hiện của rối loạn, gọi chung là phương pháp “kèm học”. Các nhà giáo dục định nghĩa kèm học là “tổng thể các hoạt động bên cạnh nhà trường nhằm cung cấp cho trẻ sự trợ giúp và những tài nguyên cần có để thành công trong học tập, những cái chúng không thể tìm thấy trong môi trường gia đình và xã hội. Các hoạt động này chủ yếu xoay quanh việc giúp trẻ làm bài và cung cấp cho trẻ những yếu tố văn hóa cần thiết để thành công trong học tập”.

Các cơ sở trợ giúp này thường ở gần trường học, nhất là trong các khu lao động. Các hoạt động kèm học thường diễn ra buổi tối, các ngày nghỉ, với nhiều hoạt động giáo dục rất phong phú.

– Giải thích cho trẻ hiểu rõ nội dung bài làm, hướng

dẫn về phương pháp làm bài để trẻ tự tổ chức công việc.

- Giảng lại bài trẻ chưa hiểu kỹ. Giúp trẻ đọc lại bài do thầy cô giáo đã hướng dẫn.

- Dùng các hình thức như album ảnh, kể chuyện, bài tập viết để giúp trẻ dần dần biết viết đúng.

v.v...

Những yếu tố cần thiết để trợ giúp có kết quả.

- Có sự phối hợp chặt chẽ của bác sĩ, nhà tâm lý, thầy cô giáo và gia đình

- Có kế hoạch thích hợp với từng đứa trẻ.

- Động viên tinh thần tham gia của trẻ, tạo cho nó có ý thức tích cực chủ động.

- Người trực tiếp trợ giúp phải xây dựng được mối quan hệ thân thiết, tin cậy với trẻ.

ĐỂ PHÒNG NẠN BẮT CỐC VÀ LẠM DỤNG TÌNH DỤC TRẺ EM

Bắt cóc, lạm dụng tình dục trẻ em là một tội ác đang lan tràn khắp thế giới. Bọn tội phạm bắt cóc trẻ em thường nhằm những mục đích: tống tiền chuộc, bán làm con nuôi trong nước hoặc ra nước ngoài. Bọn lạm dụng tình dục trẻ nhỏ là những tên có xu hướng tình dục

bệnh hoạn, lợi dụng những mối quan hệ quen biết hoặc thân thuộc với đứa trẻ để thỏa mãn thú tính, có trường hợp chúng hãm hiếp cả những em bé mới 3 – 4 tuổi!

Ở Việt Nam từ sau thời mở cửa, những tội ác này cũng đã bắt đầu xâm nhập và có chiều hướng ngày càng gia tăng. Sau đây là một vụ bắt cóc tổng tiền trường thuật trên báo Sài Gòn Giải phóng.

“Vì bận rộn công việc nên cha mẹ cháu Vũ Minh Thông 8 tuổi ngụ tại phường 9 quận Tân Bình, học sinh lớp 2 trường tiểu học trên đường Nguyễn Thái Bình phường 12 quận Tân Bình đã mượn hẳn một bác xe ôm chở con đi học gần hai năm nay. Sáng 21 tháng Ba 2000 sau khi được bác xe ôm đưa đến trường, cậu bé Vũ Minh Thông đang cùng các bạn chơi lò cò trong sân trường để đợi giờ chào cờ đầu tuần thì nghe có tiếng gọi. Thấy người quen, cậu bé nhanh nhẹn chạy ra. Khi nghe người này nói: “Ra quán cà phê đằng trước, có ba mày chờ đó”, cậu bé tin ngay, leo lên chiếc Honda Dream cho người này chở đi.

Thấy hiệu trưởng tìm mãi không thấy học sinh Thông bèn đến báo công an... Ban Chỉ huy Công an quận Tân Bình họp bàn với đội Cảnh sát Hình sự, xác định đây là vụ án nghiêm trọng. Đội Cảnh sát Hình sự nhanh chóng truy xét.

Anh Vũ Ngọc Hải cha cháu Vũ Minh Thông 33 tuổi làm nghề mổ heo tại lò mổ Tabico thuộc Liên hiệp Hợp tác xã Thương mại Tân Bình. Mẹ cháu 30 tuổi, nội trợ, hai vợ chồng đều thường trú tại Tân Bình. Họ đếm

từng phút ngóng chờ tin con. Ngày thứ nhất không có động tĩnh gì. Ngày thứ hai cũng vậy. Mãi tới trưa ngày thứ ba, ngày 23.3 mới có cú điện thoại gọi tới. Người đầu dây đầu kia nói giọng lơ lớ hỏi:

– Có phải con anh bị bắt cóc không?

– Phải.

– Vậy thì chuẩn bị sẵn 200 triệu đồng tiền chuộc.

Anh Hải định hỏi thăm tình hình đứa con thì điện thoại bị cúp. Khoảng một giờ sau lại có điện thoại gọi. Lần này với giọng hăm dọa, bắt anh Hải phải đổi 200 triệu thành tiền đô và vàng, một mình mang ra bến xe Miền Đông. Không thấy hẹn ngày giờ nên anh Hải tiếp tục đợi. Trưa 26.3.2000 lại có cú điện thoại của người nói giọng lơ lớ yêu cầu cha cháu bé lấy 200 triệu mua vàng mang đến thác Prenn trên Lâm Đồng để chuộc con về. Anh Hải tức tốc thuê taxi lên Lâm Đồng. Gần tới điểm hẹn thác Prenn thì đối tượng lại thay địa chỉ; giao hàng ở công viên Hồ Xuân Hương thành phố Đà Lạt. Xe chạy tới nơi, có một người chạy ra xem “hàng”. Khi xác nhận có đủ 40 lượng vàng thật, người này đòi nhận vàng nhưng anh Hải không chịu, yêu cầu phải trả con mới đưa vàng. Người đó hạ giọng, bảo chờ để hắn dẫn cháu bé tới. Khi cháu được đưa từ phòng 104 khách sạn Thiên Lý tới điểm hẹn thì tên gian bị công an quận Tân Bình bắt quả tang với đầy đủ nhân chứng vật chứng.

Hắn là Hoàng Vũ 29 tuổi, làm nghề trang trí nội

thất, có vợ và hai con nhưng đang sống như vợ chồng với một cô gái 22 tuổi, người tỉnh Daklak, thuê nhà ở quận Bình Thạnh. Nhà tên Vũ chỉ cách nhà vợ chồng anh Hải vài căn, lại có bà con xa với bố mẹ cháu Thông.

Vũ khai trước cơ quan pháp luật: “Do thiếu nợ gần 200 triệu không có cách trả nên bắt cóc con anh Hải để tống tiền. Mỗi đây nhờ được tới sơn tướng nhà anh Hải nên biết anh có tiền...”

MỘT LOẠI TỘI PHẠM ĐANG GIA TĂNG

PASCAL EGRE và EMMANUELLE MAUREL
(báo Le Petit Parisien)

Ngày 23 tháng Mười 1999 một gã 23 tuổi bị tòa đại hình kết án hai mươi năm tù về tội 57 lần cưỡng hiếp và tấn công tình dục những bé gái từ 5 đến 7 tuổi. Tội ác của hắn bị lộ do thói thích ghi hình các vụ phạm tội vào băng video và ghi địa chỉ các nạn nhân vào sổ tay. Một gã 24 tuổi nhân viên Tòa Thị chính quận V Paris hồi tháng Ba năm 1999 đã bị điều tra về tội 26 lần tấn công tình dục và cưỡng hiếp phụ nữ, trong đó 16 lần cưỡng hiếp các bé gái chưa tới 11 – 12 tuổi...

Các thống kê cho thấy loại tội phạm này ở Pháp không ngừng tăng cao trong mấy năm gần đây. Năm 1993 có 5062 vụ, năm 1997 đã lên tới 11.953 vụ, hơn

nữa, các vụ có tính chất nghiêm trọng: cưỡng hiếp tập thể, dùng hung khí khống chế nạn nhân... tăng gấp hai lần.

Chuyên gia về tội phạm tình dục, tiến sĩ Roland Coutenceau lưu ý các bậc bố mẹ: 90% những tên lạm dụng tình dục trẻ nhỏ là người bạn trẻ quen biết, chúng lợi dụng sự quen biết ấy để tiếp cận, rủ rê trẻ làm những trò đồi bại, và cũng vì chúng là người quen biết nên bố mẹ đưa trẻ không chú ý giám sát chúng.

BIỆN PHÁP HỮU HIỆU ĐẦU TIÊN: CHỈ DẪN CHO CON BIẾT CÁCH ĐỀ PHÒNG

MARIE JOSÉ BOULAY
(theo tư liệu Hiệp hội các Chỉ huy Cảnh sát Canada).

Tất cả chúng ta đều lo lắng cho sự an toàn của con trẻ. Mức độ an toàn của chúng tùy thuộc rất lớn vào tinh thần cảnh giác của người lớn, nhưng ta cũng cần thông tin cho chúng biết những hiểm họa tiềm ẩn trong xã hội đương đại để chính chúng biết cách tự bảo vệ. Mục đích thông tin là nhắm phát triển nơi chúng một thái độ nghi ngờ lành mạnh trước những tình huống có thể gây nguy hại.

Chỉ dẫn cho con trẻ tuy chỉ là một trong nhiều phương pháp phòng ngừa nhưng lại có ý nghĩa rất quan trọng.

Biện pháp phòng ngừa này chỉ có kết quả tốt khi bố mẹ trò chuyện với con trẻ trên tinh thần xây dựng, thẳng thắn và theo hướng tích cực.

Yêu cầu cơ bản là dạy trẻ biết cách nhận ra tình thế nguy hiểm; biết cách tránh và nếu có thể, biết cách phản ứng thích hợp để tránh bị nguy hiểm. Bố mẹ cũng cần hướng dẫn con biết giữ bình tĩnh, không khiếp hãi hoảng sợ làm chúng không thể có phản ứng thích hợp khi bị đe dọa.

Lòng tự tin giúp trẻ tự khẳng định được mình và có sự chọn lựa các đối phó tốt nhất. Đã từng có nhiều trẻ lâm nạn chỉ vì không dám nói "Không!" trước đòi hỏi của người lớn. Một đứa trẻ được rèn cặp ngay từ nhỏ để biết sự khẳng định, biết làm người khác phải tôn trọng, dám nói "Không" khi cần, là đứa trẻ sẽ tự tìm ra những phương cách để bảo vệ có hiệu quả.

Qua kinh nghiệm, một số nguyên nhân sau đây đã dẫn tới tình trạng ngăn ngừa được cuộc tấn công vào trẻ nhỏ:

- * Trẻ thiếu tự tin,
- * Thiếu hiểu biết về các mối nguy của kẻ gian,
- * Mức độ nguy hiểm cao hoặc mới lạ,
- * Trẻ khờ khạo,

* Sự lơ là chểnh mảng của những người có trách nhiệm bảo vệ trẻ,

* Tình huống hoàn toàn bất ngờ, hoặc không thể dự kiến trước,

* Thiếu thông tin về cách đối phó an toàn cần được áp dụng,

* Không được thường xuyên nhắc nhở phải đề phòng,

* Trẻ nhỏ hoặc người phụ trách trẻ khinh suất, thiếu thận trọng.

Cách đề cập vấn đề với con

Qua đối thoại, bố mẹ biết được những gì làm con lo sợ, băn khoăn, biết nó sẽ xử trí như thế nào khi gặp tình huống bất ngờ hoặc nguy hiểm. Nhờ vậy bố mẹ có thể hướng dẫn cách phản ứng bảo đảm an toàn nhất. Đối thoại với con cũng là mở đường cho nó bộc lộ những điều chưa dám nói, những vướng mắc nó đang gặp, thậm chí có khi cả tình cảnh nó đang bị kẻ nào đó lạm dụng...

Khi bàn về các quy tắc phòng ngừa bị tấn công và bảo đảm an toàn, cần nhấn mạnh những điều trẻ có thể và cần thực hiện để tự bảo vệ chứ không đi sâu vào những sự ngược đãi nó có thể gặp. Tương tự khi bàn về nguy cơ cháy nhà hoặc tai nạn, chủ yếu phải xoay quanh các tình huống có thể xảy ra và dự kiến các biện pháp xử trí...

Các quy tắc bảo đảm an toàn phải được nhắc đi nhắc lại mỗi khi xảy ra tình huống có liên quan.

Cần làm rõ: kẻ tấn công trẻ có thể là đàn ông, đàn bà, người trẻ hoặc già, ăn vận xoàng xĩnh hoặc sang trọng. Có thể là người lạ mà cũng có khi là người quen (hàng xóm, bạn của bố mẹ...) có khi là người trong họ nội họ ngoại...

Tên cướp có thể bắt cóc bé bằng thủ đoạn bạo lực mà cũng có thể bằng cách làm ra vẻ tử tế để thương và dụ dỗ bé. Kinh nghiệm cho thấy tuyệt đại đa số trẻ bị bắt cóc là do bị kẻ gian tiếp cận bằng những thủ đoạn lừa phỉnh, dụ dỗ ngon ngọt rồi bắt đi.

NHỮNG NỘI DUNG CẦN BÀN BẠC VÀ DẶN DÒ CON TRẺ

Tổ chức Bảo vệ Trẻ em ASA DEFENSE (Canada)
Hiệp hội các Chỉ huy Cảnh sát Canada và Sở Cảnh sát Toronto

- Thế nào là lễ phép đối với những người không quen? Từ đề tài này, bạn cho con biết: nó có quyền nói “không” để từ chối những yêu cầu của người lạ. Biết mình có quyền đó, trẻ sẽ không bối rối khi nó thấy cần tránh xa một người lạ nhưng lại sợ bị coi là vô lễ. Cũng trong đề tài này, bạn nói cho con biết nhữngạm bẫy, những mối nguy hại xấu thường dùng: cho quà, tiền, nhờ giúp đỡ (nhờ bé đỡ đồ đạc trên xe, nhờ dẫn tới một địa điểm nào đó), giả dạng được bố mẹ bé nhờ tới tìm bé có việc khẩn cấp (mẹ bị tai nạn đang phải cấp cứu

trong bệnh viện, mẹ bị hỏng xe giữa đường nhấn con tới đó gặp mẹ v.v...) dặn con: bố mẹ không bao giờ nhờ người lạ tìm con trong bất cứ trường hợp nào. Nếu có chuyện gì thật đặc biệt cần nhờ người đến tìm con, bố mẹ sẽ dùng "mật khẩu" (xem đoạn dưới).

– Xây dựng cho con có ý thức tự trọng, tự hào về thân thể của nó, có quyền ngăn cấm người lạ đụng chạm đến người nó.

– Dự kiến những tình huống con bạn có thể gặp nguy hiểm trong ngày, trong tuần và dặn dò con nên đề phòng những gì có thể xảy ra trong tình huống đó (khi con một mình từ trường đi về nhà, khi con tới nhà bạn học nhóm...).

– Khuyến khích con mạnh dạn kể cho bố mẹ, thầy cô giáo những điều những sự việc khiến nó nghi ngờ, kịp thời biểu dương khi con làm điều đó và tìm hiểu sự việc để có cách xử trí thích hợp, không bỏ qua hoặc tỏ ý xem thường.

– Xây dựng cho con ý thức nó là thành viên của một gia đình cụ thể: nó phải biết họ tên bố mẹ, anh chị em, địa chỉ, số điện thoại... Bạn cùng với nó chọn một "mật khẩu", nó sẽ tuyệt đối không đi theo ai dù đó là ông chú, người anh chị họ... nếu người đó không biết mật khẩu.

– Chỉ cho con biết những người đáng tin cậy mà nó có thể nhờ giúp đỡ khi gặp tình huống khó khăn (chú

công an, một bác hàng xóm tử tế, một phụ nữ đang đi trên đường cùng với các con bà ta, cô nhân viên trong cửa hàng ven đường...) Nếu bị lạc trong siêu thị, phải đến gặp các cô bán hàng, cô ở quầy thu ngân, không chạy đi tìm bố mẹ khắp trong siêu thị.

Trò chơi bổ ích: -

Bạn hãy cùng con chơi trò chơi “Con sẽ làm gì nếu...”

* Có người nhờ con chạy đi tìm giúp chú chó lạc?

* Có người dừng xe bên cạnh con và hỏi thăm đường?

* Khi con tới từng nhà bán vé số từ thiện chào nhà trường, có người bảo con vào hẳn trong nhà người đó mời mua?

* Trong cửa hàng, trong siêu thị, có người hứa sẽ mua cho con món đồ chơi con đang ưa thích nếu con chịu đi theo người đó?

* Có người bảo con lên xe, người ấy sẽ chở con tới trường hoặc về nhà, hoặc sẽ chở con tới bệnh viện mẹ đang phải cấp cứu vì bị tai nạn?

* Con đang ở nhà một mình, có người tới bảo con mở cửa?

10 lời khuyên các bậc bố mẹ:

1. Không ghi tên con trên mặt ngoài áo quần: trẻ thường dễ nghe theo người biết rõ họ tên nó vì tưởng là người thân quen của bố mẹ, hoặc là người do bố mẹ nhờ đi tìm nó.

2. Ở những nơi công cộng (công viên, siêu thị, sở thú v.v...) nếu con cần vào toilet, nhất thiết bạn phải đi với nó, dặn con không kể cả lâu ở những chỗ đó.

3. Trong túi con luôn có món tiền đủ gọi một cú điện thoại.

4. Khi chỉ có một mình bạn với đứa trẻ, mặc dù bạn có ý định tốt nhưng đừng rủ nó đi đâu với bạn. Nếu đứa trẻ thực hiện đúng những lời khuyên về bảo đảm an toàn, có thể bạn sẽ gặp rắc rối, bị kết tội oan. Nói chung, bạn không nên ở một mình với một đứa trẻ, nên luôn luôn có vài ba người lớn hoặc vài ba đứa trẻ ở bên là tốt nhất.

5. Hãy cảnh giác khi có người đề nghị con bạn làm quảng cáo hoặc giúp đỡ con bạn (dự tuyển đóng phim, đi học lớp năng khiếu...). Bạn phải tìm hiểu kỹ về tổ chức về con người đó và dù đã thấy đáng tin cũng không để con bạn một mình đi tới nơi hẹn gặp.

6. Khi bạn đi khỏi nhà, phải cho con biết có thể liên lạc với bạn ở địa chỉ nào, bằng cách nào, ở số máy điện thoại nào.

7. Thỏa thuận trước với bà con cô bác gần nhà để con bạn được giúp đỡ khi cần.

8. Dẫn con bạn cùng đi trong phường mình cư ngụ, chỉ cho con biết những nơi nguy hiểm, những địa chỉ tin cậy (trụ sở cơ quan, đoàn thể, đồn công an, nhà người trong họ, nhà bạn thân thiết của bố mẹ...).

9. Ghi nhớ những con đường bé phải qua để tới

trường, địa điểm nó thường tới chơi, nhà những đứa bạn thân cận.

10. Khi đưa con vào một nơi công cộng (công viên, bảo tàng, hội chợ, siêu thị...) việc đầu tiên cần làm trước khi tham quan là dẫn con tới chỗ nó phải tìm đến nếu chẳng may bị lạc.

Những quy tắc trẻ cần thực hiện để được an toàn:

* Không được đi một mình tới những nơi vắng vẻ: ngõ hẻm, công viên, nơi rậm rạp nhiều cây. Dù đi tới bất cứ đâu cũng phải là chỗ có đông người, hoặc có bố mẹ cùng đi.

Không ở lại một mình trong sân trường sau khi tan lớp.

* Trước khi ra khỏi nhà, phải nói cho bố mẹ biết mình đi đâu, bao giờ về.

* Khi ở nhà một mình, không được mở cửa cho người lạ, mặc cho người đó nêu bất cứ lý do gì để đòi mở cửa. Không tới gần cửa để nhìn xem người đó là ai.

* Khi có người gọi cửa hoặc gọi điện thoại trong lúc con chỉ có một mình ở nhà, tốt nhất là đừng trả lời. Nếu người lạ mặt đã trông thấy con và hỏi có ai ở nhà không, con hãy nói bố đang ngủ, hoặc mẹ đang tắm... Tuyệt đối không trả lời: "Bố mẹ đi vắng".

* Nếu có người lạ muốn tìm hiểu về con hoặc bố

mẹ (họ tên, tuổi, chỗ ở, trường học, cơ quan...) dù hỏi trực tiếp hay trên điện thoại, con đừng trả lời.

* Khi có người không quen biết dừng xe ô tô rủ lên xe hoặc đưa tặng quà, con dừng lại gần, phải lùi xa cách xe ít nhất bằng chiều dài hai cánh tay để khi cần có thể chạy thoát.

* Nếu người ấy nói mà con nghe không rõ hãy bảo họ nói to lên, con không được tới gần người đó.

* Nếu người ấy có súng hoặc dao trên tay, con phải bỏ chạy ngay lập tức. Nó không dám bắn hoặc ném dao vào con, vì như vậy chính nó sẽ bị nguy hiểm.

* Không bao giờ được trèo lên xe hoặc vào nhà một người lớn mà con không quen biết.

* Bất thành linh bị bế xấu xông tới định bắt, con phải bỏ chạy và kêu to: “Cứu cháu! Kẻ cướp! v.v...”

* Nếu nó định túm người con mà chưa có ai tới cứu, con hãy xoay người một vòng thật nhanh làm nó khó nắm được vào người, và tiếp tục kêu cứu thật to.

* Thấy con kêu cứu, tên cướp thường dùng tay bịt mũi không cho kêu. Con hãy cắn nó một miếng thật đau rồi bỏ chạy và tiếp tục kêu thật to.

* Nếu bị bắt đưa lên xe, hãy tìm cách nhảy xuống khi xe dừng ở đèn đỏ. Nếu thấy nhiều người ở đó, hãy kín đáo vịn cửa kính xuống và kêu cứu thật to.

* Khi chạy thoát, phải tiếp tục kêu cứu và chạy về phía có đông người như quán ăn, cửa hàng...

* Sau đó gọi điện thoại về nhà hoặc đồn công an để có người tới đón.

* Thấy bất cứ điều gì, hiện tượng gì mà con nghi ngờ, lo sợ, phải nói ngay cho bố mẹ biết.

CHIẾC TIVI VÀ VIỆC HỌC CỦA CON

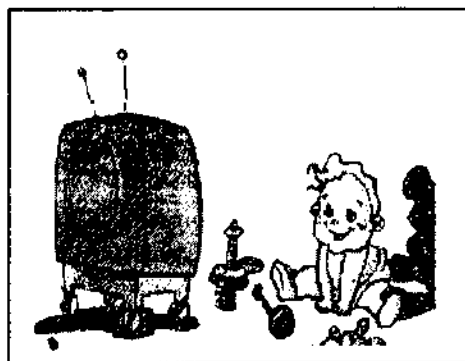
Mặt trái của tấm huân chương

Lợi ích to lớn và nhiều mặt của máy thu hình trong gia đình là điều mọi người đều đã rõ, chẳng cần phải bàn thêm. Phía tác hại của nó có lẽ chưa được phát hiện đầy đủ, và tuy nhiều người trong chúng ta đã thấy nhưng chưa biết nên khắc phục như thế nào.

Đứa trẻ dành quá nhiều thì giờ ngồi trước màn ảnh nhỏ thì chỉ còn ít thời gian học bài làm bài và tham gia các hoạt động khác để phát triển toàn diện. Nó cũng ít

có dịp tiếp xúc với bè bạn để trao đổi, tập cách nhân nhượng và đấu tranh, tập giải quyết các vấn đề nảy sinh trong cuộc sống sau này.

Trẻ ngồi nhiều trước tivi sẽ ít chịu

vận động thân thể, dễ mắc chứng béo phì. Theo thống kê của Viện Quốc gia về Sức khỏe, ở Mỹ năm 1999 có tới 55% số người lớn mắc chứng mập hoặc béo phì (năm 1960 chỉ có 43%). Nhiều công trình nghiên cứu còn cho thấy trên 13% số trẻ trong độ tuổi từ 6 đến 17 cũng chịu chung số phận đó. Tình hình nghiêm trọng tới mức nhà nghiên cứu David Allison ở bệnh viện St. Luke's—Roosevelt ở New York phải chế ra loại máy phát điện riêng cho tivi. Mỗi khi trẻ muốn coi, bắt buộc phải gò lưng đập liên tục mới có điện.

Các chương trình tivi hiện nay đều đầy rẫy những cảnh bạo lực, các cuộc chiến tranh sắc tộc, tôn giáo, các vụ bắt cóc, cướp của giết người, những cuốn phim truyện trình diễn mọi sắc thái của bạo lực. Những cảnh này tác động mạnh đến đầu óc non nớt của trẻ, khiến chúng muốn bắt chước, chí ít cũng gây thái độ tiêu cực thụ động trước hiện tượng bạo lực trong xã hội.

Trẻ còn quá nhỏ thường rất khó nắm bắt khái niệm thời gian. Xem trên tivi, khái niệm này lại càng bí hiểm đối với chúng. Vì các nhà làm phim thường sử dụng các thủ thuật dàn dựng xen kẽ giữa cảnh hiện tại với cảnh trong quá khứ.

Màn hình tivi phát ra bức xạ, trẻ lại thích ngồi thật gần, xem thật lâu, nên dễ bị các tia bức xạ gây hại đến sức khỏe.

Hai công trình được báo cáo tại hội nghị hàng năm của Hiệp hội Bức xạ Mỹ tháng Mười Hai 1997 còn cho biết đã có nhiều vụ tai nạn gây chấn thương sọ não, gây

xương, do các máy thu hình hiện đại đều rất nhẹ nên dễ đổ nếu chân đế quá hẹp.

Quản lý chặt chẽ thời gian xem tivi của trẻ

Để giảm một phần tác hại của tivi trong gia đình, biện pháp đầu tiên là kiểm soát chặt, giảm thiểu thời gian xem tivi của trẻ.

* Nên đặt tivi trong tủ có khóa. Trẻ chỉ bật được máy khi bố mẹ đưa chìa khóa.

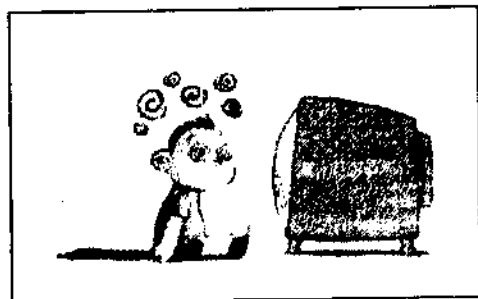
* Đề ra những quy tắc rõ ràng, dứt khoát. Ví dụ: chỉ được xem những chương trình nào, mấy lần trong tuần. Khi trẻ giành được điểm tốt trong học tập, có thể thưởng thêm giờ xem tivi, ví dụ: thêm 30 phút trong tuần.

* Nên có nhiều trò chơi khác để thu hút trẻ tham gia.

* Khuyến khích trẻ đọc sách hàng ngày. Trong nhà nên có sẵn các loại sách viết cho thiếu nhi, kể cả các sách hướng dẫn trò chơi, gấp giấy, làm đồ chơi v.v...

* Khuyến khích và giúp đỡ trẻ tập viết: tham gia cùng bố mẹ viết thiệp mời dự sinh nhật, chúc tết, viết bích báo của trường, viết nhật ký.

* Tranh luận với con về những

gì đã xem trên tivi, gợi cho nó nói lên ý nghĩ, nhận xét. Bạn có thể trao đổi với con những vấn đề này trong lúc vẫn lo công việc nội trợ, làm vườn. Nên tranh thủ mọi cơ hội mà truyền kinh nghiệm sống cho con và qua đó thắt chặt thêm tình thương yêu giữa con cái với bố mẹ.

Quản lý việc xem tivi theo độ tuổi

Trẻ từ 2 đến 5 tuổi

Độ tuổi này rất nhạy cảm với những gì chúng nhìn và nghe trên tivi, tuy không hiểu hết ý nghĩa những cảnh đó.

Chúng hay bắt chước các nhân vật trên phim, từ những cử chỉ đơn giản như mím môi nhăn mặt đến các hành động quyết liệt, mạo hiểm như các động tác chiến đấu, nhảy từ trên cao xuống chẳng hạn.

Chúng tin chắc vào tất cả những gì chúng thấy trên tivi chưa đủ trình độ phân biệt thực tiễn với hư cấu. Đối với chúng, thế giới trên tivi là một phần của thế giới thực.

Chúng rất dễ bị ảnh hưởng những cảnh bạo lực.

Những trẻ ở tuổi mẫu giáo không hiểu quảng cáo là nhằm mục đích bán hàng.

Mặt khác chúng là “khách hàng thân thiết” của tivi vì chưa bận học nhiều. Và nếu được khép ngay vào kỷ luật, chúng dễ có thói quen tốt.

Trước hết, cần quy định số giờ tối đa được ngồi xem

tivi. Với trẻ từ 2 đến 5 tuổi, không nên cho xem nhiều hơn 1 giờ 30 phút mỗi ngày. Và tất nhiên chỉ được xem các chương trình dành riêng cho thiếu nhi.

Nếu trong gia đình có người giúp trông trẻ, cần dặn kỹ để người này tuân thủ các điều quy định.

Khi có điều kiện, bạn nên ngồi xem cùng với con, giải thích cho nó hiểu khi có điều khó đối với nó.

Khuyến khích thái độ tích cực: vỗ tay hát theo, giải đáp các câu đố... Tranh thủ dạy con một số từ liên quan tới tivi như: phim thời sự, phim hoạt hình, quảng cáo, thông báo, thời tiết v.v... Bảo con xác định trên màn hình: một con vật, một đứa trẻ cùng độ tuổi với con bạn, một cái gì ngộ nghĩnh gây cười, một đồ vật hoặc con vật biết nói trên tivi nhưng thực ra không biết nói, một món ăn tốt cho sức khỏe v.v... Tóm lại, hãy biến lúc thụ động ngồi xem tivi thành những phút giải trí sôi động, hào hứng và bổ ích.

Gợi cho trẻ nói lên nhận xét của nó, chương trình gây cảm xúc gì: vui vẻ hay buồn rầu hay sợ hãi. Sau đó bạn nói ý nghĩa của mình, phân tích những cảnh vừa xem, loại bỏ các cảm xúc tiêu cực của con.

Khi xem hết chương trình dành cho nó, bạn nhắc con đi làm việc của nó, đi chơi chỗ khác và giải thích rõ lý do nó không nên xem tiếp.

Nếu có máy thu băng, bạn nên ghi lại các chương trình hay dành cho trẻ con. Bọn nhỏ rất thích xem đi xem lại những phim nó thích.

Khi không có người ngồi xem, nhất thiết không để máy chạy. Như vậy sẽ luyện cho trẻ có thói quen tốt trong sử dụng tivi.

Trẻ từ 6 đến 10 tuổi

Lứa tuổi này rất tò mò. Tivi là ô cửa sổ giúp chúng nhìn được ra thế giới, nhưng nhiều cảnh trên màn ảnh nhỏ dễ làm chúng hoang mang, có khi sợ hãi. Trong cuốn *Children and Television*, nhà nghiên cứu người Mỹ Joshue Meyrowitz viết: “Các chương trình truyền hình đưa con cái chúng ta đi khắp thế giới trước khi bố mẹ cho phép chúng một mình băng qua đường. Hơn nữa, chúng còn phải nhìn nhiều cảnh thực trong đời sống người lớn mà bố mẹ không muốn chúng nhìn thấy”.

Số giờ có thể ngồi xem khoảng 2 – 3 giờ / ngày, chia làm hai hoặc ba lần.

Làm gì trước ảnh hưởng bạo lực trên tivi đối với lứa tuổi này?

Bạn đừng hốt hoảng quá mức! Nên biết rằng nếu trẻ chỉ một lần xem chương trình có những cảnh bạo lực thì ảnh hưởng xấu không đến nỗi sâu sắc lắm. Nhưng nếu xem đi xem lại nhiều lần, những hình ảnh đó sẽ tích tụ trong trí nhớ và tác động mạnh đến tính cách trẻ. Nên điều quan trọng hàng đầu là không để việc xem cảnh bạo lực thành thói quen của trẻ, thành niềm thích thú của nó.

Dĩ nhiên bạn khó có thể luôn luôn có mặt để giám

sát khi con bật tivi. Nên mọi thành viên trong gia đình, kể cả người giúp trông trẻ đều phải cùng lo chuyện này.

Tuy vậy, bạn nên tin rằng: khó có thể hoàn toàn cách ly con khỏi các cảnh bạo lực khi mà các cảnh này đầy rẫy trên màn ảnh nhỏ. Con bạn có thể tình cờ nhìn thấy những cảnh đó ở bất cứ nơi nào, khi nó đi trên đường phố, ở sân chơi. Vì thế, cần dạy cho con có con mắt phê phán khi thấy cảnh bạo lực trên tivi cũng như trong đời sống.

Hãy xác lập những quy định rõ ràng về thời gian xem, về các chương trình trẻ được xem, và giám sát việc tuân thủ các quy định, đồng thời tỏ ra có đôi chút mềm dẻo, linh hoạt. Quá nghiêm khắc, quá cứng nhắc thường không mang lại kết quả mong muốn.

Tuy đã đến giờ được xem tivi, nhưng bạn chỉ cho xem nếu chúng đã học xong hoặc đã hoàn thành tốt các nhiệm vụ được giao. Tốt hơn nữa, nên cho chúng chơi ngoài trời ít phút trước khi vào ngồi xem. Tóm lại, bạn là người biết rõ hơn ai hết điều gì có lợi cho con và áp dụng phương pháp dạy dỗ nào là thích hợp với gia đình bạn.

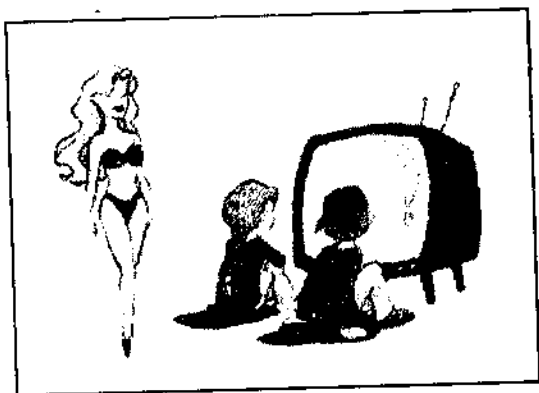
Những quy định về xem tivi cần được trao đổi với con để chúng hiểu rõ lý do và tự giác tuân theo. Về phần mình, bạn cũng cần giám sát chặt. Bọn trẻ thường ít chịu thay đổi thói quen và dễ “được đằng chân lân đằng đầu”, bạn cần có thái độ dứt khoát, không cho phép chúng “đùa” với quy tắc.

Để luyện thói quen tốt cho con, có khi bạn cũng

phải thay đổi thói quen xem tivi của mình. Đừng xem những chương trình bạo lực khi con có mặt. Và hãy tự hỏi: sự lựa chọn chương trình của mình có lành mạnh không?

Hạn chế ảnh hưởng của quảng cáo trên tivi

Mật độ các màn quảng cáo trên tivi khá dày đặc. Một cuộc điều tra thực hiện ở Québec (Canada) cho thấy trong một năm, mỗi đứa trẻ xem truyền

hình phải tiếp nhận tới 20.000 thông điệp quảng cáo trên màn ảnh nhỏ.

Các màn quảng cáo trên tivi có thể ảnh hưởng xấu đến các khán giả nhỏ tuổi. Mức thấp nhất là gợi lên những đòi hỏi mua sắm không thật cần thiết hoặc không phù hợp với túi tiền của bố mẹ.

Ở mức độ sâu hơn, quảng cáo có thể gây cho trẻ tâm lý đua đòi, hưởng thụ. Và không ít màn quảng cáo cũng đậm màu sắc bạo lực hoặc khiêu dâm.

Để hạn chế phần nào ảnh hưởng xấu của quảng cáo trên tivi:

Trước hết, ta không nên lên án trò chơi điện tử. So với tivi, nó có ưu điểm: ta được quyền chọn lựa. Khi mua hay thuê một đĩa trò chơi, ta có thể lựa chọn thoải mái, có thể yêu cầu cho chạy thử trước đã. Thật khác xa với tivi: các kênh đua nhau dội lên đầu ta hàng loạt chương trình, còn ta chỉ có quyền lựa chọn giữa bật hay tắt máy!

Trẻ học được gì qua trò chơi điện tử?

Năm 1991, nhà nghiên cứu Jacques de Lorimier cho rằng điều quan trọng nhất là ở chỗ qua các trò chơi điện tử bọn trẻ khám phá được một phương pháp học mới: học bằng hành động. Việc học càng thuận lợi do tính chất tích cực của trò chơi. Ngay từ đầu cuộc chơi, người chơi đã được giả định sẽ là người thắng cuộc. Viễn cảnh đó động viên trẻ vì nó biết trước nó không ở vào vị thế kẻ thua, phần thắng lợi nằm trong tầm tay, các cố gắng của nó sớm muộn sẽ được đền bù thỏa đáng.

Mặt khác, trò chơi điện tử dựa trên phương pháp sư phạm “thất bại là mẹ thành công”. Khi trẻ thất bại trong trò chơi, nó không nản

chí mà trái lại, nó rút ra được kinh nghiệm, biết mình vừa học thêm được một điều mới. Và suy nghĩ hòng tìm ra một cách khác, một chiến thuật khác để giành thắng lợi. Tuy bị phạt khi thua nhưng trẻ lại tiến bộ được một bước trong cuộc chơi. Do đó, trẻ được đặt vào tình trạng “học tập không ngừng”. Dĩ nhiên, nếu trò chơi quá khó, trẻ sẽ cảm thấy hụt hẫng, bất lực, mất tự tin. Ngược lại, nếu quá dễ, không đưa ra những thử thách phù hợp với trình độ của trẻ, trò chơi cũng không gây hứng thú.

Tuy nhiên, không nên trông chờ ở trò chơi điện tử những phép lạ. Cần nhận rõ tác dụng của chúng chỉ dừng lại ở chỗ phát triển trí thông minh, trí tưởng tượng và trình độ khéo léo của tâm lí – vận động mà thôi. Như Jacques de Lorimier đã viết: “Các chương trình trò chơi điện tử Nintendo không mang lại kiến thức như chương trình học ở nhà trường mà chỉ mang lại cho trẻ sự khéo léo, những cách thức học tập, những điều kiện thuận lợi để chúng thực hiện các hoạt động tinh thần”.

BÀN VỀ TRÒ CHƠI ĐIỆN TỬ

NATHALY ISABELLE

Hiện nay trò chơi điện tử cũng phổ biến không kém tivi đối với một số trẻ em. Trước niềm say mê này, các phụ huynh không khỏi có nhiều lo lắng. Vì chúng ta còn

ít hiểu về loại trò chơi mới này nên không giải thích được tại sao trẻ mê đến thế. Mặc khác, ta thấy trẻ mất quá nhiều thì giờ vào đây, sao lãng các hoạt động bổ ích khác. Các chương trình lại chứa nhiều yếu tố bạo lực hoặc khiêu dâm. Và tốn kém.

Bố mẹ nên xử trí như thế nào?

Hãy quan tâm đến các trò chơi ưa thích của con, cùng chơi với nó. Chỉ cho nó thấy những trò chơi tốt, bảo nó trình diễn cho bạn xem các trò nó thích. Tóm lại: hãy biến thú chơi của nó thành hoạt động bổ ích bằng cách cùng con lựa chọn trò chơi và giám sát chặt số thời gian con ngồi chơi.

Bạn hãy bảo con: bố mẹ sắm trò chơi này cho con nhưng không được chơi quá mức, phải chơi trong số thời gian quy định, không để ảnh hưởng xấu đến học tập, đến các hoạt động khác và đến sức khỏe.

Cấm ngay từ đầu các trò chơi bạo lực và khiêu dâm

Giải thích rõ tại sao cấm, Cung cấp cho con những trò chơi thích thú, vừa chơi vừa học.

Quản lý thời gian chơi

Điều hòa thì giờ chơi với thì giờ thực hiện các công việc khác: học tập, thể dục thể thao v.v... Nói rõ bố mẹ không đồng ý con chơi quá lâu và bỏ bê các việc khác.

Ưu tiên cho học tập

Ngay từ đầu phải làm rõ: bài vở là ưu tiên số một. Nếu thấy trẻ học qua quýt chóng xong để chơi, hãy quy định số thời gian được chơi sau khi học xong, và học tốt. Nếu con chấp hành đúng, nên thưởng bằng cách tăng thêm giờ chơi hoặc thuê một trò mới.

Biện pháp cứng rắn khi cần

Nếu trẻ vi phạm quy định nhiều lần, bỏ qua lời quở trách của bố mẹ, bạn hãy tịch thu bàn máy. Không nhân nhượng!

Khuyến khích các trò chơi tập thể

Các chương trình chơi một người thường dễ gây tranh giành xích mích giữa anh chị em trong nhà. Bạn hãy khuyến con chơi những chương trình cho hai người, hoặc những chương trình cho nhiều người lần lượt chơi.

Khuyến khích các hoạt động khác

Trẻ mê trò chơi điện tử có thể tới mức coi như trên đời này không còn có gì khác. Bạn hãy bằng mọi cách rủ nó tham gia các hoạt động như thể thao, đi dạo, đọc

sách, làm thủ công... Nếu bạn không lôi được con ra khỏi màn hình, hãy tịch thu bàn máy trong vài giờ, buộc con phải ra chơi. Nếu nó thích trò chơi sắm vai thời xưa, bạn nên tìm những chương trình cho phép người chơi đóng vai hiệp sĩ.

Kiểm soát chi phí

Chơi trò chơi điện tử khá tốn kém, nhất là với những gia đình có thu nhập không cao.

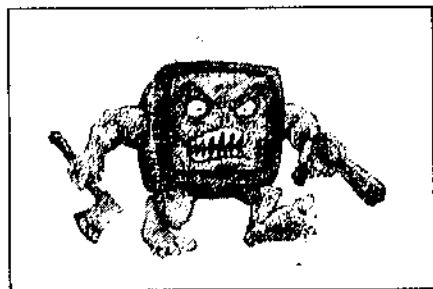
– Nên thuê hơn là mua các chương trình. Vừa đỡ tốn kém, trẻ lại có điều kiện chơi nhiều chương trình khác nhau.

– Bàn với các phụ huynh khác để trao đổi chương trình. Bảo con thương lượng chuyện này với bạn nó.

– Trước khi mua, cần tìm hiểu kỹ nội dung trò chơi xem có lành mạnh không, có độc đáo so với các chương trình con đã chơi không.

VẤN ĐỀ BẠO LỰC, KHIÊU DÂM TRONG TRÒ CHƠI ĐIỆN TỬ

Pierre Bruno, nhà xã hội học người Pháp năm 1993 đưa ra nhận xét: “Các trẻ em gái không quan tâm lắm đến trò chơi điện tử, không phải vì trong đó có nhiều cảnh khiêu dâm”. Trong thực tiễn, quả là có hiện tượng như vậy. Jacques de Lorimier giải thích như sau:

Trò chơi điện tử thường được xây dựng phù hợp với óc tưởng tượng của nam giới. Ví dụ: những nhân vật cần cứu giúp thường là nàng công chúa bị bắt cóc; phần lớn

những nhân vật anh hùng mà người chơi có thể sắm vai đều là nam giới. Hiện nay tuy nhiều chương trình đã đưa nhân vật nữ vào nhưng phần lớn chương trình vẫn được xây dựng cho đối tượng con trai. Mặt khác, các chương trình đều tôn vinh những giá trị như chinh phục, sức mạnh, thống trị mà ít đề cập những giá trị như hợp tác, thuần hóa.

Bạo lực là yếu tố nổi cộm trong trò chơi điện tử. Tuy mức độ tàn bạo có khác nhau song nói chung bạo lực được khuyến khích ở mức độ tối đa; người chơi phải giết chết địch thủ mới tiếp tục được chơi. Các cảnh bạo lực cũng được phô diễn rất rõ ràng: máu chảy đầu rơi, tra tấn nhục hình, tiếng rên la gào thét vì đau đớn v.v...

Trò chơi chiến trận

Khác với các trò chơi kể trên, trò chơi chiến trận nhắm mục đích rèn trí thông minh hơn là luyện cho đôi tay khéo bấm nút. Các trò chơi này thường tái hiện các cuộc chiến thời xưa, người chơi phải hóa thân thành người lính hoặc người chỉ huy có nhiệm vụ bảo vệ hoặc

đánh chiếm một vùng đất đai. Một thời gian dài trước đây chúng là trò được những người ham nghiên cứu lịch sử rất mê, hiện nay chúng được số đông người lớn và thiếu niên ưa thích.

Trò chơi quản lý

Các phụ huynh tỏ ra ưa chuộng loại trò chơi này vì ít bạo lực và có tác dụng giáo dục.

Ảnh hưởng của bạo lực trong trò chơi điện tử

Theo nhà tâm lý học Francine Nadeau, môi trường gia đình mới là yếu tố ảnh hưởng đến tính cách đứa trẻ. Tuy một số trò chơi điện tử chứa yếu tố bạo lực rất rõ có tác động rất xấu đến trẻ nhỏ nhưng bố mẹ vẫn có đủ phương tiện hướng dẫn và trau dồi cho con mình những giá trị tinh thần chân chính và bền vững.

Bố mẹ không nên tự cho mình bất lực trước ảnh hưởng xấu của trò chơi điện tử, mà nên thấy mình hoàn toàn có thể kiểm soát được tình hình. Điều trước tiên là phải hòa nhập vào mối quan hệ: "trò chơi / con trẻ", nói cách khác, phải đặt vào giữa bàn máy và người chơi một người có vai trò quyết định: bố mẹ.

Hòa nhập không chỉ là cùng với con lựa chọn trò chơi mà còn là cùng chơi với nó. Không đứng ngoài để chỉ trích la rầy mà cùng nhập cuộc chơi. Và ấn định một số quy tắc rõ ràng dứt khoát. Trước hết là giới hạn giờ chơi, không cho chơi lẹm vào giờ học và giờ thực hiện các hoạt động khác. Bố mẹ cùng chơi không có nghĩa

biên trò chơi điện tử thành hoạt động duy nhất của bố mẹ với các con. Bên cạnh giới hạn về giờ giấc, cần thiết lập giới hạn về không gian. Trong các sách viết về đề tài này, các tác giả đều đưa ra lời khuyên: không để bàn máy trong phòng riêng của trẻ. Đặt trong phòng khách hoặc phòng sinh hoạt chung sẽ dễ kiểm soát trẻ hơn. Mặt khác, nên trao đổi với các phụ huynh khác để tìm hiểu nội dung các trò chơi. Trên mạng Internet cũng có nhiều thông tin bổ ích về nội dung các trò chơi điện tử.

HÒA BÌNH HAY CÔ ĐỘC?

Trò chơi điện tử thường bị lên án là hoạt động riêng lẻ giam hãm trẻ trong buồng, tách biệt với bố mẹ và bè bạn... Điều đó rất đúng đối với khá nhiều đứa trẻ. Tuy nhiên, nếu ta thừa nhận bọn trẻ thích chơi tập thể hơn chơi cá nhân, ta sẽ thấy rõ hơn cách thức chúng chơi các trò chơi đó.

Nhà tâm lý học Pierre Bruno cho rằng: “Trò chơi điện tử chỉ là vật mang, ý nghĩa văn hóa của nó phụ thuộc vào di sản gia đình của đứa trẻ”.

Do đó, đứa trẻ nào sống hòa mình trong từng lớp xã hội của nó thì sẽ chơi chung với bè bạn, đứa nào sống cô độc sẽ chơi một mình. Và vì thế, có trường hợp trò chơi điện tử làm chức năng đưa trẻ hòa nhập vào cộng đồng với tác dụng không kém các hoạt động khác được phụ huynh ưa thích hơn (thể thao, chơi ngoài trời, các

trò chơi truyền thống...) Cũng có trường hợp nó làm chức năng của sách vở giúp trẻ tách biệt với xung quanh và tạm thời trốn khỏi thực tại.

Trò chơi điện tử tham gia đưa trẻ hòa nhập như thế nào?

Trước hết, đưa trẻ cổ một bàn máy nghiêm nhiên trở thành thành viên của một nhóm nhất định. Theo nhà nghiên cứu Jacques de Lorimier, ý thức này được công ty Nintendo rất chú trọng nuôi dưỡng. Công ty phát hành một tờ tạp chí chuyên ngành, đều đặn thông tin về những trò chơi ăn khách nhất ở Mỹ. Bên cạnh mục đích quảng cáo, báo còn giúp bọn trẻ mê trò chơi nhận ra nhau qua một số đặc điểm như đeo logo trò chơi ưa thích trên mũ hay trên áo.

Quảng cáo và tiêu thụ đều quá liều lượng

Một thực tiễn không thể chối cãi: trong thế giới của trò chơi điện tử, đang có tình trạng quảng cáo và thúc đẩy tiêu thụ đều quá liều. Nhà xã hội học Marsha Kinder cho rằng có rất nhiều chiến lược đã được thi thố nhằm tác động vào các phương tiện thông tin dành riêng cho trẻ em. Ví dụ: sau khi trò chơi Mario xuất hiện trên hệ thống truyền hình Fox, vài năm sau cuốn phim Mortal Kombat cũng xuất hiện trên màn bạc để trợ sức cho trò chơi cùng tên. Ranh giới giữa sản phẩm chính thức với đồ quảng cáo mỏng manh tới mức bọn trẻ (và cả người lớn) đều rất khó phân biệt. Hiện giờ, nhiều trò chơi điện

từ chỉ là bản chép lại phim ảnh (Predator, Back to the future v.v...) và ngược lại, phim ảnh phim hoạt hình nhiều khi cũng tái hiện nhân vật của trò chơi điện tử. Sự ảnh hưởng lẫn nhau này đáng chú ý ở chỗ nó dạy cho bọn trẻ cách tiêu dùng và nắm bắt các phương tiện thông tin đại chúng.

Mặt khác, trò chơi điện tử còn là phương tiện chuyển tải những tưởng tượng chung của nhiều trẻ. Ở trường học, vào giờ ra chơi, những trẻ có chung ưa thích thường tập hợp nhau lại trao đổi về nội dung trò chơi. Nhà nghiên cứu Jacques de Lorimier còn nhận xét: bọn trẻ thích cùng nhau đứng về một phe để chơi với máy hơn chơi một mình hay chơi đối kháng đứa này chống đứa kia. Trò chơi điện tử nhiều khi có tác dụng dạy chúng cộng tác với nhau trong một mục đích chung. Giữa những trẻ tay tổ và những đứa mới vào nghề thường có những cuộc trao đổi kinh nghiệm. Hai nhóm trẻ này rất hay gặp nhau vì đây là dịp để đánh giá trình độ và suy tôn nhau. Mặt khác, do trò chơi tốn mất khá nhiều tiền nên bọn trẻ thường trao đổi bằng với nhau, với anh em họ hàng. Người ta không ít dịp chứng kiến trẻ gọi cho bạn báo tin nó vừa thuê được một băng mới, với hy vọng lần khác nó sẽ được bạn báo lại.

NHÀ TRƯỜNG VÀ GIA ĐÌNH TIN HỌC HÓA

Máy tính trong gia đình

Theo thống kê tháng Tư năm 1998, 50% số gia đình có con dưới 18 tuổi ở Canada có máy tính, tăng 14% so với năm 1996. Một phần ba số gia đình có máy tính đăng ký nối mạng Internet, năm 1996 chỉ có một phần năm.

Số liệu điều tra thiết bị gia dụng năm 1997 cho thấy 4,2 triệu gia đình (tức 36%) có máy tính, nhiều gấp ba lần năm 1986. Cuộc điều tra cũng cho thấy có 1,5 triệu gia đình (tức 13%) nối mạng Internet, nhiều gần gấp đôi năm 1996 (chỉ có 7% nối mạng).

Máy tính trong nhà trường

Theo hãng GRICS, tính đến cuối năm 1998 ở Québec có 1672 trường cấp 1 nối mạng Internet, tốc độ tăng trưởng đạt 111%. Tỷ lệ nối mạng trong trường công lập là 67%, 279 trường khác (tức 11%) sắp nối mạng, còn lại 554 trường (tức 22%) chưa có ý định.

Cuộc điều tra thực hiện trong hai tháng đầu năm 1999 của viện Thống kê Canada cho thấy phần lớn các trường học đã nối mạng Internet nhằm phục vụ giáo dục.

Tuy công nghệ thông tin đã xâm nhập vào nhà trường

với đôi hia bảy dặm nhưng hệ thống nhà trường của Canada còn đứng trước nhiều thử thách mới mong phát huy được những lợi thế do kỷ nguyên thông tin mang lại.

Trong 10 học sinh cấp 1 và cấp 2 có tới 9 em có thể truy cập Internet. Riêng ở Québec có 44% học sinh sử dụng thư điện tử, so với 40% trong cả nước. 40% trong số đó đưa thông tin lên mạng, so với 35% tổng số học sinh của Canada. Số học sinh của Québec tham gia tạo Website là 30%, bằng tỷ lệ chung của cả nước.

Nhìn chung các trường đã có nhiều tiến bộ lớn giúp học sinh sử dụng máy tính. Nhưng các hiệu trưởng và các thầy dạy tin học vẫn nêu nhiều khó khăn cản trở việc tận dụng tin học trong nhà trường, chủ yếu do thiếu máy tính và do các thầy chưa có đủ phương tiện giảng dạy.

THÔNGIỆP GỬI CÁC BẬC PHỤ HUYNH

Năm 1999, trước tình hình phát triển mạnh mẽ của tin học trong nhà trường và trong gia đình, Ủy ban Tiếp cận Thông tin của Canada gửi thông điệp cho nhiều nơi trong đó có khu vực giáo dục. Dưới đây là bức thông điệp gửi các bậc phụ huynh.

Internet là phương tiện thông tin chưa từng có và đang giữ vị trí ngày càng quan trọng trong đời sống con cái chúng ta.

Những hoạt động hấp dẫn trẻ em hơn cả chắc chắn là những hoạt động cho phép chúng trực tiếp liên hệ với bè bạn, ví dụ: các cuộc hội thảo, các cuộc tán gẫu hoặc thư điện tử.

Chúng ta cần nhận thức đầy đủ khả năng tiềm tàng của công nghệ mới cho phép quảng bá thông tin trên toàn cầu và ai cũng có thể với tới. Đứa trẻ chín chắn, được chỉ dẫn chu đáo có thể ngao du trên Internet cũng an toàn như đi dạo trong công viên, trong trung tâm buôn bán hoặc trong một nơi công cộng nào khác.

Việc thu thập thông tin cá nhân

Phần lớn các site trên Internet không đòi hỏi những thông tin về cá nhân người truy cập. Nhưng các site thương mại thì khác.

Trẻ em chiếm tỷ lệ cao trong số người tiêu dùng qua Internet, số lượng tăng lên rất nhanh. Chúng trở thành mục tiêu rất được các site thương mại ưu ái.

Nhiều website thương mại tìm cách thu thập những thông tin về cá nhân bọn trẻ bằng những phiếu đăng ký tham gia các trò chơi, các câu lạc bộ, đưa ra cho bọn trẻ nhiều câu hỏi, coi đó là điều kiện để được truy cập một site, được tham dự một cuộc thi có thưởng. Cũng có khi việc thu thập thông tin được thực hiện qua một phim hoạt hình hoặc một nhân vật mà trẻ quen biết. Tháng Sáu năm 1998, người Mỹ công bố một công trình nghiên cứu trên 188 site thương mại thu thập thông tin về cá nhân bọn trẻ cho thấy 96% các site này thu thập địa chỉ

thư điện tử, 76% thu thập tên họ của trẻ, 49% thu thập địa chỉ thư bưu điện, 46% thu thập tuổi hoặc ngày sinh của trẻ.

Do đó, điều quan trọng là bọn trẻ phải thận trọng khi được hỏi về cá nhân chúng.

Trao đổi trên Web

Các cuộc tranh luận trên web rất được bọn trẻ ưa thích tham gia. Đề tài tranh luận không hề được kiểm soát, lai lịch những người tham gia phát biểu rất không rõ ràng.

Con em chúng ta có thể phải nhận những thông điệp có tính khiêu khích làm chúng cảm thấy bị đe dọa. Loại thông điệp này có thể xuất phát từ các hội thảo, các cuộc tán gẫu, hoặc qua thư điện tử.

Nguy cơ nghiêm trọng nhất đe dọa trẻ chắc chắn là do sự cung cấp thông tin cá nhân khiến tung tích của trẻ bị lộ tại những khu vực hoạt động tập thể và tương tác: diễn đàn tranh luận, dịch vụ tán gẫu là những nơi mọi người nối mạng Internet đều có thể lọt vào. Cũng vì thế trẻ có thể tự do liên lạc với những người xa lạ, kể cả người lớn. Những người đó rất dễ dàng giả mạo lai lịch. Ví dụ: "một cô gái 13 tuổi" thực ra có thể là một người đàn ông 45 tuổi. Các cuộc điều tra dẫn đến kết luận: các dịch vụ trên mạng đã nhanh chóng trở thành nguồn tài nguyên quan trọng cho bọn phá hoại tìm ra và tiếp xúc với bọn trẻ. Xưa nay, theo truyền thống lâu đời, các

bậc cha mẹ vẫn đòi hỏi con không trò chuyện với người lớn. ngược lại, bọn trẻ nhận được lời khuyên trái hẳn trên các website: chúng được khuyến khích liên lạc với người lạ ngay trong nhà mình.

Do đó, bọn trẻ không được phép cung cấp thông tin về cá nhân chúng và về gia đình cho các địa chỉ công cộng và cho những người chúng không biết chắc là ai.

Vài quy tắc đơn giản cần dạy cho con bạn

Về thông tin cá nhân:

Trừ trường hợp giao tiếp với một địa chỉ an toàn hoặc biết rõ người đối thoại với mình, trẻ không được cung cấp thông tin về cá nhân (tên họ, ngày sinh, chỗ ở, số điện thoại, tên trường học, ảnh của nó và của gia đình v.v...) Bạn nên nói cho con hiểu về sự cần thiết giữ bí mật cuộc sống riêng tư trên web. Nên kiểm tra để tin chắc con bạn hiểu rõ tại sao không nên đưa thông tin cá nhân lên web.

Với người lạ

* Nếu không biết rõ lai lịch người đối thoại, con bạn không được tiết lộ lai lịch của mình.

* Trực tiếp gặp một người làm quen trên Internet là hành động thiếu thận trọng. Nếu con bạn chấp thuận cuộc hẹn gặp kiểu đó, bạn cần đòi hỏi cuộc gặp diễn ra ở một nơi công cộng và có mặt bạn tại đó.

Với các thư từ, lời nhắn

Không trả lời các thư đe dọa hoặc tục tĩu. Nếu con bạn cảm thấy bị đe dọa vì một số câu hỏi của người lạ mặt, nó phải ghi những câu đó và báo cho bạn biết. Nếu cần, bạn có thể gửi tới người cung cấp dịch vụ nối mạng Internet.

Lướt trên Internet

* Hãy dặn con phải thận trọng với các site thương mại, không chấp thuận bất cứ yêu cầu gì nếu chưa được phép của bố mẹ.

* Trên mạng Internet bất cứ ai cũng có thể là người tung ra thông tin. Vì thế, điều rất quan trọng là con bạn có đầu óc phê phán trước các thông tin trên mạng.

* Nếu con bạn sử dụng mật khẩu để truy cập Internet, nó không được tiết lộ cho ai biết (kể cả khi người cung cấp dịch vụ nối mạng yêu cầu). Nếu để lộ, bọn tin tặc có thể lợi dụng và bạn sẽ thấy hóa đơn tính cước phí nối mạng của mình tăng lên bất ngờ.

* Hãy tham khảo các biện pháp bảo đảm riêng tư của các site bạn thường cùng con truy nhập, nhất là những nơi bạn có lưu những thông tin về cá nhân. Các lần truy cập của bạn có thể để lại dấu vết tại những nơi đó.

Giám sát của bố mẹ

* Cần làm con bạn hiểu sự cần thiết phải tuân theo

các quy tắc khi lướt trên Internet để đảm bảo an toàn... Bạn nên ở gần đâu đó khi con đang nối mạng. Bạn trẻ học sử dụng máy tính rất nhanh nhưng do còn thiếu kinh nghiệm trưởng đời nên có thể chúng tìm thấy những thông tin bạn không muốn chúng biết đến. Vì thế chúng cần được giám sát khi ngao du trên mạng. Bạn hãy cẩn tới thăm các site con bạn cần truy cập, giải thích cho con hiểu không nên để lộ mình tại các diễn đàn, các hội thảo, các cuộc tán gẫu, các kênh thư từ. Một số phương tiện kỹ thuật có thể hạn chế trẻ sử dụng Internet bừa bãi. Ví dụ: những bộ lọc có thể ngăn cản con bạn truy cập một số tư liệu không phù hợp với độ tuổi của nó, truy cập một số site hoặc một số diễn đàn tranh luận. Tuy nhiên những công cụ này không thật hoàn hảo. Sự cam kết, tham gia và giám sát của bố mẹ mới là chủ yếu. Không gì bảo vệ cuộc sống riêng tư của chúng ta hữu hiệu bằng sự làm cho mọi người trong gia đình nhạy cảm với vấn đề đó, bằng việc giáo dục chu đáo, bằng thái độ rõ ràng dứt khoát của bố mẹ.

Nhà cung cấp dịch vụ nối mạng Internet

* Đăng ký thuê bao của nhà cung cấp dịch vụ nào có tinh thần trách nhiệm cao với khách hàng. Tìm hiểu chính sách giữ bí mật các thông tin liên quan tới bạn mà họ nắm được và cách đảm bảo an toàn những dấu vết bạn để lại khi sử dụng web.

* Nếu không muốn lộ lai lịch qua địa chỉ thư điện tử của mình, hãy dùng một địa chỉ không chứa thông tin cá

nhân. Nếu không muốn nhận thư quảng cáo, bạn nên kiểm tra đừng để tên mình và người trong gia đình có trên các danh sách người nhận thư.

MARKETING VÀ QUẢNG CÁO TRÊN INTERNET

Do công nghệ ngày càng tiến bộ và đơn giản hơn, internet ngày càng trở nên hấp dẫn hơn đối với bọn trẻ. Chẳng bao lâu nữa Internet sẽ kết hợp được tính tương tác với hình ảnh chất lượng cao của truyền hình. Sự cải tiến này chắc chắn sẽ dẫn tới sự dịch chuyển khán giả nhỏ tuổi từ tivi sang web. Ngay từ giờ giới thương nhân đã coi “các kênh trên mạng là khu vực mới mẻ và màu mỡ để bội thu từ loại nhóc – điều khiển học”. Kết luận đó của bà Erica Gruen giám đốc Saatchi & Saatchi Interactive quả đã tóm tắt được khuynh hướng hiện nay của Internet: ngày càng trở thành cỗ máy bán hàng và quảng cáo.

Khác hẳn với các phương tiện thông tin truyền thống (báo viết, báo nói, báo hình v.v...), web không bị giới hạn bởi bất cứ quy chế nào trong quảng cáo. Có thể làm được mọi điều, cả tốt nhất lẫn xấu nhất. Web tạo điều kiện cho người quảng cáo qua mặt bố mẹ bọn trẻ, qua mặt thầy cô và các định chế bảo vệ trẻ em, đặt quan hệ riêng với nó nhất là với người tiêu dùng trong nó. Cho tới nay vẫn chưa có những phần mềm chặn được các

màn quảng cáo trên web. Và chẳng có biện pháp nào cản bọn trẻ truy cập site Disney hoặc Nintendo (được coi là dành riêng cho chúng và “rất an toàn”), tuy ngay trên những site này người ta vẫn tìm mọi cách vòng vèo để chào hàng và dịch vụ cho trẻ nhỏ.

Ta hãy xem bản quy ước của Hội Radio-Canada về quảng cáo cho đối tượng trẻ em. “Cấm sử dụng các con rối, các nhân vật (kể cả nhân vật phim hoạt hình và người mặc trang phục giống thế) mà trẻ em quen thuộc hoặc đã tham gia các buổi phát sóng dành cho trẻ em v.v... vào việc giới thiệu hoặc khuyến khích cá nhân trẻ mua hàng hay dịch vụ” (Quy ước quảng cáo Hội Radio-Canada, ban hành 1993, trang B-3, đoạn f). Nhưng trên web thì Mickey, hoặc bất cứ nhân vật dành cho trẻ em nào đều có thể trực tiếp với từng đứa trẻ để kích chúng mua hàng.

Trong trường hợp này, nếu trẻ nói lộ tên, tuổi và các thông tin tưởng như vô hại khác, chủ nhân của site (với mục đích hiện diện để bán hàng) sẽ thiết lập quan hệ với người tiêu dùng nhỏ tuổi này, đề nghị này nọ với nó, làm nó khó từ chối hẳn, và tập trung mọi nỗ lực marketing vào nó.

Theo nghiên cứu của Trung tâm Media Education, hiện trên web đã có những kiểu mời chào trẻ con như sau:

* Mọi thông tin cá nhân bằng những mời như: giải thưởng, trò chơi, những cuộc thăm dò,

* Giám sát hoạt động của trẻ trên máy tính để từ đó xác định tính cách, thị hiếu, mong ước v.v... của từng đứa.

* Tung những quảng cáo thích hợp với từng trẻ.

Những vấn đề nêu trên cần được các vị phụ huynh quan tâm, vì trong chuyện này không có công nghệ hoặc kỹ thuật nào có thể tiếp tay các vị, chỉ các vị mới có khả năng và điều kiện thông tin cho các con mình và bảo vệ chúng. Và cũng nên biết: tuy giằng giãi cho con hiểu tại sao site này site kia không hợp với tuổi nó là việc dễ làm, nhưng vẫn còn một việc khó hơn nhiều: dạy con khi truy cập site dành cho nó phải thận trọng đừng trò chuyện với gã đang gạ bán cho nó một món đồ chơi đời mới.

Một vấn nạn khác: phần lớn các site trên Internet đều ghi lại các thông tin về những người khách truy cập đến chúng, và số đông các nhà cung cấp dịch vụ nối mạng đều lưu giữ những thông tin chi tiết về hoạt động trên mạng của khách hàng. Trên site của Center for Democracy and Technology (CDT), người ta trình diễn cho bạn thấy chỉ sau một phút họ có thể nói rõ bạn sử dụng loại máy tính nào, bạn đang ở đâu, bạn truy cập vào site qua ngõ nào, và nhiều chi tiết khác nữa.

Dù thế nào chăng nữa thì trong phần lớn trường hợp, số thì giờ bạn cùng con ngao du trên Net và trao đổi với nó mới quan trọng hơn tất cả mọi phần mềm, mọi bộ lọc, mọi quy tắc.

MƯỜI ĐIỀU GIỚI LUẬT CỦA GIA ĐÌNH TIN HỌC HÓA

MARIE-ANDRÉ AMYOT

Trong nhà có máy tính cho ta nhiều thuận tiện không thể chối cãi. Ta có thể in nhiều loại ấn phẩm, liên hệ với những người rải khắp hành tinh, đặt chân vào những thế giới vui chơi vừa thích thú vừa bổ ích. Với bọn trẻ, chiếc máy tính càng tuyệt vời vì khác với khi ngồi thụ động xem tivi, chúng có thể qua máy tính mà tác động tới diễn biến của hoạt động. Sự tương tác và sáng tạo được phát huy cao độ: chúng được trực tiếp tham gia quyết định mọi thứ.

Mong mãi trong nhà mới có chiếc máy tính!... Thế nhưng, sau khi ngã giá, chi tiền, mang về lắp đặt và cắm điện vào chiếc hộp thần kỳ, bạn có thể cảm thấy vỡ mộng: chiếc máy tính vừa tuyệt lại vừa phiền phức.

Có máy tính trong nhà mang về nhiều rắc rối. Xung quanh ta luôn có những người muốn thành thạo mọi thứ về công nghệ thông tin nên quên hẳn họ... có gia đình.

Hoặc những người sắm chiếc máy tính tương thích máy cơ quan để dồn công việc của hai người vào làm một.

Phải thừa nhận số đông phụ huynh mua máy tính cho con nhằm những mục đích đáng biểu dương: để con làm quen với tin học, giúp con học tập tốt hơn, tạo điều kiện cho chúng khám phá những cái không có ở nơi nào khác. Nhấp chuột lên màn hình là một động tác đơn giản, đưa trẻ rất dễ thành thạo nhiều khi còn hơn cả người lớn.

Máy tính gây tốn kém khá lớn cho chủ nhân khi tậu cũng như để bảo trì và cập nhật các chương trình. Ta phải móc túi chi trả mọi khoản. Hơn nữa, máy không kèm theo kỹ thuật viên nên khi xảy ra trục trặc, chủ nhân hoàn toàn đơn độc trên đời, trừ phi trong nhà hoặc bên hàng xóm có chuyên gia thành thạo mọi góc ngách của máy tính.

Dù sao, có máy tính riêng trong nhà tạo cho ta được quyền tự do rộng rãi. Ta có thể nhét vào đó bao nhiêu chương trình cũng được, tùy sức chứa của đĩa cứng, có thể liên lạc với các chủ máy tính khác, xác lập một nghi thức mới trong gia đình: mọi người đều nói chung một ngôn ngữ. Bọn trẻ học nói thứ tiếng lóng chuyên môn này rất nhanh. Chẳng mấy chốc, mọi thành viên kể cả bọn nhóc cũng có thể bàn luận về bộ nhớ ảo, về các loại phong chữ cũng thành thạo như bàn về bóng đá hoặc về thời tiết vậy... Nhưng để cỗ máy chạy trơn tru, cần chú trọng vài quy tắc sau đây.

Năm điều giới luật của người nhỏ tuổi sử dụng máy tính:

1. Tôi không mang đồ ăn thức uống tới gần máy tính. Nếu lỡ tay đánh đổ cốc sữa lên bàn phím, tôi không đem bàn phím đi rửa.

2. Tôi không để bút-màu, mực vẽ trong phòng máy, để phòng em nhỏ của tôi tô màu lên màn hình.

3. Trước khi ngồi vào gõ bàn phím và nhấp chuột bao giờ tôi cũng rửa tay sạch sẽ. Bố chỉ thích bơ phết lên bánh mì chứ không thích có bơ trên máy tính.

4. Ngoài các đĩa mềm và đĩa CD, tôi không nhét bất cứ cái gì vào các khe. Tôi rất chăm chú nghe giảng cách bật và tắt máy, không tò mò mở các đĩa riêng của bố mẹ, cho dù tôi nắm được mật khẩu.

5. Tôi không vứt bất cứ thứ gì vào thùng rác trước khi hỏi bố mẹ xem thứ đó còn dùng nữa không.

Năm điều giới luật của bố mẹ có con chạy máy tính:

1. Tôi luôn nhắc nhở mọi người trong gia đình: máy tính là thứ đắt tiền, rất cần thiết cho công việc và học hành. Tôi hướng dẫn thật tỉ mỉ cách sử dụng nó. Những khi có bạn trẻ bạn của các con tới nhà, tôi bịt kín các khe của ổ đĩa mềm và ổ CD-Rom, cất bàn phím, và chuột.

2. Chỉ khi thật cần tôi mới mang việc ở cơ quan về làm ở nhà.

3. Tôi tranh thủ ngồi bên con càng nhiều càng tốt khi nó chạy máy tính vì bọn trẻ thích trao đổi, hỏi ý kiến người lớn về những khám phá của chúng. Hơn nữa, nếu máy có nối mạng Internet tôi cần kiểm tra xem con đi những đâu, cuộc du hành của nó sẽ tốn hao bao nhiêu tiền.

4. Tôi đặt máy ở chỗ con dễ tới, chuẩn bị sẵn ghế vừa tầm nó ngồi, thường xuyên kiểm tra ổ cắm điện, dây điện phía sau máy.

5. Dặn con không được mở một số khu vực có những tư liệu riêng của bố mẹ. Và cũng cho con một góc nhỏ trên đĩa cứng để con ghi những tư liệu của riêng nó.

SỰ GIÁM SÁT CỦA BỐ MẸ

Daphné Motte
Nhà báo

Có nhiều kỹ thuật bảo vệ tâm hồn trong trắng của trẻ ki chúng ngao du trên Internet: các bộ lọc, các kênh tránh, các chương trình kiểm soát độ tuổi v.v... Chúng hoạt động như thế nào? Hiệu quả đến đâu? Câu trả lời cho tới nay vẫn chưa thật thống nhất.

Internet rõ ràng là một công cụ thông tin, giáo dục đào tạo bổ ích, giải trí cũng tốt. Đây quả là một cuộc cách mạng, đối với từng con người nó chỉ là cú nhún

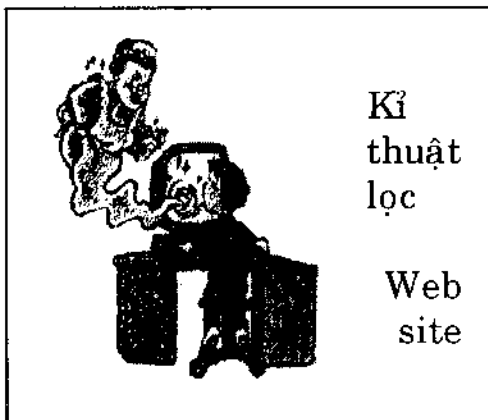
chuột nhẹ nhàng nhưng lại là một bước nhảy lớn của nhân loại. Đồng thời nó cũng cực kỳ nguy hiểm, chứa đựng nhiều nguy cơ lớn lao. Nhất là với tâm hồn non nớt của con chúng ta. Chúng có thể do tình cờ, hoặc vì tò mò, nhấp chuột vào một site chứa những hình ảnh sống sượng của những tạp chí “con heo”, những ảnh chụp xác chết, hoặc lời chiêu mộ của bọn lợi dụng thân xác trẻ em, quảng cáo của các sòng bạc, và muôn vàn thứ độc hại khác...

Các cô giữ trẻ trên Internet

Tháng Hai 1995, James Exon một thượng sĩ Mỹ trình quốc hội bản dự luật nhằm chống nạn khiêu dâm trên Internet.

Nhưng ông ta bị nhiều nghị sĩ cực lực phản đối,

nhân danh “quyền tự do ngôn luận”. Cuộc tranh luận kéo dài đến nay vẫn chưa ngã ngũ. Trước mắt, người ta thống nhất giải pháp: chặn các site “xấu độc”, không cho bọn trẻ truy cập. Bộ lọc SurfWatch (<http://wwwi.surfwatch.com/>) với 8 triệu bản đã được phân phát, có chức năng phong tỏa các site qua việc phân tích và nhận dạng một số từ như từ sex chẳng hạn,

lọc những trang Web bạo lực, kích động hằn thù, bàn về ma túy và cờ bạc. SurfWatch cũng ngăn cản bọn trẻ truy cập những site nó đã liệt kê sẵn (chừng vài trăm ngàn site!).

Dựa theo phần mềm này, CyberPatrol phong tỏa các site bạo lực, kỳ thị chủng tộc, quá khích, sex, ngoài ra theo yêu cầu của người sử dụng nó chặn đường vào các site giáo dục giới tính, đánh bạc, ma túy, khuyến khích hút thuốc, uống rượu.

Các tác giả của Wizguard (<http://www.wizguard.com/>) thiết kế chương trình của họ chỉ tự động phong tỏa các site “con heo”. Các phụ huynh muốn chặn thêm ngả nào thì tự mình ghi thêm. Họ nói: “khi viết phần mềm này chúng tôi không muốn áp đặt những giá trị và những phán xét về đạo đức của chúng tôi. Ngoài những đề tài khiêu dâm bị các phụ huynh nhất trí lên án, việc loại bỏ các đề tài khác hoàn toàn do từng cá nhân quyết định”.

Ngoài các trang web độc hại, còn có những chương trình tán gẫu cũng rất nguy hiểm. Đứa trẻ trực tiếp trò chuyện với người lạ mặt và được hỏi tên họ, số điện thoại. Trẻ hồn nhiên trả lời luôn. Vì thế các cô giữ trẻ trên Internet đều có chức năng chặn các thông tin như tên tuổi, số điện thoại... không cho lọt lên mạng. Tất cả các phẩm mềm đó đều cho sử dụng miễn phí trong một tuần đến một tháng, sau đó phải trả tiền. Sự an toàn chẳng phải của cho không!

Ta hãy khảo sát cô công trẻ CyberPartrol xem khả

năng của cô như thế nào. CyberPatrol hoạt động trên nguyên lý: xác định sẵn những chương trình trẻ được phép xem và không được phép xem. Các chương trình này được cập nhật mỗi ngày, CyberPatrol có thể ngăn trẻ truy cập các site “con heo”, lạm dụng tình dục trẻ em, mua bán ma túy, các nhóm quá khích, các hướng dẫn chế tạo bom, mua bán vũ khí. Cập nhật mới nhất (cuối năm 1999) liệt kê 70.000 site cấm và 5.000 site trẻ em nên xem.

Các bộ lọc đều chưa hoàn hảo

Các bộ lọc nhận dạng các site không thật đúng, khi để lọt lưới các thứ độc hại, khi chặn cả đường vào các site về giáo dục. Bộ lọc SurfWatch chẳng hạn. Nó chặn lối vào site giới thiệu Nhà Trắng không cho bọn trẻ vào tham quan. Đó là do site Nhà Trắng có tên “couple.html”. Nó còn cản đường vào các site có từ “sextuple” (gấp sáu lần), vì tất cả các site chứa từ có “sex...” đều bị nó cấm ngặt!

Mặt khác, các bộ lọc để lọt lưới rất nhiều site độc hại, nhất là các site giới thiệu về bọn phân biệt chủng tộc vì những đề tài về màu sắc chính trị, tôn giáo v.v... không dễ phát hiện. Phân biệt một site nói về Thế chiến 2 nhằm mục đích giáo dục với một site nói về các trại tập trung của phát xít Đức nhằm phủ nhận sự tồn tại của các trại đó cũng không dễ. Nhiều trang web “con heo” lại tránh không dùng những từ có “sex” hay “porno” để thoát khỏi vòng kiểm soát. Vả lại, như trên đã nói, ngoài

sự nhất trí hoàn toàn phải loại bỏ các site “con heo” và lạm dụng tình dục trẻ em, ý kiến xung quanh vấn đề “thế nào là tự do ngôn luận” vẫn còn hết sức khác nhau.

Cách tiếp cận của các nước châu Âu

Các nước châu Âu không mẫn mà lăm với các bộ lọc có gốc gác từ Mỹ. Trước hết vì các bộ lọc này đều viết bằng tiếng Anh, chỉ danh sách các site cần phong tỏa mới có thể do người sử dụng đổi thành ngôn ngữ khác, như tiếng Pháp chẳng hạn. Song chủ yếu là do các nước châu Âu có quan điểm khác, ảnh hưởng từ một nền văn hóa khác. Ông Olivier Guézenec giám đốc hãng dịch vụ tin học SSII nói: “Người châu Âu hướng về biện pháp tự điều chỉnh hơn là biện pháp lọc”. Phần mềm Surfpass của hãng dùng cho các nhà trường “kiểm soát tức thì và sau đó xem người sử dụng đã làm những gì khi lướt trên Internet. Surfpass hạn chế số giờ truy cập và ghi lại dấu vết chi tiết các cuộc ngao du trên Net.

Tóm lại:

* Các bộ lọc có tác dụng nhất định tuy chưa hoàn hảo (thực ra cũng khó có thể hoàn hảo vì mỗi ngày trên Internet lại có thêm rất nhiều site mới, tác giả các site độc hại có nhiều cách khôn khéo tránh né sự kiểm soát, bọn trẻ nếu muốn cũng có thể tìm ra nhiều phương pháp thoát khỏi vòng kiểm tỏa của các cô trông trẻ – điệp tử). Laurent Taton tổng giám đốc hãng Jet Multimedia – hãng đã cung cấp 10.000 bộ lọc ra thị trường – và rất tự

hào đây là những bộ lọc tốt nhất thế giới vì nó kiểm tra toàn bộ các site trẻ định truy cập, nhưng vẫn cho rằng: “Cuối cùng bọn trẻ vẫn tìm ra cách lọt vào các site bị cấm, chúng rất ranh ma trong tin học”.

“ Thái độ của trẻ tùy thuộc chủ yếu vào tính cách của nó, tính cách này lại do ảnh hưởng của bố mẹ, do nền giáo dục nó được nhận quyết định phần lớn. Có một số phụ huynh tin tưởng ở con cái, không gắn bộ lọc nào vào máy nhưng con họ vẫn không bị ảnh hưởng xấu của các site độc hại trên Internet. Nhưng nói chung, có lẽ nên làm theo một bà phụ trách công tác quan hệ khách hàng của một công ty dịch vụ truy cập Internet: “Nếu có con đến tuổi sử dụng Internet, tôi sẽ không để nó lướt trên mạng ngoài tầm mắt tôi”.

THÔNGIỆP GỬI CÁC EM HỌC SINH CẤP 1

**Ủy ban Tiếp cận Thông tin
(Canada)**

Muốn được an toàn khi lướt trên Internet, các em nên tuân theo mấy quy tắc sau đây.

Về thông tin cá nhân

Khi em được yêu cầu tham gia một hoạt động giáo

dục với điều kiện phải cung cấp những thông tin về cá nhân như: họ tên, ảnh, số điện thoại, chỗ ở, địa chỉ thư điện tử, tuổi, các hoạt động em ưa thích, tên trường học, cơ quan và số điện thoại cơ quan bố mẹ em làm việc v.v... em phải hỏi ý kiến thầy cô giáo trước khi cung cấp loại tin đó. Ngay cả khi cuốn phim hoạt hình em yêu thích đòi hỏi những thứ đó, hoặc khi người ta hứa tặng quà, hoặc khi người ta nói đó là điều kiện để em được gia nhập một site, một câu lạc bộ, một trò chơi, em cũng phải rất thận trọng đừng vội điền vào các bản câu hỏi. Nên nhớ: mỗi lần em gửi một thông điệp tới hội thảo hoặc gia nhập một cuộc tán gẫu trên mạng, những người lạ có thể đọc được em viết những gì.

Em không nên cung cấp thông tin về cá nhân em.

Về những người em không quen biết

* Trong cuộc sống thực, em vẫn thường cảnh giác với người lạ, vậy hãy xử sự đúng như vậy trên Internet. Khi không biết chắc người đối thoại là ai, tốt hơn hết là em đừng lộ mặt.

* Nhận lời hẹn gặp một người bạn làm quen trên Internet là nguy hiểm. Nếu em thấy nhất thiết muốn gặp sau khi trò chuyện với người đó trên Internet, nên gặp tại một nơi công cộng và có bố hoặc mẹ cùng đi.

Em không nên gặp những người làm quen trên Internet, nhiều khi họ không giống người em tưởng tượng đâu!

Về các lời nhắn, các thông điệp

* Không ai được phép gửi những lời thóa mạ hoặc đe dọa trên Internet. Em cũng không được cung cấp thông tin về cá nhân người khác.

* Khi thấy có lời nhắn đáng nghi gửi cho mình, em đừng trả lời. Hãy rời ngay mạng và báo cho người lớn biết.

* Nên nhớ: tất cả những gì em viết, em làm trên mạng đều không nhất thiết được giữ bí mật.

Khi lướt trên mạng

* Khi chọn mật khẩu, nên tìm một từ khó đoán nhưng dễ nhớ. Mật khẩu tất nhiên phải bí mật, em đừng nói lộ cho ai biết.

* Nên hỏi bố mẹ được dùng Internet vào những việc gì.

* Khi vào những site có lời đề nghị bán bất cứ thứ gì cho em, hãy thận trọng. Không nhận mua bất cứ thứ gì khi chưa được phép của bố mẹ.

* Không phải bất cứ điều gì xuất hiện trên Internet cũng đáng tin. Em phải kiểm tra nguồn gốc của thông tin và hỏi bố mẹ hoặc thầy cô giáo xem thông tin đó đúng sai thế nào.

Trong mọi trường hợp, nếu thấy điều gì làm em

phân vân, khó hiểu... hãy nói với bố mẹ hoặc thầy cô giáo của em.

TRƯỜNG HỌC TẠI GIA: TRƯỜNG HỌC CỦA THIÊN NIÊN KỶ MỚI?

LOUISE D. CHAMPAGNE

Québec đã có khoảng 2.500 đến 5.000 trẻ học ở nhà, tính chung trong cả nước Canada thì có khoảng 60.000 em. Theo bộ luật về giáo dục công cộng của Québec thì trẻ em bắt buộc phải tới học tại trường lớp cho tới khi đủ 16 tuổi, trừ phi được nhận tại gia đình một trình độ học vấn và được rèn luyện tương đương với trình độ và sự rèn luyện của nhà trường. Sự thẩm định đó phải do ủy ban học đường hoặc những người được ủy ban này giao trách nhiệm.

Theo bộ Giáo dục Québec mỗi năm ở đây có 50 học sinh chính thức đăng ký đã học tại nhà với các ủy ban học đường. Nhưng theo bà Marguerite Corriveau người sáng lập Hiệp hội Học tại nhà của Québec thì con số này lên tới 2.500– 5.000 em.

Bộ Giáo dục giao cho các ủy ban học đường trách nhiệm thực thi các điều luật về học tại nhà. Các ủy ban này được nhận 5.392 đôla cho mỗi học sinh cấp 1 cấp 2

tới học tại nhà trường của họ, tiền do bộ Giáo dục cấp, một phần trích từ các khoản lệ phí học đường do phụ huynh đóng góp. Nếu trẻ học tại gia đình, nhà nước không trợ cấp một khoản nào.

Ở tỉnh Alberta (thủ phủ: Edmonton, số dân 2.237.000 người) có 8.209 trẻ học tại gia. Đây là nơi có nhiều chương trình tốt nhằm hỗ trợ các phụ huynh chọn phương thức dạy học này cho con em. Các gia đình được cấp 500 đôla cho mỗi đứa con để mua sách vở, ủy ban học đường cũng được 500 đôla cho mỗi trẻ học tại gia để theo dõi giúp đỡ chúng, mở rộng cửa thư viện cho chúng tới đọc, cung cấp các tài liệu giáo khoa về tiếng Pháp, toán, hoặc bất cứ loại tài liệu nào phụ huynh yêu cầu. Ngoài ra, các ủy ban học đường còn thực hiện một chương trình hỗ trợ đặc biệt cho trẻ học tại nhà bằng việc mở những “storefront school”. Đây là những cửa hàng nhỏ rải khắp tỉnh, trẻ có thể tới xin tư vấn của các giáo sư theo hẹn hoặc bất chợt để được phụ đạo bổ khuyết những bất cập của phụ huynh về một số môn học. Dịch vụ này do nhà nước tài trợ, học sinh được hoàn toàn miễn phí. Hơn nữa, có cả những đường dây điện thoại miễn phí cho học sinh gặp thầy cô giáo. Chính quyền tỉnh Alberta quy định: mỗi năm các thẩm định viên của ủy ban học đường bắt buộc phải gặp học sinh tại gia từ 2 tới 3 lần để đánh giá trình độ tiến bộ về học lực của các em.

Ở Colombia-Britannique trên bờ Thái Bình Dương

(thủ phủ Victoria, với hải cảng Vancouver nổi tiếng, số dân 2.871.000 người), luật pháp còn mềm hơn nhiều. Phụ huynh chỉ cần một lần khai báo với ủy ban học đường ý định dạy con học tại nhà của mình. Chính quyền không kiểm tra, không thẩm định, không tới gặp cũng không tài trợ. Pháp luật xác định: dạy dỗ con cái trước hết là trách nhiệm bố mẹ. Hiện nay ở Colombia-Britannique có khoảng 5.000 em trong hoàn cảnh như vậy.

Ngày càng có nhiều phụ huynh chọn phương thức: dạy con học tại nhà. Thống kê của Mỹ cho thấy có một triệu rưỡi em sống cuộc đời học sinh ngay trong ngôi nhà chúng đang cư ngụ.

Ở vào buổi bình minh của thiên niên kỷ mới, có lẽ ta nên suy nghĩ sâu thêm về vấn đề dạy dỗ con cái. Nhà nhân văn người Hà Lan Érasme (1469-1536) chẳng đã từng nói: “Niềm hy vọng chủ yếu của mỗi quốc gia dựa trên cơ sở một nền giáo dục thích hợp cho lớp trẻ”.

KINH NGHIỆM DẠY CON TẠI GIA CỦA MỘT NGƯỜI MẸ

MARIE TREMBLAY

Trả lời phỏng vấn của Louise D. Champagne
(Chuyên san Junior tháng Năm 1999)

Chị Marie Tremblay cùng chồng Pierre Campagna và ba con: Amélie lên 7, Alexandre lên 5 và Anne-Marie lên 3 ở trong ngôi làng nhỏ trên bờ phía tây Canada, trong một trang trại nhỏ. Người chồng có một xưởng saw gỗ. Người vợ lo công việc sổ sách kế toán của trang trại và của xưởng gỗ, đồng thời làm huấn luyện viên cho các huynh trưởng hướng đạo sinh. Chị đã tốt nghiệp trường sư phạm, đã trực tiếp đứng lớp trong 3 năm. Hiện chị sống ở nhà với ba đứa con, thử nghiệm phương thức đào tạo độc đáo: dạy con tại gia. Thay vì cấp sách tới trường học ngay trong phường, ba đứa trẻ vào ngôi trong căn phòng với cô giáo là mẹ chúng, bắt đầu học từ 8h30 mỗi ngày, từ thứ Hai đến thứ Sáu mỗi tuần.

Do đâu chị chọn cách dạy con học tại nhà?

Tháng Hai năm 1997 tôi đăng ký cho đứa con đầu Amélie vào mẫu giáo. Nhưng thấy chế độ học cả ngày không thích hợp. Theo tôi, trẻ nhỏ sẽ thích nghi với chế độ học đường thuận lợi hơn nếu nó bắt đầu bằng đi học nửa buổi. Khi biết trường sẽ cho trẻ ngủ sau bữa ăn trưa, tôi xin phép được mang cháu về ăn tại nhà và giữ cháu ở lại. Hơn nữa, để tới trường mỗi sáng cháu phải mất một giờ ngồi xe buýt và buổi chiều cũng một giờ nữa để về nhà. Nhân viên trường cho biết không thể cho phép như vậy. Tôi quyết định rút con khỏi trường mẫu giáo, xin cho cháu vào lớp trước mẫu giáo của vườn trẻ. Nhưng ở đây người ta nói như vậy sẽ có hại cho con nhỏ

nếu nó không học mẫu giáo. Tôi không hiểu biết quy định của pháp luật về giáo dục trẻ con nên quyết định dạy chương trình mẫu giáo cho Amélie ở nhà.

Chị tìm hiểu vấn đề bằng cách nào?

Hai tháng sau tôi nghe nói nhiều người dạy con học tại gia. Tôi gặp họ và đi tìm thông tin ở mọi nơi có thể cung cấp: hiệu sách, các nhóm trợ giúp dạy học tại gia, trên Internet. Và phát hiện nhiều site của Mỹ bàn về chuyện này với cái tên “homeschooling”. Nhờ vậy, và sau khi tìm hiểu về pháp luật liên quan tới việc dạy học tại nhà, tôi thấy nên tự mình gánh vác trách nhiệm dạy con. Bắt đầu từ tháng Chín 1997, và tự ấn định cho mình một năm “dạy thử”.

Trường làng có hợp tác với chị trong kế hoạch này?

Họ trợ giúp cho việc thẩm định trình độ. Tôi vẫn đang chờ ý kiến của ủy ban học đường về chuyện này.

Chồng chị có tán thành không?

Lúc đầu thì không, anh ấy không tin có thể thành công và thấy lo ngại một số điểm. Nhưng dần dần anh ấy thấy mấy đứa nhỏ tiến bộ còn nhanh hơn đi học theo kiểu truyền thống. Hiện giờ chồng tôi là cố động viên số một.

Những buổi học đầu tiên diễn ra như thế nào?

Vì tôi còn có hai đứa còn nhỏ nữa (Alexandre lên 3

và Anne-Marie lên 1) nên cả mấy mẹ con đều tề tựu trong căn phòng được thu xếp thích hợp, tôi dạy cháu Amélie học khi cháu lên 5 tuổi.

Giờ học có cố định không?

Tất nhiên! Sáng nào cũng ngủ dậy đúng giờ, ăn sáng xong cả nhà vào lớp học lúc 8h30 và tan lớp lúc 11h30! Buổi chiều dành cho các hoạt động vừa có tính chất học tập vừa giải trí. Mấy mẹ con chơi những trò chơi có tác dụng phát triển đầu óc logic, trò chơi liên tưởng, trò chơi với chữ số, làm tính cộng, trò chơi chữ để làm giàu vốn từ. Đứa nào thành được một phần thưởng nhỏ. Chúng biết rõ các trò chơi trong tốp hướng đạo sinh đều có phần thưởng. Vâng, các con tôi đều tham gia hướng đạo sinh. Nhiều ngày nghỉ được dành cho các cuộc đi chơi ngoài trời để gặp gỡ bọn trẻ thuộc các độ tuổi khác nhau. Hoặc những cuộc tham quan bổ ích. Tôi đều đặn đưa con tới thư viện, bản thân tôi mê đọc sách nên các con cũng rất thích sách. Không bị ràng buộc bởi lịch nghỉ học do ủy ban học đường quy định nên chúng tôi có thể áp dụng thời khóa biểu linh hoạt hơn, tùy theo yêu cầu của mình.

Chỉ dạy theo tài liệu nào?

Dùng sách giáo khoa chính thức, theo chương trình của Bộ Giáo dục, mua ở cửa hàng sách có uy tín. Ngoài ra tôi còn sử dụng nhiều phần mềm máy tính, đặt mua một bộ sách về cơ thể con người, cùng nhau dựng nên

một bộ xương người đầy đủ. Bọn trẻ rất khoái tham gia thực hiện công trình này. Tôi còn có sáng kiến xây dựng một kế hoạch gọi là "công thức 1": đi vòng quanh thế giới trên một bản đồ nhằm giúp bọn trẻ hiểu về các quốc gia, biết lá cờ của các nước, các hệ động thực vật. Bọn trẻ phải ghi các thụ hoạch trong một cuốn sách bằng những hình vẽ. Khi kết thúc chuyến đi vòng quanh thế giới, chúng tôi tổ chức một buổi liên hoan mừng thắng lợi.

Các cháu có những hoạt động nào khác không?

Chúng học một lớp vẽ, một lớp bơi lội mỗi tuần một buổi, tối chơi nhà các bạn và tiếp các bạn tại nhà, như mọi đứa trẻ khác. Chúng được xem phim, xem tivi để giải trí. Tôi rất quan tâm giúp các con biết những gì đang xảy ra trên thế giới, có tầm hiểu biết rộng. Trong gia đình tôi từ lâu đã có một nghi thức gần như thiêng liêng: tối nào trước khi đi ngủ cũng đọc vài trang trong cuốn sách ưa thích. Mỗi trẻ đều có cuốn sách của nó.

Những trẻ đi học trường truyền thống, bạn của các cháu phản ứng thế nào?

Lúc đầu chúng rất ngạc nhiên khi thấy con tôi không tới trường học như chúng nó. Chúng đặt nhiều câu hỏi. Sau khi được giải đáp hết, chúng chuyển sang những thắc mắc khác. Một cháu lên 8 học lớp 1 đã có nhận xét rất ngộ nghĩnh khi biết Amélie mới 7 tuổi đã học lớp 2. Nó nói: "Kỳ cục! Gia đình bạn không giống ai hết! Làm

cái gì cũng khác người ta!” Các cháu nhà tôi rất dễ kết bạn, đi tới đâu cũng có bạn mới.

Các cháu có phải tuân theo kỷ luật gì không?

Lê dương nhiên, tôi phải đề ra những quy tắc rõ ràng và các cháu phải tuân thủ nghiêm ngặt. Các trò chơi tập thể giúp chúng rất nhiều về cách ứng xử, chúng học được cách làm việc trong nhóm, biết nhân nhượng, biết tôn trọng các quy định và chấp hành mệnh lệnh.

Chị thử miêu tả các cháu của chị xem!

Amélie 7 tuổi. Trầm tĩnh, hơi rụt rè, ham học và xuất sắc trong học tập. Ngoài các môn học theo chương trình cháu còn học dương cầm mỗi tuần một buổi. Thỉnh thoảng tới lớp “trước mẫu giáo” làm trợ lý cho cô nuôi dạy trẻ, giúp bọn nhóc học thủ công hoặc ăn nhẹ, cũng có khi kể chuyện cho chúng nghe. Thời gian đầu, tôi cứ lo việc học tại gia sẽ càng làm cháu rụt rè nhút nhát hơn, nhưng nhờ có nhiều hoạt động ngoại khóa và nhiều cuộc cùng nhau đi ra ngoài xã hội nên tôi đã yên tâm. Cháu bắt đầu học chương trình lớp 2, không phải vì bị tôi thúc ép mà do tự nó vượt qua chương trình lớp 1 rất nhanh đến nỗi tôi phải lo cung cấp chương trình cấp trên để nó khỏi ngồi chơi không. Cháu còn học thêm tiếng Anh qua cuốn dạy toán tôi kiếm được nhờ truy cập vào homeschooling trên Internet.

Cháu Alexandre lên 5. Rất năng động, cực kỳ hướng ngoại, thích tập thể, mong ước trở thành diễn viên, năm

ngoái vừa theo học một lớp sân khấu từ tháng Chín đến tháng Mười Hai. Nó là đứa trẻ thường xuyên có nhu cầu tự diễn tả, thích được chú ý. Dạy nó, tôi phải giải thích rộng hơn so với hai đứa kia. Tôi cho rằng thằng nhỏ này sẽ gặp khó khăn khi phải thích nghi với trường lớp truyền thống, bởi lẽ nó có nhu cầu thường xuyên được nói, được kể chuyện. Nó mê khủng long, mê các hiệp sĩ. Alex tới lớp “trước mẫu giáo” mỗi tuần hai buổi chiều, tháng Hai năm ngoái cháu học xong chương trình mẫu giáo và đã bắt đầu học chương trình lớp 1.

Cháu Anne-Marie lên 3. Nó học được nhiều số thứ tự lúc nào tôi chẳng biết. Nó là thành viên chính thức của nhóm chúng tôi từ khi còn bé tí tẹo, mọi khi tôi quay sang giảng bài cho hai đứa lớn là nó bắt chước liền, lặp lại lời tôi giảng bài. Nó rất ham học, đã biết lắp ghép những hình 40 mảnh, mà không phải những hình đơn giản mà cả những hình người hình vật. Nó đã biết đếm, biết vài chữ cái. Nó cũng thích có sách đọc như hai đứa lớn nên tôi đã mua cho nó những sách học cho bọn nhóc để phát triển đầu óc logic và khả năng tính đếm của cháu. Nó sử dụng chuột máy tính rất thạo, đặc biệt thích một số phần mềm tin học. Cũng như thằng anh, nó đang học lớp “trước mẫu giáo” tuần 2 buổi chiều.

Chỉ thấy gì sau một năm thử nghiệm?

Trường học tại gia thật chặt thêm quan hệ gia đình, tất cả các thành viên hợp thành một êkíp. chồng tôi và tôi rất thân thiết với các con, các con chúng tôi rất thân

thiết với nhau. Tất cả bọn tôi đều sung sướng trước kết quả cuộc thử nghiệm. Có thể không phải gia đình nào cũng làm được như vậy, nhưng tôi cầu chúc cho tất cả những ai đi theo hướng này đều có được niềm vui sướng như chúng tôi. Tôi cho rằng trường học tại gia đã mở rộng cửa cho các con tôi thả sức khám phá mọi lĩnh vực chúng quan tâm. Tôi không ân hận chút nào vì đã thực hiện cuộc thử nghiệm này, mong sẽ tiếp tục mãi chừng nào mọi người trong gia đình còn thấy sung sướng. Vợ chồng tôi hết lòng mong muốn những gì tốt nhất cho các con, sẵn sàng cho chúng tới nhà trường nếu chúng muốn. Hiện nay, tôi vẫn tiếp tục tiến lên từng bước, khi nhìn lại chặng đường đã qua tôi có thể nói: đã hoàn thành nhiệm vụ.

KINH NGHIỆM DẠY HỌC TẠI GIA CỦA MỘT GIA ĐÌNH KHÁC

LORRAINE GOUIN

Trả lời phỏng vấn của Louise D. Champagne

Chị Lorraine Gouin cùng chồng ở bờ biển phía tây đảo Montréal với ba con; Shalina 13, Renée-Josée 11 và Vincent 9 tuổi. Chị Lorraine chưa từng được đào tạo về dạy học, đưa con trai Vincent gặp rất nhiều khó khăn trong thích nghi với trường học. Tính đến giữa năm 1999 chị đã dạy con học tại nhà được hai năm.

Do đâu chị chọn phương thức dạy học tại gia?

Do tình thế bắt buộc, năm 1995 gia đình tôi ngụ ở Manitoba, cháu Vincent hồi đó lên 5, học mẫu giáo. Sau vài lần tố thái độ không tốt, cháu được một nhà tâm lý học của trường thẩm định là xuất sắc, có năng khiếu đặc biệt nhưng có những vấn đề do trạng thái tâm lý quá hiếu động. Ông ta cho cháu dùng "Ritalin".

Thời gian đó tôi làm việc với tư cách tình nguyện tại thư viện nhà trường, thường thấy Vincent một mình thui thủi ngoài hành lang. Tôi biết vấn đề của con ngày càng trầm trọng lên. Nhiều ngày tôi đi vòng vào thêm đường để khỏi chịu đựng cảnh đau lòng trong hành lang. Tôi thường bàn với cô giáo, tìm cách giải quyết tình trạng này. Về nhà, tôi luôn gợi hỏi cháu xem nó gặp khó khăn gì, có điều gì không ổn. Nhưng tình trạng Vincent ngày càng xấu đi. Cháu không thèm ăn, không muốn trò chuyện với tôi về chuyện học hành, đôi khi còn bảo nó muốn xuống một cái lỗ sâu đen ngòm. Nhưng rồi cháu cũng được vào lớp 1.

Hè năm đó, tôi tìm đọc các sách viết về tính quá hiếu động, nhất quyết không để tái diễn một năm sống trong hỏa ngục. Khi năm học bắt đầu, cháu lại được chuyên viên tâm lý thẩm định lại và được một chuyên viên sư phạm chỉnh sửa tận tình giúp đỡ. Tuy vậy, tình trạng của Vincent ngày càng nguy ngập, nó luôn mồm cắn móng tay đến tóe máu, rồi cắn đến cả móng chân. Cháu than thở ở trường chẳng ai thương yêu nó. Tôi rất

đôi hoang mang, hỏi ý kiến một nhà tâm lý học ngoài nhà trường. Ông này xác nhận tình trạng quá hiếu động của Vincent.

Mặc dầu tất cả những rắc rối đó, Vincent vẫn được lên lớp 2. Và các vấn đề của cháu cũng tăng theo. Nó bắt đầu bỏ nhà đi hoang, nói với tôi nó mong sẽ bị xe tông khi nó chạy trốn lớp học. Sau những chuyến đi hoang của nó, nhà trường thấy cần bảo đảm an toàn cho cháu nên bắt cháu vào ngồi học trong phòng riêng, một mình với một cô giáo. Nó bị cấm không được dự lớp học nhạc thể dục, không được ra chơi. Tôi quyết định cho cháu về học tại nhà.

Nhà trường phản ứng thế nào trước quyết định của chị?

Để chị hình dung rõ sự việc, cần nhắc lại là ở thời điểm ấy gia đình tôi ngụ ở Manitoba, và đang giữa niên khóa của cháu. Tôi báo cho ban giám hiệu biết, hình như họ cảm thấy nhẹ nhõm khi cất được một gánh nặng và hứa sẽ cho sử dụng thư viện, cử cô giáo chuyên trách công tác xã hội giúp đỡ, khi cần sẽ được các thầy cô phụ trách bộ môn phụ đạo cháu. Được sự trợ giúp đó, tôi chính thức đăng kí Vincent vào diện học tại gia.

Chị có tìm thêm sự trợ giúp ở nơi khác không?

Có, ở tất cả những nơi có thể giúp, vì tôi ý thức rõ sự thiếu hụt về khoa dạy học của mình. Tôi tìm trên Internet và thấy có rất nhiều thông tin. Tôi đặt mua rất

nhiều sách: Tôi còn trực tiếp gặp một chị đã từng dạy học tại gia ở Manitoba.

Cháu Vincent có thích nghi với cách học này không?

Nó mừng lắm, lâu nay tôi chưa lần nào thấy ánh mắt cháu lộ vẻ vui sướng đến thế. Về phần tôi cũng học được nhiều cùng với nó. Thấy tôi lục tìm trong sách, cặm cụi tra tự điển những điều không nắm vững, nó bảo tôi: “Mẹ ơi, con không thích viết nhưng từ nay con sẽ vì mẹ mà chịu khó học, vì con yêu mẹ, vì mẹ làm việc hết mình để giúp con học”. Vậy là tôi đã dạy cháu trong 6 tháng, giúp nó hoàn tất chương trình năm học 1997.

Sau một thời gian, tôi thấy rõ stress của Vincent đã giảm. Nó không phải dùng “Ritalin mà “chuyển sang các cách điều trị không dùng thuốc. Tình trạng quá hiếu động đã giảm, cháu đã có thể tập trung chú ý trong 2 giờ liền vào một việc. Qua đó tôi nhận ra rằng cháu cần một phương pháp học khác với phương pháp của nhà trường truyền thống. Nhân tiện xin kể một cuốn sách đã giúp ích tôi rất nhiều: cuốn “Trí tuệ xúc cảm. Bằng cách nào chuyển xúc cảm thành trí tuệ?” của Daniel Goleman.

Chúng tôi bán căn nhà ở Manitoba trở về Québec trong mùa hè. Tôi tham khảo ý kiến ủy ban học đường và đăng ký cho Vincent chính thức học tập tại nhà. Họ hướng dẫn tôi xin phép Bộ Giáo dục Québec. Tôi gửi đơn

lên bộ, bộ bảo về gặp trường, trường lại bảo đi gặp ủy ban học đường... rút cuộc chẳng thấy ai hồi âm!

Trong khi chờ đợi, tôi sang Boston dự cuộc hội thảo về dạy học tại gia "homeschooling". Ở đó tôi gặp rất nhiều chàng trai cực kỳ xuất sắc về học vấn qua học tại gia từ lúc còn rất nhỏ. Thế là tôi quyết định rút đơn xin nhập học cho hai cháu gái, tổ chức dạy cả ba đứa tại nhà. Nghe tin đó, cả mấy đứa mừng hết biết! Tôi gửi thư bảo đảm tới ủy ban học đường thông báo quyết định của tôi, những lý do khiến tôi quyết định như vậy, đồng thời gửi một bản cho nhà trường.

Đầu tháng Chín, tôi nhận được điện thoại của trường hỏi ba con tôi, sao không đi học. Vợ chồng tôi lại phải gửi cho họ một tập mười hai trang giấy có tựa đề "Kế hoạch dạy học tại nhà của gia đình Gouin". Tập tự liệu đã gây ấn tượng tốt, Ủy ban chấp nhận kế hoạch của chúng tôi với điều kiện các cháu phải được thẩm định trình độ khi kết thúc năm học.

Chị nhấn nhủ gì những gia đình có con khó thích nghi với nhà trường?

Trước tiên, nên viết nhật ký ghi mọi suy nghĩ của mình sau mỗi ngày, điều đó giúp mình thêm yên tâm, phấn khởi. Nếu cần phải đi tới quyết định như quyết định của tôi, đừng lo lắng sợ hãi, hãy nhìn ra xung quanh để được giúp đỡ. Thông thường, qua họ hàng và bè bạn mà ta tìm ra những lời nhận đỡ đầu. Để ý quan sát mọi người ta sẽ phát hiện ra nhiều tài năng ẩn kín ở ngay bên.

Chị có tính sẽ tiếp tục trong vài năm nữa?

Trước mắt, đây là giải đáp tốt nhất cho các con tôi và chúng nào chung còn thích học ở nhà và mọi người trong gia đình đều sung sướng trước lối sống này thì tôi còn mang hết tâm trí và sức lực ra để tiếp tục đi theo con đường này. Tôi làm như vậy không phải vì muốn che chở các con quá mức, trái lại, vì muốn chúng phát triển tốt hơn học tại trường, trở thành những con người mạnh mẽ, thông minh và sẵn sàng bay cao bằng đôi cánh của chúng.

TẠI SAO CÁC PHỤ HUYNH CHỌN CÁCH DẠY HỌC TẠI NHÀ?

MARGUERITE CORNIVEAU, sáng lập viên Hiệp hội Dạy tại Gia
Québec Trả lời phỏng vấn của Louise D. Champagne

Những loại phụ huynh nào thường chọn cách dạy học này?

Thường là những người đã được đào tạo về dạy học hoặc đã công tác trong ngành giáo dục. Gia đình điển hình là bố mẹ và hai con... Người mẹ thường làm cô giáo dạy các con.

Tại sao họ chọn giải pháp này?

Vì nhiều lý do. Vì muốn thắt chặt các quan hệ gia

đình. Cũng có khi vì những lý do có tính xã hội ví như: sự ảnh hưởng xấu của ngoại cảnh (ma túy, bạo lực, khủng hoảng, môi trường xấu kém, bỏ học). Phụ huynh trong các thành phố lớn có điều kiện thay đổi trường học cho con, nhưng ở các làng nhỏ chỉ có một trường học thì phụ huynh không có gì để chọn. Nhiều phụ huynh rút con khỏi nhà trường vì thấy sự dạy dỗ yếu kém không đáp ứng yêu cầu. Cũng có khi vì điều kiện đi lại khó khăn ví dụ khi con nhỏ phải ngồi xe buýt nhiều giờ để tới trường.

Nhưng phụ huynh có con khó thích ứng với trường lớp có hay rút chúng về học ở nhà không?

Các phụ huynh này vẫn rất tích cực dạy con học ở nhà ngay cả khi chúng vẫn tới trường học. Khi chúng trở về nhà, bố mẹ chúng làm việc cật lực để giúp con nắm được những bài mà nhà trường không làm chúng hiểu được. Với một số trẻ, phải có nhiều phương pháp dạy học, thử nhiều cách tiếp cận chúng khi dạy chúng học.

Những phụ huynh không được đào tạo về dạy học hoặc ít học liệu có hy vọng thành công trong việc này?

Vẫn có thể thành công nếu họ nhiệt tình và tin tưởng đây là giải pháp tốt nhất cho con cái họ. Họ phải nhiều nghị lực và giàu tưởng tượng, đặc biệt phải sẵn sàng tìm

hiểu các kiến thức cần thiết, kiếm mọi trợ giúp để có điều kiện cung cấp cho con những tri thức và phẩm chất tốt nhất. Họ cần tập hợp được quanh mình nhiều người đỡ đầu có khả năng chuyển giao tri thức cho con họ. Và phải mở rộng phạm vi hoạt động của bọn trẻ bằng cách đăng ký chúng vào học nhiều lớp, thực tập nhiều môn. Các phần mềm máy tính, Internet cũng là những công cụ quan trọng. Tôi biết nhiều người chỉ tự học, chẳng có bằng cấp gì nhưng rất thành công trong việc này vì họ luôn tự trang bị mọi kiến thức cần thiết và biết tranh thủ sự trợ giúp của xung quanh. Hơn nữa, có một công trình nghiên cứu của một nhóm chuyên gia về vấn đề này chứng minh sự thiếu hụt học vấn của bố mẹ không ảnh hưởng đến kết quả học tập của con. Việc học tại gia được thực hiện trong môi trường giáo dục như thế nào mới là yếu tố quyết định thành công.

Phụ huynh phải dạy theo những tài liệu nào?

Nhất thiết nên theo những tài liệu do Bộ Giáo dục ban hành, ngay cả khi áp dụng một chương trình bổ trợ thêm. Có như vậy mới bảo đảm mối liên hệ giữa những điều học ở nhà với những điều dạy ở trường... Và bọn trẻ mới sẵn sàng tái hội nhập vào nhà trường khi có nhu cầu.

Học tại gia có ưu thế gì?

Với những trẻ có năng khiếu đặc biệt, học tại gia

sẽ cho chúng điều kiện tiến bộ theo đúng nhịp độ của chúng, có thì giờ tìm hiểu thêm những vấn đề chúng ham mê. Nếu ngồi từ sáng đến chiều để học theo chương trình phổ thông tại trường, chúng sẽ mất nhiều thì giờ chờ đợi những đứa khác nên không còn thì giờ thu nhận thêm kiến thức. Với những trẻ gặp khó khăn trong thích nghi với trường học, nếu học ở nhà chúng sẽ được việc trong môi trường tạo cho chúng cảm giác đỡ bị cách biệt, đỡ bị đứng ngoài rìa, do đó đỡ bị stress, giảm lo lắng và học tốt hơn.

HỌC TẠI GIA CÓ ẢNH HƯỞNG ĐẾN KHẢ NĂNG HỘI NHẬP XÃ HỘI SAU NÀY?

HUGUETTE BÉGUIN

Dạy khoa tâm lý ở đại học Montréal

**Về lâu dài việc học tại nhà có ảnh hưởng gì tới
thái độ xã hội của trẻ?**

Theo tôi, sẽ không có ảnh hưởng tiêu cực về thái độ xã hội cũng như sự phát triển trí tuệ của trẻ nếu cuộc thử nghiệm được thực hiện trong sự trao đổi giữa nhiều người lớn tham gia vào nhiều lĩnh vực khác nhau. Và tất cả đều được tiến hành với nhiều hoạt động tạo điều kiện thuận lợi để thường xuyên tập hợp nhiều lớp trẻ thuộc nhiều lứa tuổi... Phụ huynh và những người tham

gia dạy cần coi trọng phát triển mọi khả năng khác nhau của trẻ, mở rộng tầm hiểu biết của chúng. Trẻ cần được đặt trước nhiều phương pháp tiếp cận và giải quyết công việc để phát triển tài năng.

Cần giúp trẻ quan tâm đến nhiều lĩnh vực, thay đổi các hoạt động phong phú kể cả việc sử dụng các chương trình máy tính về các môn khoa học. Phụ huynh cần tập hợp nhau thành những nhóm mở rộng bao gồm các nhà trợ giúp việc học tại gia. Bọn trẻ cần được tham gia sinh hoạt xã hội thật tích cực, vì chúng cần trao đổi với nhau về các quan điểm, và lại chúng thực sự có nhu cầu bức thiết được gặp gỡ nhau. Đặc biệt cần lưu tâm chuẩn bị cho những đứa muốn học lên trung học, bằng cách giúp chúng đi sâu một số môn nhất là cách tổng hợp các tài liệu, phân tích các tình huống, năng lực đánh giá và phê phán.

Bà có cho rằng bọn trẻ học tại gia trong những điều kiện ưu việt nhất sẽ phát triển năng lực học tập và đạt kết quả cao hơn bọn trẻ học tại nhà trường truyền thống?

Chúng không nhất thiết sẽ đạt kết quả cao hơn, nhưng sẽ ít bị “dị ứng” đối với việc học tập hơn. Chắc chúng sẽ ham học hơn bọn trẻ học tại nhà trường.

Trong trường hợp xấu nhất, hậu quả sẽ như thế nào?

Trẻ bị cô lập và thu nhận kiến thức từ một thầy dạy duy nhất cùng với sự thiếu tiếp xúc với các nhóm trẻ

khác có thể gây nên nhiều vấn đề nghiêm trọng cho sự phát triển trí tuệ và ứng xử xã hội của đứa trẻ đó.

Nên cho trẻ hội nhập nhà trường như thế nào?

Nếu nó muốn tái hội nhập môi trường học đường, tốt nhất ta nên cho hội nhập dần từng bước, bằng cách trước hết cho nó vào một trường học xen kẽ, sau đó đưa vào trường học truyền thống.

VĨNH HỒ
(biên soạn)

MỤC LỤC

NGÀY HỘI TỰ TRƯỞNG CỦA BÉ	
Cô giáo BÉATRICE MALET	5
BUỔI ĐẦU HỘI NHẬP	
Nhà sư phạm SUZANNE CHÉNARD	7
CHỊ LOUISE VỚI NGÀY KHAI TRƯỞNG	
GUILAINE FORTIN	10
LƯU BAN: VẤN ĐỀ HAY GIẢI PHÁP?	
BERTHIER DOLBEC	13
NHỮNG ĐUÁ TRẺ THẦN ĐỒNG	
ARIELLE ADDA	16
NHỮNG ĐIỀU CẦN CHÚ Ý VỀ TRẺ SỚM PHÁT TRIỂN	
SANDRINE ORGÉ	20
BỐ MẸ CẦN NẮM VỮNG YÊU CẦU HỌC TẬP CỦA CON	
Cô Giáo MIREILLE	
(dạy học từ 1973 trong đó có 15 năm dạy lớp 1)	22
VÀI LỜI KHUYẾN CÁC PHỤ HUYNH CÓ CON	
HỌC LỚP MỘT	25

"MẸ ƠI, CON GHÉT CÔ GIÁO MỚI CỦA LỚP CON"	
ANNE-MARIE DELISLE Giáo viên Tâm lý	30
GÂY HỨNG THÚ HỌC TẬP CHO CON NHƯNG KHÔNG LÀM CHÚNG MẤT TUỔI THƠ	
CLAIRE CARTIER	35
HỌC TẬP Ở NHÀ	
ROBERT DARCHE Giáo viên cấp 1	
JEAN BOURQUE Nhà giáo dục học	46
GIÚP CON TẬP VIẾT	
GENEVIÈVE LABES - Bs Tâm lý – Vận động	49
GIÚP TRẺ CÓ TINH THẦN SAY MÊ HỌC TẬP	
PIERRE BOVO - Bác sĩ Tâm lý trị liệu	52
GIÚP TRẺ TĂNG KHẢ NĂNG TẬP TRUNG VÀ TĂNG TRÍ NHỚ	
PIERRE BOVO	59
NHỮNG RỐI LOẠN ĐẶC THÙ CỦA CHỨC NĂNG HỌC TẬP	
Hiệp hội Rối loạn Chức năng Học tập Canada (TAAC)	76
CHỨNG LOẠN ĐỌC	
Hiệp hội Rối loạn Chức năng Học tập tỉnh Québec (AQETA)	80
THẤT BẠI TRONG HỌC TẬP	
ELSA BENOIT - Nhà Tâm lý học (Pháp)	82

ĐỂ PHÒNG NAN BẤT CỐC VÀ LẠM DỤNG TINH DỤC TRẺ EM	97
MỘT LOẠI TỘI PHẠM ĐANG GIA TĂNG PASCAL EGRE và EMMANUELLE MAUREL (báo Le Petit Parisien)	100
BIỆN PHÁP HỮU HIỆU ĐẦU TIÊN: CHỈ DẪN CHO CON BIẾT CÁCH ĐỂ PHÒNG MARIE JOSÉ BOULAY (theo tư liệu Hiệp hội các Chỉ huy Cảnh sát Canada) ...	101
NHỮNG NỘI DUNG CẦN BÀN BẠC VÀ DẶN DÒ CON TRẺ Tổ chức Bảo vệ Trẻ em ASA DEFENSE (Canada) Hiệp hội các Chỉ huy Cảnh sát Canada và Sở Cảnh sát Toronto	104
CHIẾC TIVI VÀ VIỆC HỌC CỦA CON	110
TRÒ CHƠI ĐIỆN TỬ	118
BÀN VỀ TRÒ CHƠI ĐIỆN TỬ NATHALY ISABELLE	120
VẤN ĐỀ BẠO LỰC, KHIẾU DÂM TRONG TRÒ CHƠI ĐIỆN TỬ	123
HÒA MÌNH HAY CÔ ĐỘC?	126
NHÀ TRƯỜNG VÀ GIA ĐÌNH TIN HỌC HÓA Máy tính trong gia đình	129

THÔNGIỆP GỬI CÁC BẬC PHỤ HUYNH	130
MARKETING VÀ QUẢNG CÁO TRÊN INTERNET	136
MƯỜI ĐIỀU GIỚI LUẬT CỦA GIA ĐÌNH TIN HỌC HÓA	
MARIE-ANDRÉ AMYOT	139
SỰ GIÁM SÁT CỦA BỐ MẸ	
DAPHNÉ MOTTE - Nhà báo	142
THÔNGIỆP GỬI CÁC EM HỌC SINH CẤP 1	
Ủy ban Tiếp cận Thông tin - (Canada)	147
TRƯỜNG HỌC TẠI GIA:	
TRƯỜNG HỌC CỦA THIÊN NIÊN KỶ MỚI?	
LOUISE D. CHAMPAGNE	150
KINH NGHIỆM DẠY CON TẠI GIA CỦA MỘT NGƯỜI MẸ	
MARIE TREMBLAY	152
KINH NGHIỆM DẠY HỌC TẠI GIA CỦA MỘT	
GIA ĐÌNH KHÁC	
LORRAINE GOUIN	
Trả lời phỏng vấn của Louise D. Champagne	159
TẠI SAO CÁC PHỤ HUYNH CHỌN CÁCH DẠY HỌC TẠI NHÀ?	
MARGUERITE CORNIVEAU, sáng lập viên Hiệp hội Dạy	
tại Gia Québec Trả lời phỏng vấn của	
Louise D. Champagne	164

HỌC TẠI GIA CÓ ẢNH HƯỞNG ĐẾN

KHẢ NĂNG HỘI NHẬP XÃ HỘI SAU NÀY?

HUGUETTE BÉGUIN

Dạy khoa tâm lý ở đại học Montréal 167

**PHƯƠNG PHÁP CHĂM SÓC TRẺ THƠ
KHI CON BẠN ĐẾN TRƯỜNG
NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ**

39 Hàng Chuối- Hà Nội

ĐT : 9717979 - 9717980 - 9710717 - 9716727 - 9712832

FAX : 9712830

Chi nhánh :

16 Alexander De Rhodes - Q.1 - TP. Hồ Chí Minh

ĐT : 8294459

Chịu trách nhiệm xuất bản :

TRẦN THU HƯƠNG

Chịu trách nhiệm bản thảo :

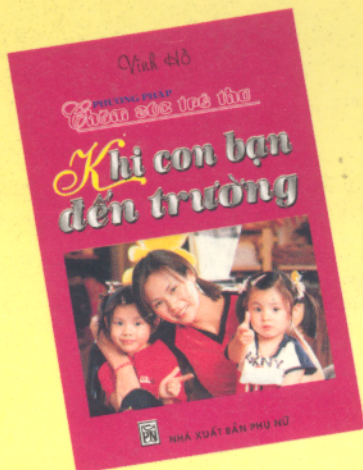
MAI QUỲNH GIAO

Biên tập :

LÊ LAN

Sửa bản in :

SƠN HÀ

Cùng một tác giả:
Vinh Hồ

- BÍ QUYẾT HÒA HỢP HẠNH PHÚC LỮA ĐÔI
- PHỤ NỮ TUỔI MÃN KINH.
- 1001 ĐIỀU CẦN BIẾT VỀ TRẺ EM.
- KHI CON BẠN ĐẾN TRƯỜNG.

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

Giá : 16.000d